4
2003

Zdarma na CD: výběr 36 nejlepších programů

Nejčtenější počítačový časopis v ČR
55 Kč / 76 Sk

počítač pro každého

Plná verze:
IDOS *Jízdní řády*
2002/2003

Domácí mazlíček počítač

str. 12

Testujeme vypalovačky
str. 40

Co s poštou, kterou nechcete
str. 36

DOMÁCÍ POČÍTAČ:

Naučte se pracovat s internetem
str. 38

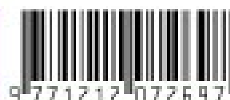
RECENZE:

Mapa plná informací
str. 8

JAK NA TO

- Nový Windows Media Player 9
- Styly v tabulkách 602Tab
- Windows XP k vašim službám
- Na internet s Netscape Navigatorem
- Pro školy: základy formátování textu
- MS Word: tisk obálek a štítků
- ICQ Lite: snadné spojení
- Nový pohled na data v tabulkách Excelu

Křížovka o ceny: vyhrajte 15" LCD monitor iiyama

inzerce

Vážení čtenáři,

s tímto tématem se sice opakuji už poněkolikáté, ale opět vám všem musím poděkovat za stálou důvěru a přízeň, kterou našemu časopisu věnujete. Začátkem letošního února byly totiž zveřejněny výsledky průzkumu sledovanosti médií Media Projekt, tentokrát za třetí a čtvrté čtvrtletí loňského roku. Podle tohoto průzkumu byl Počítač pro každého opět nejčtenějším časopisem věnovaným informačním a komunikačním technologiím. Se 138 tisíci čtenářů má náš časopis více než čtyřicetitisícový náskok před ostatními. Chcete-li se seznámit s kompletními výsledky průzkumu, který provádí Sdružení GfK – TN Sofres – STEM/MARK, podívejte se na internetové stránky Unie vydavatelů denního tisku na adrese *www.uvdt.cz*. Kromě těchto statistických výsledků nás velmi těší i konkrétní prodejní výsledky: na přelomu roku se nám podařilo dvakrát za sebou prodat více než padesát tisíc výtisků. To však vůbec neznamená, že bychom neměli co zlepšovat. Proto vás opět prosím, abyste nám do redakce i nadále posílali své dotazy a připomínky. I když nestačíme vždy na všechny odpovědět, velice nám pomáhají při tvorbě našeho časopisu.
Přeji co nejlepší prožití jarních prázdnin všem, kdo je mají ještě před sebou, a brzké uzdravení těm, které zasáhla chřipková epidemie.
Ivan Heisler, šéfredaktor

inzerce

Dárky od SOS

U příležitosti deseti let svého trvání rozdává Sdružení obrany spotřebitelů ČR (SOS) všem zájemcům malý dárek. V kanceláři sdružení v Rytířské ulici 10 v Praze 1 každý pracovní den od 9 do 16 hodin mohou všichni zájemci získat zdarma informační CD Ochrana spotřebitele v České republice a Evropské unii. Mimo to věnuje SOS pražským knihovnám zdarma i svá další CD, zaměřená na problematiku dvouleté záruční lhůty a evropských spotřebitelských práv, a další materiály o právech spotřebitelů a o aktuálních zákonných úpravách.
http://www.spotrebitele.cz

Velký LCD monitor

Pro náročné uživatele, kteří touží po velké obrazovce a zároveň chtějí uspořit místo na pracovním stole, bude zajímavým řešením 18,1palcový LCD monitor **iiyama AS4612UT**. Tento monitor pracuje v rozlišení 1280 × 1024 obrazových bodů a zobrazovací panel lze otočit o 90 stupňů na výšku. Výborné jsou zorné úhly pohledu (160°) v horizontálním i ve vertikálním směru. Tento LCD monitor má jas 250 cd/m^2, kontrastní poměr 350 : 1 a dobu odezvy 30 ms. Monitor AS4612UT je pro připojení k počítači kromě tradičního vstupu D-Sub vybaven také vstupem DVI-I. Cena tohoto monitoru je 34 769 Kč s DPH.
http://www.iiyama.cz

Veletrh Schola nova 2003 i pro studenty

Ve dnech 25. – 27. března 2003 se ve Veletržním paláci v Praze 7 uskuteční 10. ročník specializovaného veletrhu Schola nova – škola, vzdělávání a vybavení. Akce je určena letos nově i pro studenty. Na veletrhu totiž budou v letošním roce prezentovat a nabízet své učební programy i některé vysoké, vyšší odborné a odborné školy.

Na veletrhu můžete také navštívit stánek a odborný seminář sdružení AutoCont On Line – Český Telecom nebo seminář firmy Cisco Systems „Význam internetu ve výuce – praktické příklady". Celý program, informace o veletrhu a zlevněnou vstupenku naleznete v březnu také na internetových stránkách *www.bvv.cz/scholanova*.
http://www.bvv.cz/scholanova

Přenosná tiskárna Canon

Nová barevná inkoustová tiskárna **Canon Bubble Jet i70** je díky rozměrům 315 × 175 × 50 mm a hmotnosti 1,8 kg ideálním řešením pro uživatele, kteří potřebují tisknout i na cestách. Přestože má tiskárna tak malé rozměry, kvalita a rychlost tisku je srovnatelná se stolními tiskárnami, které jsou více než dvakrát větší. Rychlost při černobílém tisku je 13 str./min, při barevném tisku dosahuje tiskárna Bubble Jet i70 rychlosti 9 str./min. Vysoké kvality výtisků je dosaženo díky vysokému rozlišení (až 4800 × 1200 dpi) a díky tomu, že obraz se „vytváří“ z miniaturních kapiček inkoustu o objemu pouhých 5 pikolitrů. Bubble Jet i70 je také první přenosná tiskárna, která umožňuje přímý tisk z digitálních fotoaparátů nebo videokamer Canon. Tiskárna se k počítači připojuje přes rozhraní USB a je možné tisknout i přímo z telefonu nebo z osobního organizéru vybaveného infračerveným portem. Volitelně lze dokoupit dobíjitelné akumulátory pro zajištění provozu mimo dosah elektrické zásuvky. Cena je 9900 Kč s DPH.

http://www.canon.cz

40 GB do kapsy

Uživatelé, kteří potřebují mezi počítači přenášet velké objemy dat, uvítají přenosný pevný disk **Storagebird USB 2.0**. Tento model má rozměry 135 × 80 × 25 mm a nabízí kapacitu 40 GB. K počítači se připojuje prostřednictvím rychlého rozhraní USB 2.0, které má maximální přenosovou rychlost 60 MB/s. Storagebird lze napájet buď samostatným adaptérem, nebo přímo z počítače. Podporovány jsou operační systémy Windows od verze 98 až po nejnovější XP. Cena tohoto přenosného pevného disku je 7590 Kč s DPH, za 5790 Kč s DPH lze pořídit verzi o kapacitě 20 GB.

http://www.fujitsu-siemens.cz

Telekonto pro snadné volání

Zákazníci Českého Telecomu, kteří si pořídí jeho službu Teleconto, mohou od února 2003 telefonovat odkudkoliv jako z vlastní linky. Tato nová služba jim umožní zavolat z jakékoliv telefonní stanice Českého Telecomu (včetně telefonních automatů) a provolaná částka bude hrazena z jejich vlastního telefonního účtu. Služba rovněž umožňuje zvolit si měsíční limit provolaných minut, individuálně aktivovat a deaktivovat přístup k Telekontu, nastavovat zkrácená čísla nebo telefonovat ze zahraničí. Službu Telekonto je možné využít i pro přístup k internetu realizovaný prostřednictvím analogového modemu.

http://www.telecom.cz

Nové černobílé tiskárny OKI

Společnost OKI uvádí na trh dvě nové laserové monochromatické tiskárny (netisknou barevně) formátu A4 pro domácí i kancelářské uživatele. Jedná se o modely **B4200** a **B4300**. Tiskárna B4200 stojí 12 200 Kč s DPH, nabízí rychlost tisku až 18 stran za minutu a tiskne v rozlišení 600 × 1200 dpi. Také model B4300 nabízí uživatelům rychlost tisku až 18 stran za minutu, má však větší možnosti rozšíření (např. o síťovou kartu nebo o PostScript). Základní paměť má velikost 16 MB a lze ji rozšířit až na 48 MB. Cena základního modelu B4300 je cca 13 420 Kč s DPH.

http://www.oki.cz

Vlevo je model B4200, vpravo B4300.

Umax má novou řadu notebooků

Společnost Umax uvedla na trh novou řadu notebooků **VisionBook 630SX**. Tato zařízení jsou vhodná nejen pro firemní zákazníky, kteří využijí bezdrátové připojení k firemní síti či bezdrátové připojení periferií prostřednictvím rozhraní Bluetooth, ale také pro domácí zábavu. Domácí uživatelé ocení vestavěnou webovou kameru, ale také rychlá rozhraní USB 2.0 a FireWire pro připojení různých periferií a kombinovanou mechaniku DVD-ROM/CD-RW. Díky této mechanice je možné na 15palcovém displeji, který pracuje v rozlišení 1400 × 1050 obrazových bodů, přehrávat např. DVD filmové tituly. Ceny se liší v závislosti na výběru komponent – nejlevnější model s 2GHz procesorem Celeron stojí 54 888 Kč s DPH, vrchol nabídky představuje notebook s 2,4GHz procesorem Pentium 4 se zabudovanými bezdrátovými technologiemi. Ten vás přijde na 67 088 Kč s DPH.

http://www.umax.cz

Správná odpověď na soutěžní otázku z Chip clubu č. 24/02 zní: Nová publikace z řady Chip speciál s DVD tematikou se jmenuje DVD style.

Výherci se stávají:
Ellen Chupková z Hrádku nad Nisou, Stanislav Beran z Plzně, Věroslav Pastyřík z Hořan, Petr Kubíček z Jihlavy, Pavel Švec z Prahy 10, Jan Nožička z České Lípy, Vladimír Helešic z Jezvého, František Zelina z Veselí nad Moravou, Miloš Němček z Ostravy-Hrabové.

Hodiny internetu pro každého

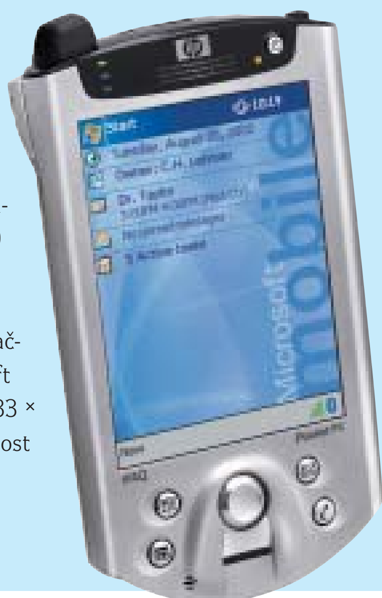
Ministerstvo informatiky, Intel a Centrum Internetu oficiálně zahájily společný projekt „Národní program počítačové gramotnosti". Jeho cílem je naučit prostřednictvím kurzů širokou veřejnost základní práci s počítačem a internetem. Program bude rozšířen do více než 130 regionálních center a cena jedné lekce pro účastníky bude 100 Kč. Registrace na uvedené lekce je přijímána z celé republiky na jednotném telefonním čísle 844 111 130 (modrá linka je zpoplatněna jako místní hovor).

http://www.centruminternetu.cz

Bezpečný kapesní počítač

Vysoké zabezpečení důležitých dat, bezdrátové připojení k firemním sítím a bezdrátovou technologii Bluetooth nabízí kapesní počítač **iPAQ Pocket PC h5400**. Tento bohatě vybavený přístroj, který lze použít i jako univerzální dálkový ovládač, stojí 30 476 Kč s DPH. Proti neoprávněnému přístupu k uloženým datům je tento kapesní počítač chráněn snímačem pro otisk prstu. Oprávněnému uživateli stačí pro zpřístupnění svých dat jednoduše přitisknout prst, „vetřelcům" je přístup odepřen. Kapesní počítače iPAQ Pocket PC h5400 jsou poháněny 400MHz procesory Intel a mají 64 MB paměti RAM a 48 MB paměti ROM. Barevný displej zobrazuje v rozlišení 240 × 320 obrazových bodů. Rozměry tohoto přístroje, který pracuje pod operačním systémem Microsoft Pocket PC 2002, jsou 133 × 84 × 15,9 mm a hmotnost činí 206 gramů.

http://www.compaq.cz

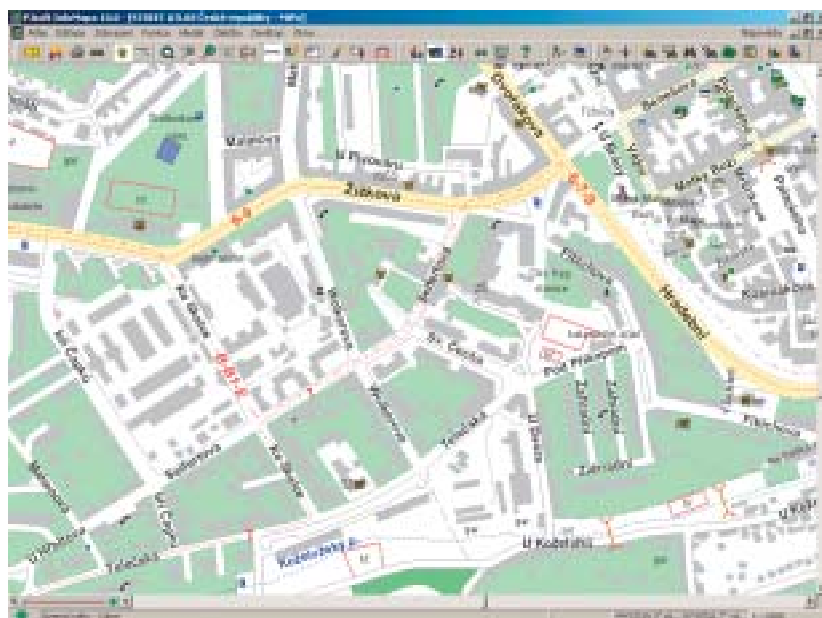

Informace pro vás

Jubilejní InfoMapa od známé firmy PJsoft nese podtitul Street atlas ČR a ve verzi Complete Edition obsahuje podrobnou digitální vektorovou mapu České republiky, umožňující plynulý zoom od celé mapy republiky až po jednotlivé ulice sedmdesáti dvou měst do úrovně popisných čísel jednotlivých domů. To představuje 32,5 tisíce ulic a půl milionu adres.

Zobrazení potřebného místa mapy je možno provést nejen postupným zoomem (přiblížením vyznačeného výřezu), ale i vyhledáním a výběrem patřičného místa v některé z šesti desítek obsáhlých databází a zobrazení tohoto objektu (či objektů) na mapě. Aktualizované databáze zahrnují přes 90 900 objektů. Obvykle obsahují potřebné adresní informace a další údaje podle konkrétního zaměření. V InfoMapě naleznete adresy autoservisů (3868), bankomatů (1793), čerpacích stanic (2604), divadel (478), galerií a muzeí (1101), obchodních center (2116), policejních stanic (1559), pošt (3407), restaurací (12175), sportovišť (bowling, golf, posilovny, squash, tenis – 2655), škol (6360), hotelů, penzionů a kempů (6783), úřadů (3045), lékáren, nemocnic a pohotovostí (2539). Nechybějí zde ani informace o provozní době všech těchto objektů. Najdete zde i rozsáhlé seznamy hraničních přechodů (278), historických památek (2625), řek a jezer (1204), sídel (obcí a jejich částí – 20 174), schémata linek MHD (788) a další nesmírně bohaté informační zdroje.

Co je nového v desáté verzi

Jako všichni dobří hospodáři ponechávají autoři tohoto u nás nejoblíbenějšího geografického informačního systému u nových verzí vše, co se už osvědčilo, ale vždy přidají něco nového. Samozřejmě aktualizují zařazené databáze, mapové podklady a dále rozšiřují funkční možnosti vlastního programu a jeho doplňkových služeb. Proti předchozí verzi programu byla podstatně vylepšena a zjednodušena správa grafických dat. Zásadním způsobem se zmenšil počet souborů, v nichž jsou grafická data uložena; to vedlo k úspoře potřebného místa a hlavně se zrychlilo jejich vykreslování. Zrychlila se také instalace celého systému.

Pro uživatele zůstaly dostupné všechny obvyklé funkce, jako např. měření vzdálenosti, měření akčního rádia a vyhledávání automobilového spojení. Nyní je možné nalézt cestu doslova z ulice jednoho města do ulice města cílového – samozřejmě se vykreslí příslušná trasa (nejkratší, nejrychlejší nebo nejlevnější) a zobrazí se podrobný itinerář. Pro zvlášť náročné uživatele jsou připraveny funkce satelitní navigace GPS, spolupráce s programem Elektronické jízdní řády IDOS/ABUS a modul Statistika, který umožňuje dynamicky vytvářet grafy a podbarvovat plochy v mapě na základě údajů poskytnutých z libovolné databáze. To nabízí velmi účinný způsob prezentace dat v závislosti na geografickém umístění.

Nakreslete si vlastní mapu

Systém InfoMapa 10.0 umožňuje grafická data nejen zobrazovat, ale i vytvářet. Mapa byla zpracována právě v prostředí tohoto systému. Každý uživatel si může do existující mapy snadno doplňovat pomocí značek, grafických tvarů a textových popisků další informace, např. údaje o místech, která navštívil. Kromě této jednoduché podoby kreslení si lze vytvářet vlastní mapové vrstvy se vším, co k tomu patří. Jednotlivé mapové vrstvy lze ukládat i načítat, stejně tak lze zobrazené mapy ukládat ve formě obrázků.

Vyhledávání

Pro vyhledávání neznámých míst a objektů můžete použít jak hledání v jednotlivých databázích, tak funkce Prohledat okolí a Prohledat mapu. Můžete však zvolit i méně obvyklý postup vyhledání v textu, a to napříč všemi (nebo jen vybranými) databázemi.

Prostě – InfoMapa 10.0 je velmi výkonný a užitečný informační systém pro všechny.

Milan Pola

InfoMapa 10.0 – Street atlas ČR

i

Digitální vektorové mapy, plány měst a informační databáze

Vyrobil/poskytl: PJsoft, Praha
www.pjsoft.cz

Cena: 10 800 Kč Basic Edition (ČR + Praha)
16 900 Kč Classic Edition (ČR + Praha a krajská města)
23 970 Kč Complete Edition (ČR + Praha, krajská a „okresní" města)

Angličtina na CD

TS Angličtina je výukový program určený pro děti ve věku od sedmi do dvanácti let.

Program je určen pro ty, kteří s angličtinou začínají. Svým rozsahem pokrývá první rok výuky na základní škole, podle tvrzení výrobce v souladu s osnovami. Slovní zásoba zahrnuje nejpoužívanější učebnice pro ZŠ (Zahálková: Angličtina pro 4. ročník ZŠ, Lacinová: Angličtina pro 4. ročník základní školy, Project 1, Project English 1 – první polovina, Chatterbox 1). Při plnění jednotlivých úloh můžete nastavit slovní zásobu pro konkrétní učebnici.

Přiřazování slovíček ze seznamu.

Co si můžete procvičit

Na tomto cédéčku naleznete devět programů: *Slovíčka (dvojice), Slovíčka (psaná forma), Porozumění textu, Gramatika, Tematické okruhy, Tisk testů – slovíčka, Tisk testů – gramatika, Trénink výslovnosti – slova* a *Trénink výslovnosti – věty.*

U prvních čtyř programů si můžete nastavit rozsah slovní zásoby, to, které lekce chcete do procvičování zahrnout, a další možnosti.

V první části *Slovíčka – dvojice* je vaším úkolem správně spojit dvojice slovíček. Při spojování jednotlivých dvojic můžete své rozhodnutí měnit, každé spojení je třeba potvrdit kliknutím na tlačítko OK.

V druhé části *Slovíčka – psaná forma* zobrazí program české slovíčko a vy máte najít v nabídce správný překlad.

V další části *Porozumění textu* můžete vybrat mezi porozuměním mluvenému slovu a porozuměním psanému textu. V obou případech si na začátku vyberete jedno z osmnácti témat. Každé téma obsahuje několik obrázků. Vaším úkolem je podle komentáře poznat správný obrázek a kliknout na něj. Vyberete-li si porozumění psanému textu, komentář se zobrazuje v dolní části okna, vyberete-li si porozumění mluvenému slovu, je tentýž komentář předčítán rodilým mluvčím, ale není zobrazen.

Porozumění čtenému textu.

Gramatika nabízí test, procvičování samostatné části a výběr z více částí.

Část *Tematické okruhy* obsahuje tři díly: Výuku, Přiřazování slov a Přiřazování ze seznamu.

Příprava na hodinu

Tisk testů a Trénink výslovnosti jsou moduly, které umožňují učiteli připravit se na výuku. Tiskové moduly umožňují sestavit různé testy a vytisknout je.

V modulu Trénink výslovnosti můžete připravit sestavy vět, jejichž výslovnost lze v hodinách přehrávat z počítače. Velkou výhodou proti magnetofonové kazetě je to, že libovolnou větu nebo několik vět je možné podle potřeby přehrát i několikrát za sebou pouhým kliknutím myší; není tedy třeba zpětně přetáčet pásku v kazetě.

Závěr

Program navazuje na učebnice používané při výuce a jeho použitím ve škole nebo doma můžete výuku zpestřit. Za jednoduché ovládání a grafické zpracování udělujeme programu naše ocenění Tip PPK 4/2003.

-azi

TS Angličtina pro malé školáky

Požadavky na počítač: MS Windows 95 98 ME 2000 XP CZ, Pentium 100 MHz, 16 MB RAM, grafická karta podporující 16bitové zobrazení (hi color – 65 535 barev), myš, zvuková karta, mechanika CD-ROM.

Orientační cena: 630 Kč včetně DPH.

Anglické texty namluvili rodilí mluvčí, české komentáře namluvil Jiří Lábus.

Klady a zápory

+ není nutná instalace
+ jednoduché ovládání

Počítače pro domácnost

Pokud jste se rozhodli, že si domů pořídíte počítač, přijde vám vhod náš test. Podívali jsme se v něm na sedm počítačových sestav určených pro domácí použití. V počítačové branži panuje tvrdá konkurence a kvalita testovaných modelů tomu odpovídá.

Všech sedm počítačových sestav má velmi dobrou výbavu, disponují velmi solidním výkonem a jsou dostupné za lákavé ceny. Nejlevnějším počítačem v testu je s cenou 33 330 Kč s DPH Delta Profi 1700, nejdražší je v našem klání LYNX eXpress XXL+, jehož cena je 46 600 Kč s DPH. Pojďme se podívat, co v tomto cenovém rozpětí výrobci počítačů nabízejí.

Zvuková výbava

Výbava všech počítačů je velmi dobrá – i když zvukovými kartami jsou vybaveny pouze dva počítače ze sedmi (Gigamax Speedy 7VRP a LYNX eXpress XXL+), všechny dodané sestavy jsou multimediální, protože mají zvukové karty integrovány na základní desce a až na počítač Accra Expert Pro byly všechny dodány s reproduktory. K počítači Delta Profi 1700 výrobce připojil sestavu Genius SW M2.1 Slim se dvěma reproduktory a subwooferem. Oba reproduktory jsou zajímavé tím, že jsou tenké. Dvojicí reproduktorů bez subwooferu prezentují zvukový výstup počítačové sestavy HAL3000 aSilver a Impact Eleonora 82000+.

Při přehrávání filmových titulů DVD či při hraní her iluzi prostorového zvuku vykouzlí až čtveřice nebo pětice reproduktorů rozmístěných po místnosti. Nejkvalitnější zvuk reprodukují právě oba zmíněné počítače, vybavené zvukovou kartou. Kromě kvalitních zvukových karet se totiž o zvukovou reprodukci starají nejkvalitnější reproduktorové soustavy z testovaného výběru. V obou případech se jedná o 5.1 soustavy s pěti reproduktory a jedním subwooferem – u PC Gigamax padla volba na Creative Inspire 5300, počítač LYNX ozvučují reproduktory Altec Lansing 251. Kvalitní zvuk reprodukují i sestavy Brave BlueLine G70 s reproduktorovou soustavou 4.1 (čtyři reproduktory se subwooferem) Creative Inspire 4400.

Vypalovačky a mechaniky DVD-ROM

Přehrávat filmy na nosičích DVD, které si můžete koupit v obchodech nebo půjčit ve videopůjčovnách, je v silách všech recenzovaných počítačů. A nejen to. V možnostech všech počítačů je díky zabudovaným mechanikám CD-RW i vypalovat cédéčka. Počítač Brave pro tyto účely používá kombinovanou mechaniku, která obě tyto činnosti zastane. Ostatní počítače jsou vybaveny dvěma mechanikami – jednou CD-RW a jednou DVD-ROM. Nejrychlejší vypalovačkou (52×24×52×) disponuje počítač Impact.

Internet je samozřejmostí

Jedním z významných důvodů, proč si domů pořídit počítač, je možnost připojení k internetu. Ten slouží jak k vyhledávání informací potřebných do práce či do školy, tak i k zábavě. Připojení k internetu navíc umožňuje snadnou komunikaci díky elektronické poště (e-mailu). Díky zabudovanému modemu počítají s připojením k internetu přes běžnou telefonní linku všichni výrobci testovaných PC. Počítače Gigamax, HAL3000 a LYNX jsou navíc vybaveny síťovou kartou. Ta slouží nejen k propojení více počítačů do počítačové sítě, ale připojuje se přes ní například i adaptér pro připojení k internetu prostřednictvím kabelové televize. Počítače Gigamax a LYNX mají síťovou kartu integrovánu na základní desce, u počítače HAL3000 je do počítače nainstalována na kartě PCI.

Zobrazovací jednotky

I k počítačům určeným pro domácnost se stále častěji začínají standardně dodávat LCD monitory. Ty jsou oproti klasickým monitorům CRT lehčí a hlavně menší (především směrem do hloubky zabírají minimum prostoru – cca s 15cm podstavcem). Vynikají také ostrým obrazem a jejich zobrazovací kvalita je na tak dobré úrovni, že se na nich bez problémů dají přehrávat filmy

Accra Expert Pro díky vysokému výkonu uspokojí i potřeby hráčů her.

či hrát hry. Z našeho startovního pole byly 15palcové LCD monitory dodány spolu s počítači HAL3000 aSilver a Impact Eleonora 82000+. LCD monitory jsou výbornou volbou zejména pro uživatele, kteří zápasí s místem – klasickým příkladem je pracovní koutek v panelovém bytě. 15" monitory LCD pracují stejně jako 17palcové monitory CRT v rozlišení 1024 × 768 obrazových bodů. 17" monitory CRT jsou však stále nejčastější volbou domácích uživatelů a také v našem testu se objevily u čtyř sestav ze sedmi. Z této skupiny se vymyká počítač LYNX eXpress XXL+ s 19" monitorem CRT.

Hnací síla počítače

Nyní se dostáváme k nejdůležitějším komponentám počítače, které určují jeho výkon. Dnešní počítače mají pro běžné kancelářské aplikace, surfování po internetu i pro hraní her dostatek výkonu a jejich majitele příliš nezajímá, co má výpočetní sílu na svědomí. Je to hlavně procesor, hlavní výpočetní jednotka počítač. V našem testu jsou nejpočetněji zastoupeny procesory Athlon XP – u počítačů Gigamax, HAL3000, Impact a LYNX padla volba na verzi Athlon XP 2000+, počítač Accra je poháněn rychlejším procesorem Athlon XP 2100+. Tyto počítače dosáhly v testech ***SYSmark 2001***, které simulují práci s často používanými aplikacemi (Word, Excel,

PowerPoint, Photoshop, grafické programy, elektronická pošta, internetový prohlížeč apod.), velmi podobných výsledků. Nejlépe si v tomto testu počínal počítač Brave, který je osazen 2GHz procesorem Pentium 4, na druhém konci výkonnostního spektra se umístil počítač Delta také s procesorem Pentium 4, ale s jeho 1,7GHz verzí.

Standardní velikost operační paměti je dnes 256 MB. Takto velká paměť naprosto postačuje pro provozování současných programů. Její zvýšení však výrazný výkonnostní posun při běžném použití nepřináší. Více paměti (vždy 512 MB) mají testované počítače Accra, Impact a LYNX.

Pro ukládání dat slouží pevné disky. O tom, kolik jejich úložné plotny pojmou dat, vypovídá počet gigabajtů. Různí výrobci používají pevné disky různých značek – v našem testovacím vzorku jsou zastoupeny pevné disky od firem IBM, Maxtor, Seagate a Western Digital (WD). Až na počítače Delta Profi 1700 a Gigamax Speedy 7VRP, které mají disky s kapacitou 60 GB, nabízejí všechny ostatní počítače úložnou kapacitu 80 GB.

Grafické a TV karty

Výkon počítače závisí i na grafické kartě. Ta totiž zpracovává obrazová data pro výsledné zobrazení na monitoru. Z našich testů ***3D mark 2001*** a ***Quake 3***, ve kterých zjišťujeme výkon počítače v prostředí her, vyplynulo, že nejvýkonnějšími grafickými kartami jsou vybaveny počítače Accra Expert Pro a Impact Eleonora 82000+. Následují počítače Brave BlueLine 72G0, Gigamax Speedy 7VRP, LYNX eXpress XXL+ a HAL3000 aSilver. Nejslabší grafický výkon z testovaných počítačů má PC Delta Profi 1700. I tento počítač však s přehledem zvládá hraní náročných her; ty jsou v domácím prostředím zpravidla nejnáročnějšími programy, pokud jde o výkon v oblasti grafiky.

Brave BlueLine 72G0 s 2GHz procesorem Pentium 4 podal nejlepší výkon v testu simulujícím práci s často používanými aplikacemi.

Jediným počítačem v testu, který je připraven i pro příjem televizního signálu a rádiových vln FM, je počítač LYNX. Díky TV kartě WinFast TV 2000XP Deluxe se po připojení antény (koaxiálním kabelem) můžete těšit na sledování televizního vysílání na obrazovce monitoru.

Nové trendy

S potěšením jsme zaznamenali, že výrobci počítačů kladou důraz i na hezký vzhled počítače. Počítač Impact Eleonora má se skříní stříbrné barvy barevně sladěnu klávesnici, myš i monitor. Na černou barvu vsadili výrobci počítačů HAL3000 a LYNX. Dalším příjemným zjištěním je, že mnoho výrobců umísťuje vývody rozhraní USB do přední části počítače. Mezi testovanými počítači nabízejí přístup k portům USB zepředu počítače Brave, Delta, Gigamax, Impact a LYNX.

Pro nastupující produkty s rozhraním USB 2.0 je důležité, aby tímto rychlým rozhraním disponovaly také počítače. V zadní části mají porty USB 2.0 připraveny počítače Delta, Gigamax, HAL3000, Impact a LYNX. Počítače Accra, Gigamax a LYNX mají porty jiného rychlého rozhraní IEEE 1394 (známého jako FireWire), prostřednictvím kterého se k počítači připojují např. digitální videokamery.

Se všemi počítači byly dodány myši s optickým senzorem pohybu. Tyto myši mají oproti modelům s kuličkou tu výhodu, že se nikdy nezanesou nečistotami. Také klávesnice prošly svým vývojem a řadou vylepšení. Do testu spolu s počítači byly dodány klávesnice, které kromě běžných tlačítek nabízejí pro jednodušší ovládání počítače také tlačítka pro ovládání přehrávačů hudby či internetových prohlížečů.

Nejpoužívanějším operačním systémem u nových počítačů určených pro domácí nasazení je bezkonkurenčně Windows XP Home Edition. Pouze u počítače LYNX je nainstalována verze Professional – ve všech případech samozřejmě v české verzi.

Vítěz

Z uvedených informací je vidět, že testované počítače jsou pro práci v domácím prostředí skvěle připraveny. Vybrat mezi nimi ten nejlepší je nesmírně těžké, protože každá testovaná sestava nabízí mnohá lákadla, jež osloví různé uživatele, kteří kladou důraz na odlišné vlastnosti. Spoustu uživatelů určitě osloví nejlevnější počítač Delta Profi 1700 (33 330 Kč s DPH), jiní dají přednost nejlépe vybavené sestavě v testu LYNX eXpress XXL+ (46 600 Kč s DPH). My jsme se rozhodli zvolit „zlatou střední cestu" a udělit ocenění Tip PPK sestavě **Impact Eleonora 82000+**, která vyniká hezkým designem a má výborný výkon – testovaný komplet s 15" LCD monitorem a s inkoustovou tiskárnou HP DeskJet 3420 pořídíte za zvýhodněnou cenu 38 470 Kč s DPH. To je druhá nejnižší cena v testu, i když s odstupem více než 5000 Kč za nejlevnějším testovaným počítačem Delta Profi 1700.

Accra Expert Pro

Počítač Accra Expert Pro (39 822 Kč s DPH) osloví uživatele, kteří požadují vysoký výkon – jak pro běžné aplikace, tak pro hry. Za výborným výkonem stojí procesor Athlon XP 2100+, který má k dispozici 512 MB paměti. Použitá grafická karta s čipem GeForce4 Ti 4200 a se 128 MB grafické paměti pobídla tento počítač mezi recenzovanými systémy k nejlepšímu výkonu v náročných herních testech. V testu SYSmark 2001 byly úspěšnější jen počítače Brave a Gigamax. Díky kartě s třemi porty IEEE1394 lze k tomuto počítači připojit např. digitální videokameru a počítač využít jako střižnu zaznamenaného materiálu. Rozhraním IEEE 1394 disponují v testu ještě počítače Gigamax a LYNX.

Gigamax Speedy 7VRP vyniká výbornou zvukovou výbavou, kterou oceníte zejména při přehrávání filmů na DVD.

Zobrazovací jednotkou je 17palcový CRT monitor AOC 7Klr, který má stejně jako ostatní CRT monitory v testu plochou obrazovku. Pokud jde o geometrii, ostrost a stabilitu obrazu, tento monitor však za ostatními CRT monitory lehce zaostává. Při volbě kvalitnějšího monitoru lze tento počítač doporučit všem uživatelům toužícím po vysokém výkonu ve 3D – tedy zejména hráčům her. U tohoto modelu se nám také líbil tichý chod.

Brave BlueLine 72G0

Dva počítače z testovacího pole jsou postaveny kolem procesoru Pentium 4. V PC Delta tepe 1,7GHz verze, v počítači Brave BlueLine 72G0 (39 382 Kč s DPH) je použit výkonnější, tedy 2GHz exemplář. Operační paměť má velikost 256 MB a o velmi dobrý výkon grafiky se stará grafická karta se 128 MB grafické paměti a s čipem Radeon 9100. Díky této kartě se počítač Brave v herních testech umístil za počítači Accra a Impact na třetím místě. V testu SYSmark 2001 ho však z testovaného pole žádný konkurent nepřekonal.

Velmi dobrá je u tohoto počítače, který má stejnou skříň jako počítač Delta Profi 1700, reproduktorová soustava Creative Inspire 4400, která se skládá ze čtyř reproduktorů a z jednoho subwooferu. Zobrazovací jednotkou je kvalitní 17" CRT monitor LG E700B s plochou obrazovkou. Mezi testovanými sestavami je pouze v tomto případě použita kombinovaná mechanika LG, která zastane práci mechaniky CD-RW a jednotky DVD-ROM. U ostatních počítačů se o vypalování a čtení disků DVD starají dvě mechaniky. Toto řešení má však tu nevýhodu, že kombinované mechaniky bývají pomalejší. V tomto případě je 16× čtení DVD-ROM stejně rychlé jako u ostatních DVD jednotek v testu, ale pomalejší je čtení, zápis a přepis dat u médií CD. V přední části počítače jsou vyvedeny dva porty USB a také zdířky pro připojení sluchátek a mikrofonu.

Delta Profi 1700

Druhým počítačem s procesorem Pentium 4 je Delta Profi 1700. Oproti sestavě Brave je zde však použita pomalejší verze tohoto procesoru, a to verze s taktem 1,7 GHz. Operační paměť má velikost 256 MB a o zpracování obrazových dat se stará grafická karta s čipem GeForce4MX440 SE a se 64 MB grafické paměti. Pevný disk nabízí stejně jako u počítače Gigamax úložný prostor pro 60 GB dat.

Delta Profi 1700 je s cenou 33 330 Kč nejlevnějším počítačem v testu.

Kromě procesoru od firmy Intel (ostatní počítače v testu využívají výpočetní síly procesorů Athlon XP) má tento počítač s počítačem Brave stejnou skříň a stejně jako u počítače Brave jsou vepředu vyvedeny dva porty USB, výstup na sluchátka a vstup pro mikrofon. Na rozdíl od počítače Brave BlueLine 72G0 je zde použita základní deska s čipovou sadou SiS 645 (Brave má Intel 845PE). S počítačem Gigamax Speedy 7VRP má tento počítač společnou volbu monitoru – ta v obou případech padla na 17palcový CRT monitor Lite-On e1786FNST.

S testy si tento počítač poradil velmi snadno, ale v silné konkurenci zaujal celkovým výsledkem poslední místo. V herním testu 3D Mark 2001 podal nejnižší výkon, v dalším herním testu Quake 3 se umístil na předposledním místě, když překonal PC HAL3000 s grafickou kartou ATI Radeon 9000 se 64 MB paměti. Tento počítač je však skvělou volbou pro uživatele, u kterých je při výběru počítače hlavním kritériem nízká cena. S cenou 33 330 Kč s DPH je totiž Delta Profi 1700 o více než 5000 Kč levnější než druhý nejlevnější počítač v tomto testu.

Gigamax Speedy 7VRP

Skvělý výkon a výborná zvuková aparatura, tak by se nejstručněji dala charakterizovat

počítačová sestava Gigamax Speedy 7VRP, kterou pořídíte za 38 497 Kč s DPH. Výpočetní sílu dodává počítači procesor Athlon XP 2000+, který má k dispozici 256 MB operační paměti. Zatímco v testu SYSmark 2001 se tento počítač svým výkonem umístil hned za vítězným modelem Brave, v herních testech skončil na čtvrtém místě. Stejně jako PC Delta je pro uložení dat připraven pevný disk s kapacitou 60 GB – ostatní počítače v testu nabízejí ještě o 20 GB prostoru více. Tento počítač osloví ty uživatele, kteří na počítači plánují přehrávat filmové tituly DVD – je totiž vybaven kvalitní zvukovou kartou a reproduktorovou soustavou s pěticí reproduktorů a jedním subwooferem. Z tohoto hlediska je v tomto přehledu lépe vybaven jen počítač LYNX.

Jak jsme uvedli u počítače Delta, je u PC Gigamax použit 17palcový CRT monitor Lite-On e1786FNST s plochou obrazovkou. V čele počítače jsou přístupné porty USB 1.1 a v zadní části jsou vyvedeny porty rychlých rozhraní USB 2.0 a také IEEE 1394.

HAL3000 aSilver

Počítač HAL3000 aSilver, který stojí 41 371 Kč s DPH, na první pohled zaujme 15palcovým LCD monitorem Benq FP567 a také počítačovou skříní, která kombinuje černou a stříbrnou barvu. Se skříní ladí i klávesnice se spoustou ovládacích tlačítek i myš. V podobné barevné kombinaci byl do testu dodán ještě počítač LYNX, který kombinuje černou barvu s tradiční barvou slonové kosti.

HAL3000 aSilver má atraktivní design a 15palcový LCD monitor.

Kombinace procesoru Athlon XP 2000+ a 256 MB paměti podala ve výkonnostních testech výkon srovnatelný s ostatními podobně vybavenými počítači, grafická karta s čipem Radeon 9000 a s 64 MB paměti v herních testech tak úspěšná nebyla, a tak se testovaný model aSilver v těchto testech podělil o poslední příčku s počítačem Delta Profi 1700.

Jako jediný počítač v testu je HAL3000 osazen síťovou PCI kartou, ostatní dva počítače se síťovým rozhraním (Gigamax a LYNX) mají síťovou kartu integrovánu na základní desce. O zvukový výstup se stará dvojice reproduktorů Genius SP-K16. V zadní části počítače nechybí jeden port rozhraní USB 2.0. Výhodou této sestavy (a také počítače Impact) oproti ostatním počítačům v testu je tříletá záruční doba.

Impact Eleonora 82000+

Ocenění Tip PPK si za svůj výborný výkon – jak v testu SYSmark 2001, tak v testech herních – a za bohatou výbavu zaslouží počítač Impact Eleonora 82000+. Na testovaný komplet s 15“ LCD monitorem Hansol H530S a na inkoustovou tiskárnu HP DeskJet 3420 je navíc stanovena zvýhodněná cena 38 470 Kč s DPH. Tento počítač kromě již zmíněného LCD monitoru zaujme i hezkým designem počítačové skříně, která je vyvedena ve stříbrné barvě. S ní ladí jak monitor, tak klávesnice, které kombinují stříbrnou a černou barvu.

O velmi dobrý výkon se stará procesor Athlon XP 2000+, 512 MB paměti a grafická karta s čipem GeForce4 Ti 4200 a se 64 MB. Její výkon v herních testech překonala pouze grafická karta se stejným čipem, ale se 128 MB paměti v počítači Accra. Výborná je také vypalovací mechanika Teac, která je s maximální rychlostí pálení 52× nejrychlejším modelem použitým v testovaných PC. Použitá skříň má pouze tu nevýhodu, že krytky této skříně zakrývají u mechanik CD-RW

Impact Eleonora 82000+ je výborně sladěná sestava s hezkým designem. Spolu s 15“ LCD monitorem a s inkoustovou tiskárnou pořídíte tuto sestavu za velmi lákavou cenu.

a DVD-ROM výstupy na sluchátka a ovládání hlasitosti.

V zadní části počítače najdete dva porty rozhraní USB 2.0, v čele počítače jsou spolu s výstupem na sluchátka a vstupem pro mikrofon vyvedeny dva porty USB 1.1. Kromě LCD monitoru a stejného procesoru má tento oceněný počítač s modelem PC HAL3000 shodné ještě dvě věci: reproduktory Genius a tříletou záruku.

LYNX eXpress XXL+

Nejdražším počítačem v testu je LYNX eXpress XXL+, který pořídíte za 46 600 Kč s DPH. Této ceně také odpovídá bohatá výbava. Jako jediný počítač v testu je totiž vybaven TV kartou pro příjem televizního signálu a také rádiových vln FM. V jeho útrobách se skrývá nejlepší zvuková karta v tomto přehledu – Sound Blaster Audigy – a velmi kvalitní je také 5.1 reproduktorová soustava Altec Lansing 251.

Výkon tohoto počítače, který jako jediný v testu pracuje pod operačním systémem Windows XP Professional, zajišťuje procesor Athlon XP 2000+. Společně s 512 MB operační paměti je tak zajištěn velmi dobrý výkon, který však nepotvrdila grafická karta s čipem GeForce4 MX440 v herních testech.

I když je na základní desce celkem šest slotů PCI, po jejich obsazení modemem, zvukovou kartou, TV kartou a dvěma čelíčky s game portem a s portem USB 2.0 nezbývá žádný volný slot PCI, protože do PCI slotu zasahuje i grafická karta. Na druhou stranu málokdo bude potřebovat takto vybavené PC dále rozšiřovat.

Zvuková karta má v zadním čelíčku i jeden port IEEE1394, takže lze k tomuto PC připojit např. digitální videokameru a pustit se do stříhání videa. Pro jeho přehrávání oceníte velkou, tj. 19" obrazovku plochého CRT monitoru AOC 9Klr+.

-mse

Výkonnost počítačů jsme měřili pomocí aplikačního testu SYSmark 2001, který je sestaven z těchto programů: Microsoft Office, Dragon Naturally Speaking, Netscape Communicator, WinZip, McAfee VirusScan, Abode Photoshop, Adobe Premiere, Microsoft Windows Media Encoder, Macromedia Flash a Macromedia Dreamweaver. Pro zjištění grafického výkonu počítačů jsme na počítačích spouštěli herní testy 3D mark 2001 a Quake 3 Arena.

LYNX eXpress XXL+ je bohatě vybavená sestava s atraktivním designem.

	Accra Expert Pro	Brave BlueLine 72G0	Delta Profi 1700	Gigamax Speedy 7VRP	HAL3000 aSilver	Impact Eleonora 82000+	LYNX eXpress XXL+
Cena s DPH	39 822 Kč	39 382 Kč	33 330 Kč	38 497 Kč	41 371 Kč	38 470 Kč	46 600 Kč
Výrobce/poskytl	Accra Computers, s. r. o.	ProCA, s. r. o.	Delta CZ, s. r. o.	Elap, s. r. o.	100MEGA Distribution, s. r. o.	Impact Computers, s. r. o.	Levi International, a. s.
WWW adresa	www.accracomp.cz	www.proca.cz	www.deltacz.cz	www.elap.cz	www.100megadistribution	www.impactcomp.cz	www.levi.cz
Čipová sada základní desky	VIA KT400	Intel 845PE	SiS 645	VIA KT400	VIA KT333A	VIA KT400	VIA KT400
Procesor	Athlon XP 2100+	Pentium 4 2 GHz	Pentium 4 1,7 GHz	Athlon XP 2000+	Athlon XP 2000+	Athlon XP 2000+	Athlon XP 2000+
Velikost operační paměti	512 MB	256 MB	256 MB	256 MB	256 MB	512 MB	512 MB
Čip grafické karty/grafická paměť	nVIDIA GeForce4 Ti 4200/128 MB	ATI Radeon 9100/128 MB	nVIDIA GeForce4 MX440 SE/64 MB	ATI Radeon 9000 Pro/64 MB	ATI Radeon 9000/64 MB	nVIDIA GeForce4 Ti 4200/64 MB	nVIDIA GeForce4 MX440/64 MB
Výstup na TV (S-Video)/konektor DVI	Ano/ano	Ano/ano	Ano/ne	Ano/ano	Ano/ano	Ano/ne	Ano/ano
Pevný disk/kapacita	Seagate/80 GB	WD/80 GB	WD/60 GB	IBM/60 GB	Seagate/80 GB	Maxtor/80 GB	WD/80 GB
Mechanika CD-RW (čtení, přepis, zápis)	Teac W548E (48×16×48×)	Kombinovaná LG GCC-4320B (40×10×32×)	Lite-On LTR-48246S (48×24×48×)	Teac W548E (48×16×48×)	Plextor PX-W4824A (48×24×48×)	Teac CD-W552E (52×24×52×)	Asus CRW 4012A (48×12×40×)
Mechanika DVD-ROM/DVD-R/RW	Toshiba (16×48×)	Kombinovaná LG GCC-4320B (16×)	Sony DDU1621 (16×48×)	Teac DV-516E (16×48×)	Toshiba SD-M1712 (16×48×)	Benq 1648 (16×48×)	Asus E-616 (16×/48×)
Modem/síťová karta	Ano/ne	Ano/ne	Ano/ne	Ano/ano (integrována na základní desce)	Ano/ano	Ano/ne	Ano/ano (integrována na základní desce)
Zvuková karta	Integrována na základní desce	Integrována na základní desce	Integrována na základní desce	Sound Blaster 5.1	Integrována na základní desce	Integrována na základní desce	Creative Sound Blaster Audigy
TV karta	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	Ne	WinFast TV 2000XP Deluxe
Reproduktory	Ne	Creative Inspire 4400 (4.1)	Genius SW M2.1 Slim (2.1)	Creative Inspire 5300 (5.1)	Genius SP-K16 (2.0)	Genius SP-K16 (2.0)	Altec Lansing 251 (5.1)
Monitor	17" AOC 7Klr	17" LG StudioWorks E700B	17" Lite-On e1786F	17" Lite-On e1786F	15" LCD Benq FP567	15" LCD Hansol H530S	19" AOC 9Klr+
Operační systém	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Home Edition CZ	Windows XP Professional CZ
Záruka na PC	2 roky	2 roky	2 roky	2 roky	3 roky	3 roky	2 roky
Výsledky testů*							
SYSmark 2001 [body]							
Celkově/internet. apl./kancelář. apl.	194/191/197	201/218/185	160/178/144	197/196/199	187/188/186	192/191/193	181/186/177
3D Mark 2001 [body]							
1024 × 768/1280 × 1024/1600 × 1200 (32 bitů)	8652/7312/5933	7103/5823/4490	4783/3854/2997	6863/5476/4261	5921/4651/3572	8300/7022/5807	6263/4804/3615
Quake 3 Arena [snímky za sekundu]							
1024 × 768/1280 × 1024/1600 × 1200 (32 bitů)	179,4/153,1/120,3	170,7/121,2/86,5	141,8/104,1/73,6	166,2/108,9/75,8	138,9/89,5/62,1	178,3/151,3/118,3	169,7/123,3/86,9

**** Vyšší hodnoty označují vyšší výkon.***

Monitor iiyama

Dnes můžete vyhrát jednu z pěti cen od společnosti iiyama. Pro výherce je připraven 15" LCD monitor, batůžek, tričko a dvě čepice.

Firma iiyama patří mezi přední mezinárodní výrobce monitorů. Centrála firmy je v japonském Naganu. Od roku 1975 vyvíjí a produkuje monitory jak k profesionálnímu využití (CAD/CAM, DTP), tak i pro řadové koncové uživatele. V Holandsku, Německu, Francii a Velké Británii jde o jednu z nejprodávanějších značek.

iiyama Czech, s. r. o.
Podlipného 15, 180 00 Praha 8
tel.: 283 841 215, fax: 283 843 055
e-mail:info@iiyama.cz
www.iiyama.cz

Dnešní otázka:

Ve kterých velikostech se vyrábějí monitory iiyama s technologií Diamondtron®MM?

a) 17" a 19",
b) 17" až 22",
c) 19" a 22".

Odpověď na otázku nám spolu s tajenkou křížovky pošlete nejpozději **do 17. března 2003** buď na korespondenčním lístku označeném heslem **IIYAMA** na adresu Vogel Burda Communications, odd. marketingu, P. O. Box 77, 186 21 Praha 8, nebo elektronickou poštou na adresu: **krizovka04.ppk@vogel.cz**. Nezapomeňte uvést svou poštovní adresu! Ze správných odpovědí vylosujeme výherce, jejichž jména zveřejníme v **PPK č. 7/2003**.

Tajenku a odpověď na otázku se svou adresou můžete zaslat formou **SMS zprávy** na číslo 728 367 037.
Adresu, text tajenky a odpověď na otázku oddělte prosím hvězdičkou.
Příklad: JAN NOVAK VINOHRADSKA52 15000 PRAHA5*TEXT TAJENKY*ODPOVED NA OTAZKU

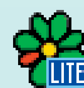
POMŮCKY: AAA, AT, ENDO, FO, LEC, OR, RIMA	ATOM S ELEKTR. NÁBOJEM	ZAČÁTEK TAJENKY	CHEMICKÝ PRVEK		ITALSKÁ UROZENÁ PANÍ	NÁZEV ZNAČKY METRU	VE SVÉM BYTĚ	STARO-ŘECKÁ BOHYNĚ SVÁRU	ÚZKÁ ŠTĚRBINA (LÉKAŘ.)	OZNAČENÍ NAŠICH LETADEL	HLAVNÍ SÍŇ STARO-ŘECKÉHO CHRÁMU		NADE-ZDÍVKA NAD ŘÍMSOU	STŘED TAJENKY	STARO-ČESKÉ ZÁJMENO
JMÉNO SKLA-DATELE KREJČÍHO				SYNTE-TICKÉ VLÁKNO Z BÝVALÉ NDR								JAPONSKÁ LOVKYNĚ ÚSTŘIC			
STARO-ŘÍMSKÁ BOHYNĚ ÚRODY				BALKÁNSKÝ SMRK / OTEC (KNIŽNĚ)								ZNAČKA NÁBYTKU / ZKRATKA FIRMY			
STARÝ NÁZEV RADONU						HEREC BEZE SLOV				DRUH ÚČESU					
	VOJ. JEDN. (SLOV.) / ŠESTEREČ-NÝ NEROST					JUDSKÝ KRÁL				POSTAVA ŠENKÝŘE V BÁSNÍCH ÍRÁNCŮ					PÍSKOVĚ ZBARVENÝ
JEDNÁNÍ				iiyama								A TAK DÁLE (ZKRATKA)			
SPZ ROKYCAN			VĚZENÍ (ZASTAR.)										KAZAŠSKÁ ŘEKA / DVAKRÁT SNÍŽENÁ NOTA		
JMÉNO HEREČKY JANŽUROVÉ												PAPOUŠEK / OVES (SLOV.)			
ASFALT				ZNAČKA NITU	SROSTLO-PRSTÝ PTÁK	ODSTRA-NIT (ZÁVADU)		OKRESNÍ STAVEBNÍ PODNIK (DŘ. ZKR.)	ZNAČKA BULHAR-SKÝCH CIGARET	NAPATLAT	VYPADÁ-VÁNÍ ZRN / SLAVNOST. PROSLOV				
	STARO-ŘECKÝ BŮH STÁD A LESŮ	JAPONSKÝ GYMNASTA / ZREDU-KOVAT					NOVACE							PRKENNÝ STROP	ZKRATKA BRITSKÉ ATLETICKÉ AMATÉR. ASOCIACE
SLED							HLAVA OBCE / OBRUSY								
ÚŘAD (ZASTAR.)				VELKÝ STEPNÍ PTÁK / ODPLATA					PLANÁ NÚBIJSKÁ BAVLNA / MANSTVÍ (PLURÁL)				POPĚVEK / KANCELÁŘ (ÚŘAD)		
ZÁPOR			ANGLICKY "MASO" / RÝNSKÝ ČLUN					POLSKÝ BÁSNÍK A SATIRIK / ULEKNUTÍ				KOŽEŠINA KOLEM KRKU / VÝŠE NEŽ			
	KONEC TAJENKY / OBYVATEL JIŽ. BENINU													CIZÍ ZKRATKA PÁNA	JAPONSKÝ BŮH ZEMĚ
ITALSKÁ AUTO-MOBILKA					ŽENSKÉ JMÉNO						VOJENSKÁ PRODEJNA				
ŠKRABKA U PLUHU					NEVYKAT						CUKRÁŘ-SKÝ VÝROBEK				

Správná odpověď na soutěžní otázku z **PPK č. 1/2003** zní: Nové bezdrátové produkty ZyXEL se jmenují ZyXEL ZyAIR (odpověď c).

Tajenka křížovky z **PPK č. 1/2003** zní: Nejnovější bezdrátové produkty Zyxel

Na modem Omni.net USB Plus od společnosti Mikenopa se mohou těšit tito výherci: Tomáš Kroupa z Prahy 4, Petr Musil z Varnsdorfu a Zdeněk Hosinský z Dobříše. Gratulujeme!

ICQLite – další nastavení

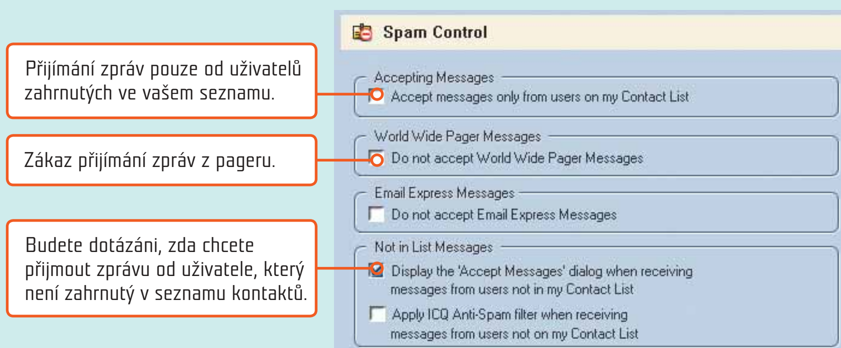

V minulém čísle PPK jsme vám přinesli první část návodu k používání programu ICQLite. Je to odlehčená verze komunikačního programu ICQ (čti aj sí kjú; jde o slovní hříčku, neboť „I seek you" znamená v angličtině „hledám tě"), pomocí které můžete zjistit, zda je váš známý připojen k internetu, a komunikovat s ním v reálném čase.

Program najdete na PPK CD 1/2003

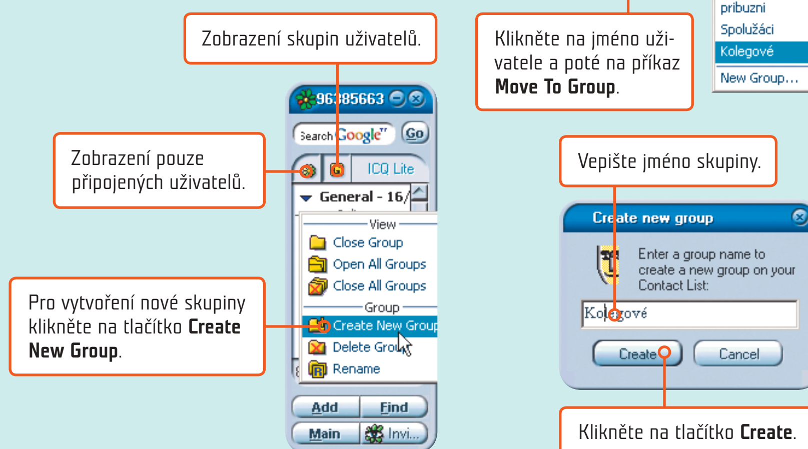
Ochrana před spamem

Výrazem spam označujeme nechtěnou poštu a vzkazy. Pomocí programu ICQLite se můžete chránit i před takovými zprávami. V okénku Owner Preferences klikněte na položku **Spam Control**. Pokud zatrhnete první položku **Accepting Messages**, obdržíte pouze zprávy od uživatelů, kteří jsou obsaženi ve vašem seznamu kontaktů. Označením další položky **World Wide Pager Messages** zabráníte příchodu zpráv z tzv. webového pageru. Zaškrtnete-li položku **Email Express Messages**, oznámíte, že si nepřejete získávat e-maily přes ICQ. Poslední položka **Not in List Messages** se týká opět příchozích zpráv od uživatelů, kteří nejsou ve vašem seznamu. Jestliže zatrhnete možnost **Display...**, pokaždé když vám od takového uživatele přijde zpráva, objeví se okénko, ve kterém budete dotázáni, zda chcete takovou zprávu přijmout. Pokud označíte možnost **Apply ICQ Anti-Spam filter**, nebudete těmito zprávami vůbec obtěžováni. Nakonec nezapomeňte veškerá nastavení uložit kliknutím na tlačítko **OK**.

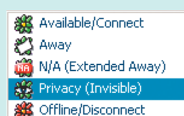
Vytváření skupin uživatelů

I v odlehčené verzi programu můžete vytvářet a organizovat skupiny uživatelů. Pokud jste si je vytvořili ještě v plné verzi programu, zobrazí se vám i v programu ICQLite. Pokud chcete vytvořit zcela nové skupiny uživatelů, klikněte do okénka se seznamem kontaktů třeba na položku **Online** pravým tlačítkem myši. Z nabídky, která se objeví, vyberte položku **Create New Group**. Do dalšího okénka vepište název této skupiny a klikněte na tlačítko **Create**. Nyní je třeba do této skupiny přidat uživatele ze seznamu. Klikněte tedy pravým tlačítkem myši na jméno uživatele v seznamu kontaktů a vyberte příkaz **Move To Group**. Tato položka se ještě dále rozbalí – zobrazí se tak všechny vytvořené skupiny uživatelů a vy si z nich jednu vyberete.

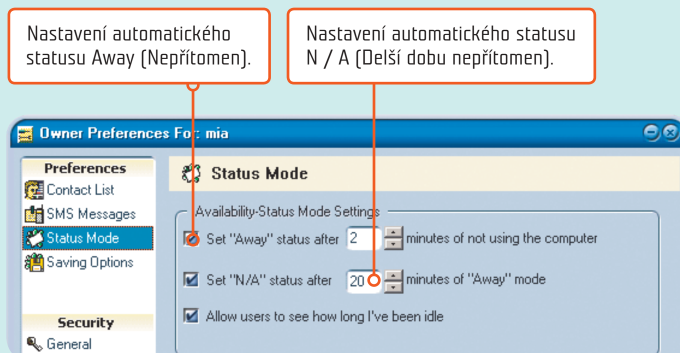
Nastavení statusu

V této verzi máte k dispozici čtyři druhy statusů. Váš status signalizuje jiným uživatelům, zda jste připojeni k internetu, zda jste si pouze odskočili od počítače (tedy počítač máte zapnutý, ale po nějakou chvíli je nečinný), nebo zda nejste připojeni vůbec. V ICQLite si nelze nastavit statusy, ve kterých dáváte najevo, že jste sice připojeni, ale momentálně jste zaměstnáni. Status si nastavujete vybráním z rozbalovacího seznamu vpravo dole v okénku programu. Jinak lze nastavit status **Available** (připojen), **Invisible** (viditelný pouze pro vybrané uživatele), **Offline** (Nepřipojen).

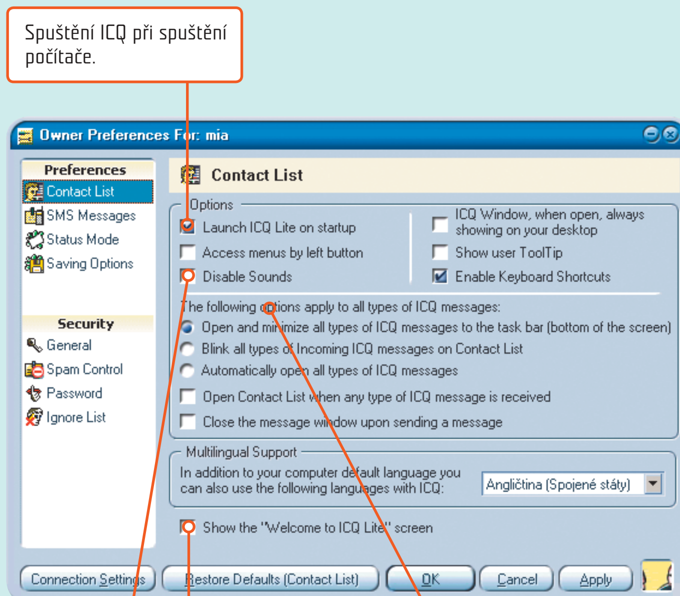
Nastavení automatických statusů

Další dva statusy **Away** (Nepřítomen) a **Extended Away** (Delší dobu nepřítomen) se nastavují automaticky. Klikněte na tlačítko **Main** a z nabídky vyberte položku **Preferences & Security**. Nyní klikněte na záložku **Status Mode**. Vpravo v okně najdete tři položky. Jestliže zatrhnete první položku **Set Away Status...**, tento druh statusu se automaticky nastaví při každé delší nečinnosti. V políčku určete, po kolika minutách se má tento status nastavit. Pokud zatrhnete druhou položku **Set „N/A" status...**, pak se po uplynutí určité doby od spuštění statusu **Away** vaše ICQ přepne do dalšího statusu, který signalizuje, že jste nepřítomni delší dobu. Zatrhnete-li poslední položku **Allow...**, umožníte ostatním uživatelům, kteří mají plnou verzi programu, zjistit, jak dlouho jste nepřítomni. Všechna nastavení uložte kliknutím na tlačítka **OK** nebo **Apply**.

Nastavení seznamu kontaktů

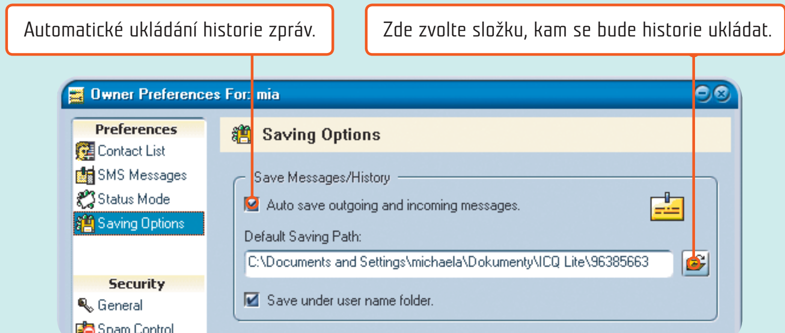
V okně **Owner Preferences** lze nastavit i některé záležitosti týkající se programu samého a seznamu kontaktů. Klikněte na záložku **Contact List**. Zde najdete mnoho různých možností, my vás upozorníme alespoň na ty základní. V části **Options** v položce **Launch ICQ...** určujete, že se program spustí vždy, když zapnete počítač. V položce **Disable Sounds** zapínáte ozvučení programu (zvuky samotné však bohužel nastavovat již nemůžete). Nastavení v části **The following options apply...** se týkají všech typů příchozích zpráv a upozornění na ně. Zatržením položky **Open and miminize...** způsobíte, že všechny příchozí zprávy se budou okamžitě minimalizovat do hlavní lišty. Pokud zatrhnete položku **Automatically open...**, budou všechny zprávy automaticky otevřeny. V části **Multilingual Support** si zajistíte podporu i pro znaky z české klávesnice. Zrušíte-li zatržení u poslední položky **Show the...**, pak se při spuštění programu nebude zobrazovat uvítací okno programu ICQ.

Nastavení pro ukládání historie a souborů

Na další záložce v okně **Owner Preferences** lze nastavit, kam se budou ukládat příchozí soubory a kam se bude zapisovat historie vzájemné komunikace. Přepněte tedy do záložky **Saving Options**. První část **Save Messages/History** je určena pro nastavení ukládání historie. Zatrhnete-li první možnost **Auto save...**, budou se ukládat naprosto všechny příchozí a odchozí zprávy. V další části uvidíte cestu ke složce, do které se historie zpráv ukládá. Jestliže chcete složku změnit, klikněte na tlačítko se symbolem otevřené složky a v dalším okénku vyhledejte pro ukládání nové místo. Jestliže zatrhnete položku **Save under user name folder**, bude se historie zpráv s konkrétním uživatelem ukládat do složky pod jeho jménem. Velmi podobně si nastavíte i složku, kam se budou ukládat příchozí soubory.

-mia

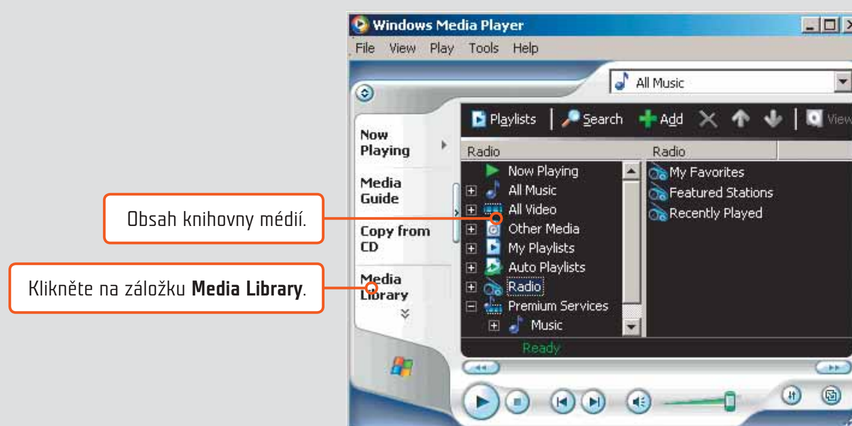
Windows Media Player 9

Na našem redakčním CD jsme vám poskytli program Windows Media Player v nejnovější verzi 9.00. Letmo jsme se o ní zmínili v minulém čísle našeho časopisu, avšak tato verze obsahuje několik novinek a bylo by jistě škoda je blíže nepředstavit.

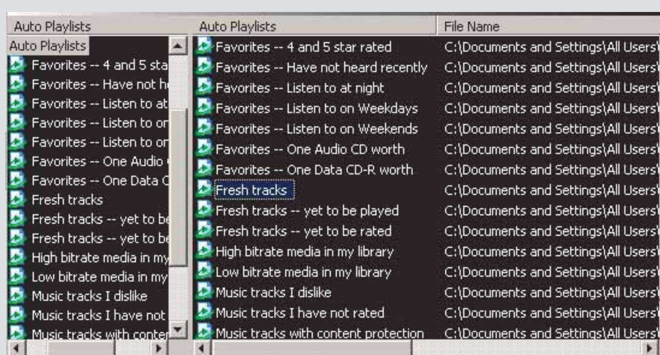
Knihovna médií

Odkazy na všechna média (zvuková, videa), která jste přehrávali, se uloží do tzv. knihovny médií (**Media Library**). Zde si již přehraný soubor snadno vyhledáte a posléze si jej přehrajete. Spusťte program Windows Media Player a poté klikněte na záložku M**edia Library**. V okně programu se objeví několik položek. Pod položkou **All Music** najdete veškeré přehrávané hudební soubory (tedy i soubory se zvuky, které jsou součástí některých programů), položka **All Video** odkazuje na všechny videosoubory, které byly na vašem disku nalezeny. Pod položkou **Other Media** najdete ostatní přehratelná média. Pokud jste si již vytvořili nějaké playlisty (tj. seznamy skladeb), najdete je po kliknutí na položku **My Playlist**. Kliknete-li na položku **Radio**, najdete jednak stanice (**My Favorites**), které jste si přidali mezi oblíbené položky, jednak stanice, které jste si přehrávali nedávno (**Recently Played Stations**).

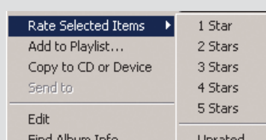
Automatické playlisty

Novinkou nejnovější verze programu Windows Media Player je automatické vytváření playlistů. I nyní lze vytvářet vlastní playlisty tím, že do nich přidáváte skladby podle vlastního výběru. Program však vytváří playlisty také sám. Tyto playlisty si zobrazíte právě v knihovně médií. Mezi položkami **All Video** nebo **All Music** najdete položku **Auto Playlists**. Klikněte na ni a v okénku se zobrazí všechny automaticky vytvořené playlisty. Ty jsou vytvořeny podle různých kritérií. Jsou to např. skladby, které vysoce hodnotíte (**4 and 5 rated**), dále ty, které jste ještě neslyšeli (**Have not heard...**), ty, které jste poslouchali v noci (**Listen to at night**), v pracovních dnech (**on Weekdays**), o víkendu (**on Weekends**) apod. Pokud na zvolený playlist dvakrát kliknete, ten se otevře, zobrazí se jeho jednotlivé skladby a vy jej můžete začít přehrávat. Pokud byste chtěli některou skladbu z playlistu vyřadit, klikněte na ni a stiskněte klávesu **Delete**.

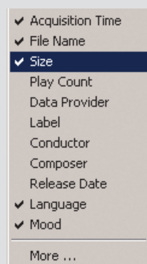
Hodnocení skladeb

Skladby, které jsou ve vaší knihovně médií, můžete sami ohodnotit. Hodnocení skladeb se může uskutečnit také automaticky, a sice podle toho, jak často se skladby přehrávají. Chcete-li ohodnotit skladby sami, vyhledejte je v knihovně médií a klikněte na ně pravým tlačítkem myši. Z místní nabídky vyberte příkaz **Rate Selected Item**. Tím se rozbalí další nabídka; z ní si vyberete, jak vysoko skladby hodnotíte. Hodnocení je obrácené než ve škole – tedy pět hvězdiček (**5 Stars**) je nejvíce a jedna hvězdička nejméně. V seznamu se skladbami najdete několik sloupků, podle kterých lze skladby řadit. Jako první bývá uveden název skladby (**Title**), poté interpret (**Artist**), album, vaše hodnocení (**Rating**), žánr (**Genre**), délka skladby (**Length**), průtok dat za sekundu (**Bit rate**), formát souboru (**Typ**), datum, kdy jste skladbu uložili na disk (**Acquistion Time**), dále jméno souboru a cesta k němu (**File Name**). Pokud na vybraný sloupeček kliknete, skladby se budou řadit podle zvoleného kritéria.

Zobrazení sloupců v knihovně médií

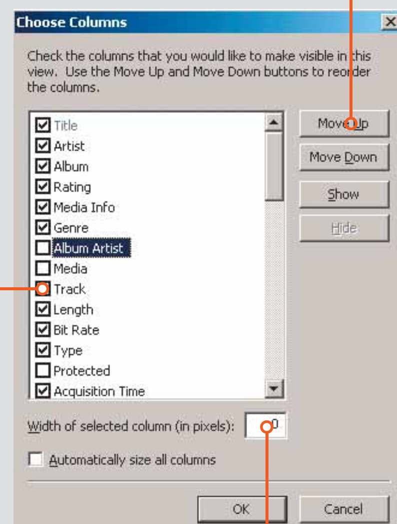
To, které sloupečky budou v seznamu zobrazeny a které ne, si lze také nastavit. Klikněte pravým tlačítkem na řádek, kde jsou uvedeny názvy sloupců. Poté se objeví nabídka všech sloupců, které lze zobrazit. Pokud na název sloupce kliknete a označíte jej zatržítkem, zobrazí se v seznamu. Pokud kliknete na položku **More** v místní nabídce, zobrazí se okénko, kde lze toto zobrazení nastavit ještě přesněji. V okénku **Choose columns** označte zatržítkem ty sloupečky, které chcete v knihovně médií zobrazit. V okénku najdete i několik tlačítek. Některá jsou aktivní pouze v případě, že kliknete na nějakou položku

v seznamu. Tlačítko **Move Up** a **Move Down** slouží k posunu v okénku nahoru a dolů. Tlačítko **Show** slouží k zobrazení vybrané položky a tlačítko **Hide** k jejímu skrytí. U položky **Width of selected column...** si můžete v pixelech nastavit, jak má být tento sloupec široký. Pokud zaškrtnete položku **Automatically size...**, šířka sloupce se nastaví automaticky.

Šířku sloupečků můžete upravovat také ručně. Stačí kliknout na konec sloupečku a myší sloupeček rozšířit.

Posun nahoru a dolů v seznamu.

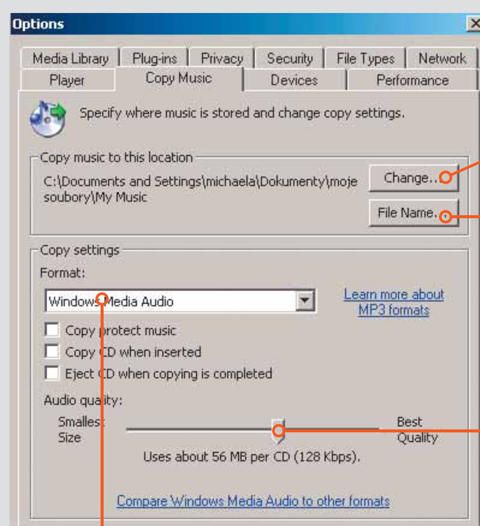
Označte zatržítkem ty sloupečky, které mají být zobrazeny.

Nastavení šířky sloupečků.

Kopírování z CD

Nová verze programu umožňuje také snadné kopírování ze zvukových CD. Vložte CD do mechaniky CD-ROM. Nyní klikněte na záložku **Copy from CD**. V okénku se zobrazí obsah hudebního CD. Označte zatržítkem ty skladby, které chcete na počítač (disk) kopírovat. Ještě před započetím kopírování je třeba určit složku, kam mají být skladby kopírovány, a také výsledný formát. To se provádí v nastavení programu. V hlavní nabídce klikněte na položku **Tools** (Nástroje) a poté na položku **Options** (Možnosti). Zde přepněte do karty **Copy Music**. V části **Copy music to this location** uvidíte standardní složku, kam budou vaše skladby kopírovány. Pokud vám to nevyhovuje, klikněte na tlačítko **Change** a v dalším okénku složku vyhledejte. Jestliže chcete ovlivnit jména kopírovaných souborů, klikněte na tlačítko **File Name**. V dalším okénku zatržítkem určete, co má jméno souboru obsahovat. Může to být po řadě číslo skladby, název skladby, jméno interpreta, název alba, žánr a průtok dat. V části **Separator** určujete, jak mají být jednotlivé části názvu odděleny. Vraťme se do okénka **Options**, kde si lze nastavit výsledný formát. V rozbalovacím seznamu **Format** máte k dispozici dvě možnosti, a to buď formát WMA, nebo tentýž formát s variabilním průtokem dat (s bitratem). Druhý formát je sice kvalitnější na poslech, avšak za cenu většího objemu. Velikost a kvalitu souboru lze také nastavit posuvníkem. Směrem doprava si dopřejete lepší kvalitu a také větší velikost souboru. Klikněte na tlačítko **OK**, vraťte se do knihovny médií, kde máte zobrazeny skladby ke kopírování, a klikněte na tlačítko **Copy Music**. Kopírování se spustí, což vidíte i v řádku se skladbou. Pokud chcete kopírování přerušit, klikněte na řádek se skladbou pravým tlačítkem myši a z nabídky vyberte položku **Disable Selected Tracks**.

-mia

Pokud chcete změnit složku, kam se budou kopírovat skladby z CD, klikněte na tlačítko **Change**.

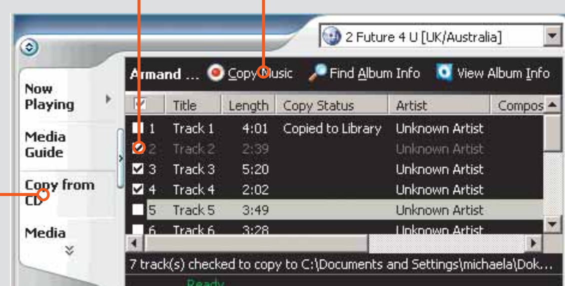
Úprava názvu kopírovaných skladeb.

Nastavení kvality kopírovaných skladeb.

Vyberte si výsledný formát kopírovaných skladeb.

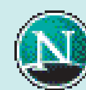
Označte zatržítkem skladby, které chcete kopírovat.

Nakonec klikněte na tlačítko **Copy Music**.

Klikněte na záložku **Copy from CD**.

Jak na internet s Netscape Navigatorem

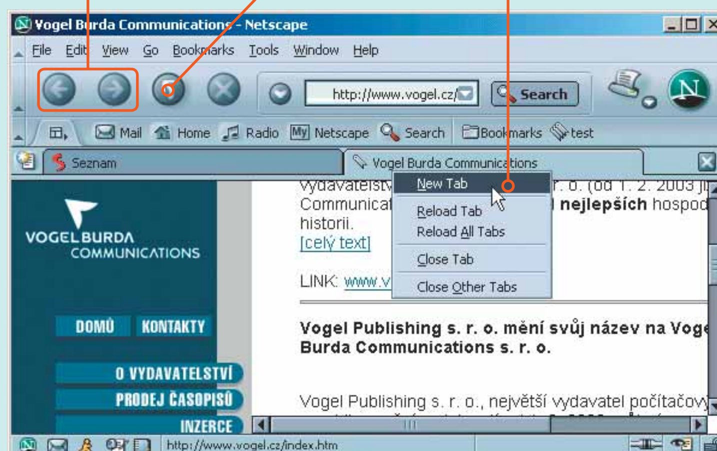
Pro prohlížení obsahu internetu potřebujete speciální program, který nazýváme také browser. K tomuto účelu se často používá program Internet Explorer.

Program najdete na PPK CD 4/2003

My vám však nyní představíme jeho nejvážnějšího konkurenta – program Netscape Navigator. Pokud si jej budete chtít vyzkoušet, najdete ho na našem redakčním CD; za používání programu se neplatí. Jestliže si jej nainstalujete, získáte v jednom programu mnoho různých nástrojů, jako je např. nástroj na vytváření internetových stránek, komunikační program AOL (tzv. instant messenger – obdoba populárního programu ICQ) a program pro práci s elektronickou poštou. Všechny tyto nástroje si v budoucnu popíšeme, nyní se zaměříme pouze na prohlížeč internetových stránek.

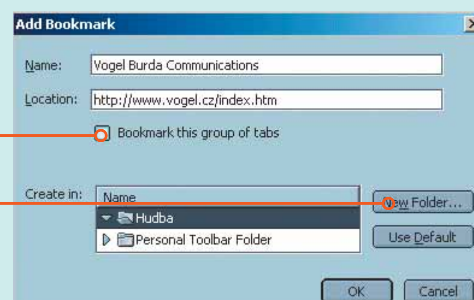
Zadávání adresy a prohlížení stránek

Na první pohled se Netscape Navigator příliš neliší od programu Internet Explorer. Program je však v anglickém jazyce. V horní části programu vidíte klasický řádek pro vepsání internetové adresy té stránky, kterou chcete navštívit. Poté, co adresu vepíšete, zmáčkněte klávesu Enter. Pokud chcete otevírání stránky zastavit, klikněte na tlačítko se symbolem křížku. Další tlačítka (se symbolem šipek vpravo a vlevo) slouží k přechodům mezi již zobrazenými stránkami. Tlačítko s šipkou, která míří vzhůru, slouží k obnovení neboli znovunačtení zobrazené stránky. Chcete-li prohlížet více internetových stránek najednou, můžete si je otevřít v jednom okně programu jako záložky. Pokud jste otevřeli pouze jednu stránku, naleznete v okně programu také jednu záložku. Vedle ní je tlačítko **Open a new tab** (tento název spatříte, pokud nad tlačítkem chvíli podržíte kurzor). Klikněte na tlačítko a otevře se další záložka. Do této záložky přepněte a do adresního řádku vepište internetovou adresu, kterou chcete otevřít. Poté můžete mezi záložkami volně přepínat a prohlížet si tak pohodlně více stránek najednou. Pokud chcete některou záložku uzavřít, přepněte do ní a klikněte na křížek na konci řádku se záložkami.

Oblíbené položky

I v Netscape Navigatoru si lze určité adresy stránek poznačit a poté k nim mít snadný přístup. Obdoba oblíbených položek se v programu Netscape Navigator jmenuje **Bookmarks** neboli záložky. Chcete-li zobrazenou stránku přidat do záložek, klikněte na nabídku **Bookmarks** (v hlavní nástrojové liště) a poté na položku **Bookmark This Page**. Další možností je stisknout klávesovou zkratku CTRL + D. V tomto případě se záložka této stránky vytvoří na standardním místě. Záložky si však lze i různě organizovat, členit do složek apod. Pokud chcete záložku zobrazené stránky umístit na speciální místo, vytvořit pro ni složku apod., vyberte položku **File Bookmark...** Tím se otevře okénko **Add Bookmark**. Zde do prvního řádku vepište jméno odkazu (standardně je zde název stránky); v dalším řádku je ad-

resa této stránky. Dále zde najdete položku **Bookmark this group of tabs**. Ta je aktivní v případě, že v jednom okně máte otevřeno více stránek jako jednotlivé záložky, jak bylo popsáno výše. Pokud ji zatrhnete, přidají se mezi oblíbené položky všechny tyto otevřené stránky. Nyní si určíte, kam bude odkaz uložen. V nabídce **Create in** (Vytvořit v) je standardní složka pro všechny oblíbené

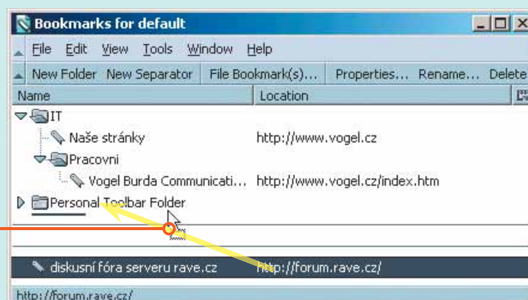

položky. Tu můžete členit do dalších složek a podsložek, např. podle témat. Pro vytvoření nové složky klikněte na tlačítko **New folder**; v dalším okénku tuto složku pojmenujte a klikněte na tlačítko OK. Nyní klikněte na složku, kam chcete odkaz uložit, a dále na tlačítko OK.

Správa záložek

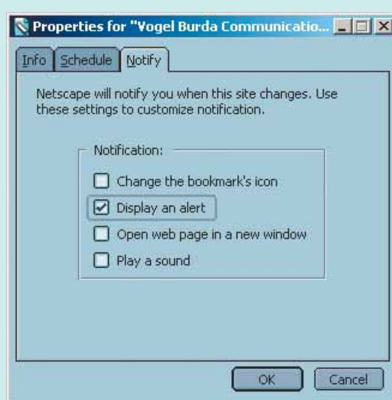
Již vytvořené záložky (oblíbené položky) lze různě přesouvat a organizovat. K tomu slouží příkaz **Manage Bookmarks** z nabídky **Bookmarks** v hlavní nabídce programu. Otevře se okénko **Bookmarks for default**, kde uvidíte všechny složky, které jste vytvořili, a po rozbalení těchto složek (po kliknutí na šipku vedle názvu složky) také odkazy, které jste do nich uložili. Pokud chcete složku nebo odkaz z těchto záložek vymazat, na vybranou složku nebo odkaz klikněte a poté ještě na tlačítko **Delete**. Chcete-li odkazy nebo celé podsložky přesunout do jiné složky, pak na příslušný odkaz nebo podsložku klikněte a se současně stisknutým levým tlačítkem myši je přetáhněte do složky, kam si je přejete umístit. Poté tlačítko myši uvolněte. Pokud chcete některý odkaz nebo složku přejmenovat, opět na ně klikněte a poté na tlačítko **Rename**. Do dalšího okénka nejprve vepište jméno tohoto odkazu. Do dalších políček lze zapsat ještě adresu stránky (pokud se např. změnila), heslo (pokud je pro přístup na stránku nezbytné) a krátký popisek této stránky.

Klikněte na odkaz a přetáhněte jej do složky.

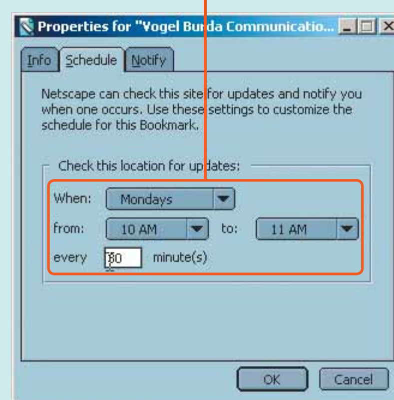

Kontrola změn na internetových stránkách

Odkazy na ty stránky, které jste uložili do záložek, mohou být automaticky kontrolovány, zda na nich neproběhly aktualizace (zda nebyly změněny). Vraťte se do okénka **Bookmarks for default**, klikněte na odkaz, který chcete takto sledovat, a poté na tlačítko **Properties**. To má několik karet; vy přepněte do karty **Schedule**. U položky **When** v rozbalovacím seznamu určete, jak často má být tato stránka kontrolována (každý den, v pondělí...), a poté zadejte přesný časový údaj: odkdy (**from**) dokdy (**to**) a po kolika minutách (**every**). Přepněte do karty **Notify**, kde se rozhodnete, jak vám má program dát najevo, že je na stránce něco nového. Můžete si vybrat, zda se má změnit ikona záložek, zobrazit poplach, otevřít tato stránka v novém okně, nebo zda má zaznít zvuk.

Zde nastavte, kdy má být zkoumáno, zda byla stránka aktualizována.

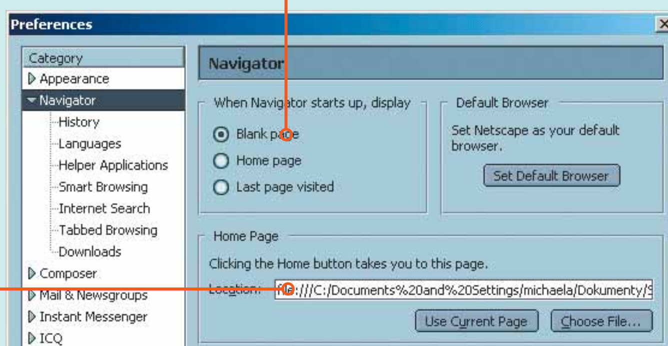

Nastavení domovské stránky

Při každém spuštění se vám standardně otevře stránka v síti Netscape Navigatoru. Pokud si přejete tuto domovskou stránku změnit, vyberte z nabídky **Edit** v hlavní nabídce položku **Preferences**. V tomto okně klikněte na položku **Navigator** v seznamu vlevo. V části **When Navigator starts up...** najdete několik položek, které určují, co se má zobrazit při spuštění programu. Pokud zatrhnete položku **Blank page**, nezobrazí se žádná stránka. Při zatržení položky **Home page** se zobrazí domovská stránka, a vyberete-li položku **Last page visited**, zobrazí se naposledy navštívená stránka. Domovskou stránku nastavíte v části **Home Page**. Zde buď vepište adresu této stránky do řádku, nebo klikněte na tlačítko **Use Current Page** – v tomto případě se stane vaší domovskou stránkou právě prohlížená stránka.

-mia

Při spuštění programu se zobrazí prázdná stránka.

Nastavení domovské stránky.

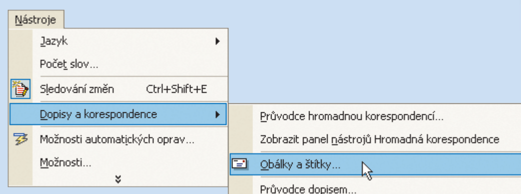
Jak vytisknout obálku?

V dnešní době není již nic neobvyklého vytisknout si obálky s adresou pomocí tiskárny. Stačí, když si rozvržení textu pro obálku správně připravíte a poté ji už jen vložíte do tiskárny.

Při vytváření tohoto článku jsme použili MS Word 2002.

Nejprve v nabídce **Nástroje** klikněte na položku **Dopisy a korespondence** a ze zobrazené dílčí nabídky vyberte příkaz **Obálky a štítky** (obr. 1). Zobrazí se dialogové okno se dvěma kartami.

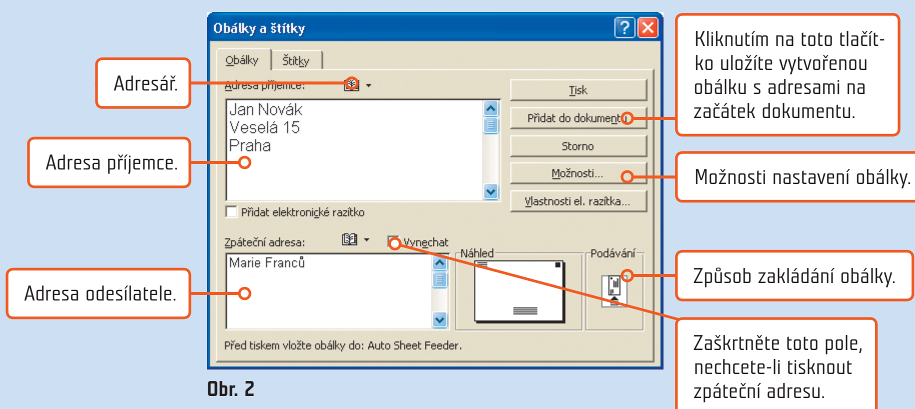
Obr. 1

Zadávání adres

Přejděte na kartu *Obálky* a do políčka *Adresa příjemce* napište, na kterou adresu dopis posíláte (obr. 2).

Jestliže máte adresy již uloženy v adresáři (například v programu MS Outlook), zkuste kliknout na ikonu Adresáře a požadovanou adresu ze seznamu vybrat (obr. 2).

Do políčka *Zpáteční adresa* napište adresu odesílatele. Pokud nechcete, aby se zobrazená adresa odesílatele tiskla, zaškrtněte volbu **Vynechat**.

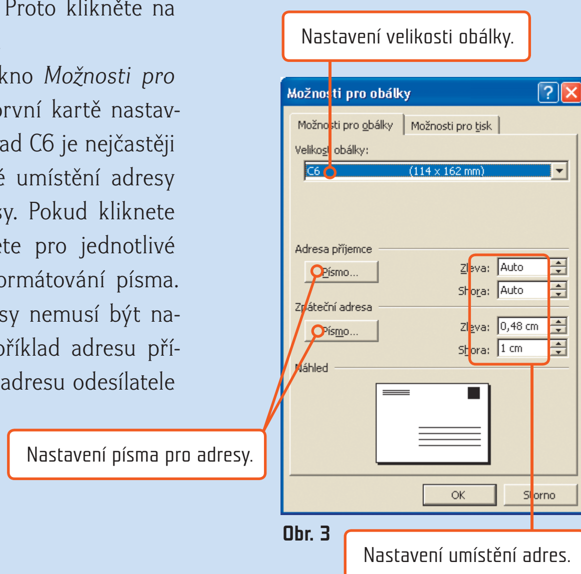
Obr. 2

Nastavení obálky

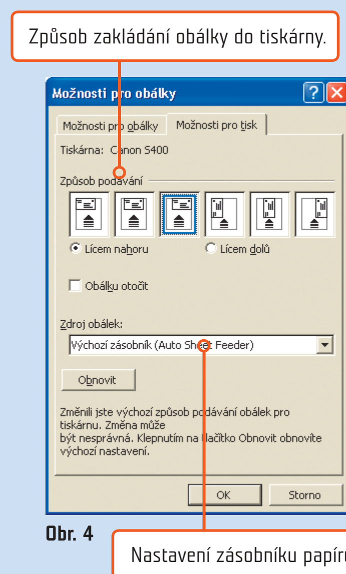
Než vše pošlete na tiskárnu, musíte zkontrolovat nejenom velikost obálky, ale i umístění jednotlivých adres na ní. Proto klikněte na tlačítko **Možnosti** (obr. 2).

Zobrazí se dialogové okno *Možnosti pro obálky* (obr. 3). Zde na první kartě nastavte velikost obálky (například C6 je nejčastěji používaná obálka) a poté umístění adresy příjemce i zpáteční adresy. Pokud kliknete na tlačítko **Písmo**, můžete pro jednotlivé adresy nastavit různé formátování písma. To znamená, že obě adresy nemusí být napsány stejně. Můžete například adresu příjemce vytisknout tučně a adresu odesílatele kurzivou.

Na druhé kartě *Možnosti pro tisk* (obr. 4) se nachází nastavení způsobu vkládání obálek do tiskárny. Vyberte nejvhodnější způsob a potvrďte to kliknutím na tlačítko **OK**.

Obr. 3

Obr. 4

Tisk obálky

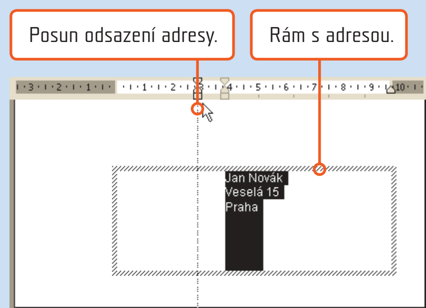
Po potvrzení se vrátíte do výchozího dialogového okna *Obálky a štítky* (obr. 2). Jestliže nyní kliknete na tlačítko **Tisk**, obálka se začne tisknout. Pokud však kliknete na tlačítko **Přidat do dokumentu**, obálka se nebude tisknout hned; připraví se pro tisk a vloží se na začátek vašeho dokumentu (dopisu). To vám dovolí udělat úpravy, které není možné učinit přímo v dialogovém okně *Obálky a štítky*.

Některé tipy pro přípravu obálky

Po kliknutí na tlačítko **Přidat do dokumentu** se objeví obálka, na které vidíte i jednotlivé adresy (obr. 5).

Po kliknutí na libovolnou adresu si všimněte, že adresy jsou na obálce umístěny v rámech. Proto nyní můžete základními úpravami rámů změnit umístění adresy podle vlastní představy. Nejčastěji se mění velikost a umístění rámu na obálce a pak i levé odsazení textu (adresy) od okraje (obr. 6). Jedná se o dvě základní úpravy, které dovolí umístit adresu na požadované místo.

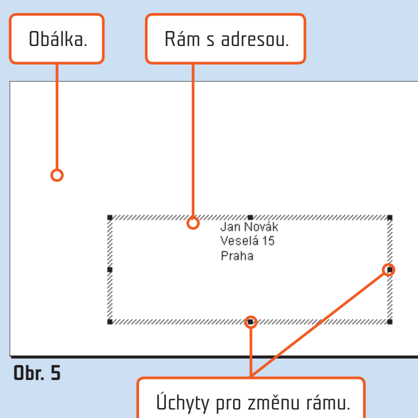
Jinak můžete využít klasického formátování textu, to znamená, že určité řádky adresy, například jméno příjemce či jméno města, lze zvýraznit třeba tučným písmem. A v neposlední řadě můžete na obálku vložit i obrázek či jiný text.

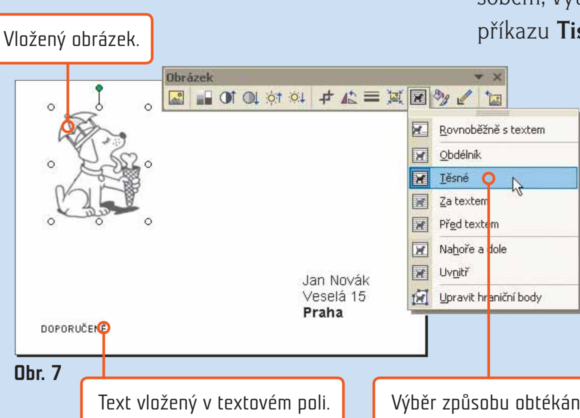
Obr. 6

Pokud již máte obrázek někde připravený (logo firmy), vyberte z nabídky **Vložit** příkazy **Obrázek** a **Ze souboru**. Vyhledejte název a umístění a poté klikněte na tlačítko **Vložit**. Obrázek se vloží jako znak na aktuální místo kurzoru. Pomocí ikony pro obtékání textu, která se nachází na zobrazeném panelu nástrojů *Obrázek*, změňte vztah obrázku vzhledem k textu obálky (například obtékání těsné, před textem, za textem – obr. 7). Po této změně se pak dá obrázek volně přesunout na vhodné místo. Záleží jen na vás, zda bude obrázek výrazný, či zda z něho uděláte jemný vodotisk na pozadí.

Obálku, kterou dokončíte uvedeným způsobem, vytisknete již jen za použití běžného příkazu **Tisk** z nabídky **Soubor**.

Obr. 5

Obr. 7

Je tisk štítků problém?

Někdy je třeba vytisknout adresy či popisky na samolepicí štítky. Pokud si formát štítků správně nastavíte, brzy zjistíte, že tisk štítků není žádný problém.

V nabídce **Nástroje** klikněte na položku **Dopisy a korespondence** a ze zobrazené dílčí nabídky vyberte příkaz **Obálky a štítky**. Zobrazí se dialogové okno se dvěma kartami. Přejděte na kartu **Štítky** a zde do části *Adresa* napište text, který na štítku chcete mít.

Nyní je třeba zkontrolovat nastavení rozměrů štítků. Po kliknutí na tlačítko **Možnosti** najdete již předdefinované velikosti štítků – je zde přímo uvedena i jejich výška a šířka (obr. 8). Pokud si nejste s vybraným formátem jisti, klikněte na tlačítko **Podrobnosti**. Zobrazí se pak přesné rozkreslení štítků, a to i vůči stránce.

Pokud by vám žádný z uvedených rozměrů nevyhovoval, klikněte na tlačítko **Nový štítek**. Zobrazí se dialogové okno, ve kterém můžete nastavit vlastní rozměry.

Náhled velmi pěkně ukazuje jednotlivé rozměry, které můžete snadno změnit. Jestliže s takto vytvořeným novým rozměrem budete pracovat častěji, pojmenujte si ho v políčku *Název štítku*. Ušetříte si tím do budoucna jeho nastavování, neboť Word vám příště tento rozměr již nabídne.

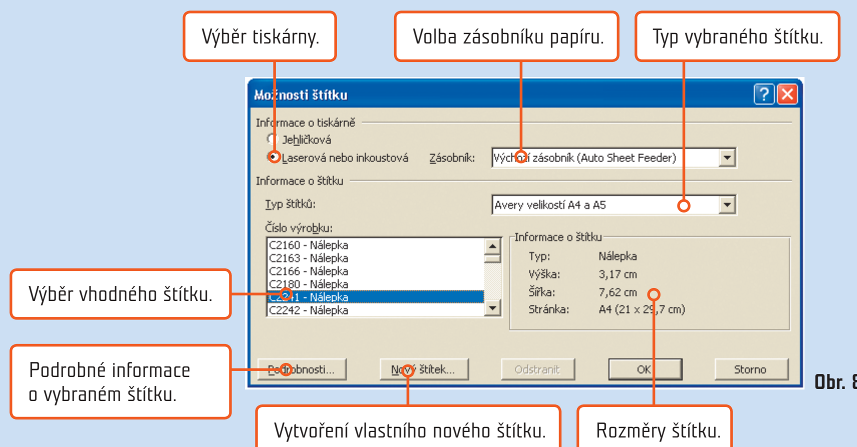
Po nastavení a potvrzení všech rozměrů se vrátíte opět do výchozího okna *Obálky a štítky*, kde se musíte rozhodnout, zda potřebujete vytisknout pouze jeden štítek v dané poloze, nebo celou stránku štítků.

Kliknutím na tlačítko **Tisk** se štítek (či štítky) začne tisknout.

Jestliže tisknete stránku se stejnými štítky, můžete kliknout na tlačítko **Nový dokument**. V tomto případě se vytvoří stránka s jednotlivými štítky, které lze ještě upravovat nebo do nichž lze vkládat i některé grafické prvky. Ve skutečnosti se vytvoří mřížka textové tabulky (její rozměry odpovídají nastaveným rozměrům štítků), v jejichž buňkách je obsah jednotlivých štítků. Jestliže se tedy rozhodnete přidat na štítek další údaje, ve skutečnosti je budete přidávat do zobrazené buňky. Celá práce se štítky se tím vlastně převede na úpravu tabulky a na práci v ní.

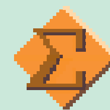
Tuto stránku obdobně jako u obálek již vytisknete prostřednictvím nabídky **Soubor** a příkazu **Tisk**.

Marie Franců

Obr. 8

Snadnější formátování tabulek v 602Tab

Úprava tabulek v sešitech 602Tab v porovnání s textovými dokumenty často zaostává; zatímco dokumenty hýří formátováním, barvami a dalšími úpravami, tabulky stále připomínají nalinkovaný papír. Příčinou snad může být zdánlivě děsivé formátování „takové spousty obdélníčků". Ano, děsivé to může být, přesto však existuje několik pomůcek, jejichž pomocí můžete formátování urychlit a učinit z něj příjemnou zábavu.

Použití stylů

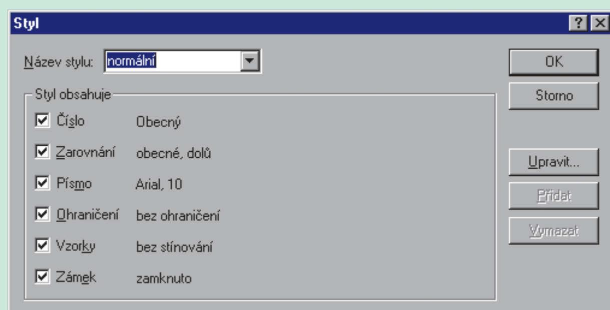
O využití stylů v textových dokumentech již byla popsána spousta papíru a málokdo již bude formátovat každý nadpis samostatně, když to může udělat jedním pohybem myši. Styly však lze vytvářet a nastavovat i u tabulek. Jen místo odstavcům se tu styly přiřazují celým buňkám.

Výchozím příkazem pro práci se styly je příkaz **Styl** z nabídky **Formát**. Jeho pomocí lze vytvářet a upravovat pojmenované styly buněk. Ty jsou v mnohém podobné stylům odstavců u textových procesorů. Posuďte sami, co všechno může být součástí stylu buňky:

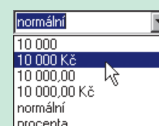
- informace o formátu hodnoty obsažené v buňce;
- způsob zarovnání obsahu buňky;
- druh písma (font) a jeho velikost;
- způsob případného rámování buněk;
- způsob vystínování plochy buněk, pokud jej požadujete;
- informace, zda má být obsah buňky implicitně uzamčen.

Dialogové okno pro vytváření, úpravy a výběr stylů

Příkaz **Styl** otevře dialogové okno pro úpravy a vytváření stylů. Na ploše vidíte výše vypsané části stylu. Můžete je použít jako celek nebo zrušením zaškrtnutí čtverce (kliknutím myší) nepotřebnou část stylu dočasně potlačit. Tím získáte možnost jeden určitý styl dále modifikovat. Pokud vám téměř všechny jeho vlastnosti vyhovují, ale například se stínováním spokojeni nejste, stínování prostě vypněte. Všechny ostatní vlastnosti budou aktivní a beze změn. Až budete chtít, čtverec opět zaškrtněte – tím danou vlastnost znovu aktivujete.

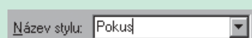

Dialogové okno pro úpravy a vytváření stylů.

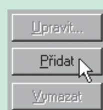

Po instalaci máte připraveno několik standardních stylů, ze kterých si můžete vybírat voličem **Název stylu**.

Jak založit nový styl

Ukažme si, jak si uložit vlastní styl. Ve voliči **Název stylu** přepište název stylu vlastním názvem, který budete chtít novému stylu dát – v našem případě je to **Pokus**.

Ve skupině tří tlačítek v dialogovém okně vpravo se tím zpřístupnilo tlačítko **Přidat**. Klikněte na něj a název stylu se zařadí do seznamu stylů.

Jak nastavit parametry stylu

Nyní bude vaším úkolem upravit sadu parametrů nového stylu tak, aby odpovídaly vašim představám. Zatím má styl jen parametry základní.

Pojmenováním stylu se zpřístupnilo tlačítko **Upravit**. Klikněte na něj.

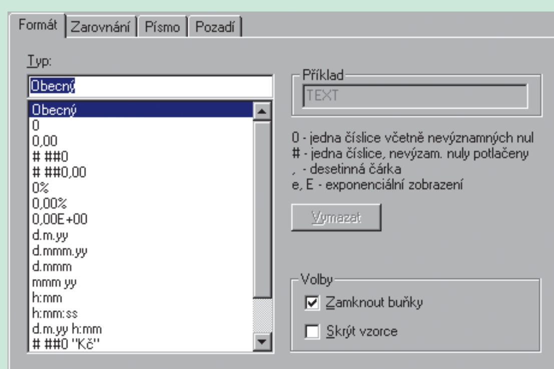
Otevře se dialogové okno **Formát buněk**. To se skládá ze čtyř karet. Z první z nich, označené záložkou **Formát**, si můžete vybrat některý z formátů zobrazení; to se týká především speciálních formátů číselných (finanční, procenta, vědecko-technický) a formátů pro zobrazení data a času. Ponecháme typ **Obecný**; ten zajistí detekci typu a také zobrazení vložené hodnoty v závislosti na

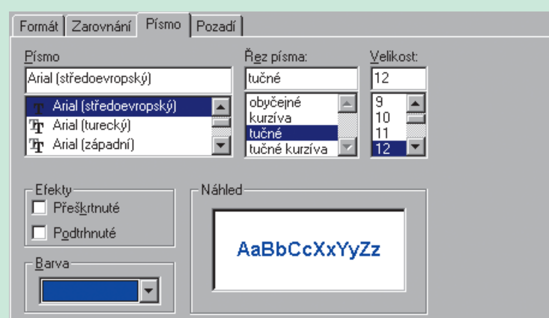
Klikněte na tlačítko **Upravit**.

jejím charakteru (odliší se prostý text, číslo i datum). Zaškrtávací čtverce **Zamknout buňky** a **Skrýt vzorce** umožní blokovat obsah buněk proti nežádoucímu přepisu a také „utajit“ znění vzorců (zobrazí se jen jimi vypočtené výsledky).

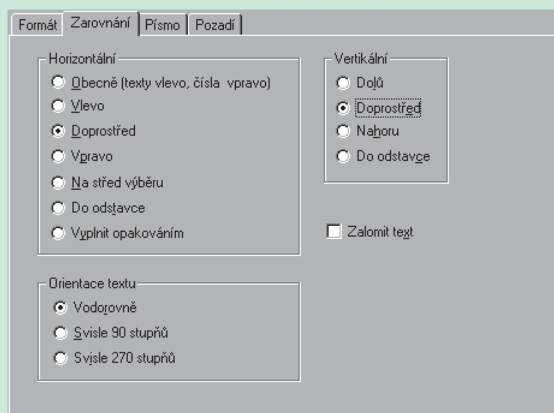
Kliknutím na tlačítko **OK** se specifikace stylu ukončí a vrátíte se zpět do dialogového okna **Styl**.

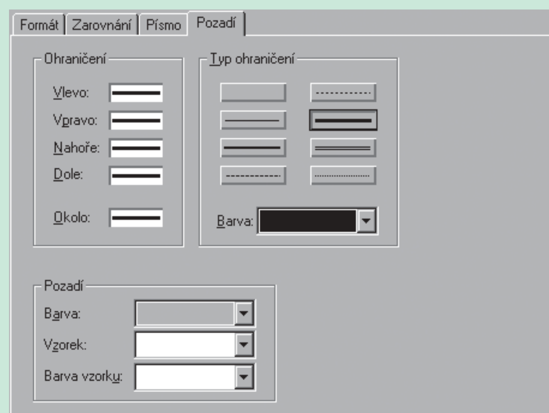
Dialogové okno **Formát buněk**.

Na kartě se záložkou **Písmo** nastavíte druh, styl a velikost písma, které má být buňce později přiřazováno. Zde budiž pro náš příklad nastaveno písmo Arial, tučné, dvanáctibodové a v barvě modré.

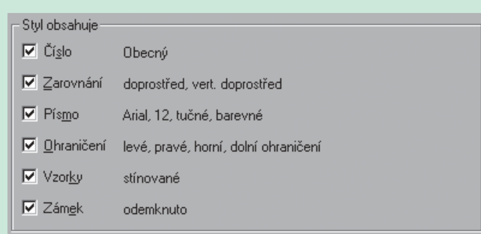

Následuje karta se záložkou **Zarovnání**. Zde si můžete vybrat, jak bude zarovnáván obsah buňky ve vodorovném a svislém směru. V našem případě ho můžeme v obou směrech zkusit vycentrovat. Pokud byste chtěli, můžete zvolit také svislou orientaci obsahu buňky. Zaškrtnutím čtverce **Zalomit text** se text delší než šířka buňky bude automaticky zalamovat do řádků (v téže buňce), aby byl stále viditelný.

Zbývá karta **Pozadí**. Pomocí sady voličů můžete nastavit způsob orámování buňky – styl čáry a její barvu a také podklad, který má být pod plochou buňky. V našem případě je to orámování černou silnou čarou ze všech stran a světle šedý podklad.

Styl je hotov...

Zde vidíte výsledek svých nastavení. Pokud byste dočasně chtěli buňku nerámovat, klikněte na čtverec **Ohraničení**, aby zmizelo zatržení. Nastavení ohraničení zůstane součástí stylu, jen nebude využito.

... můžete si ho vyzkoušet

Můžete si styl vyzkoušet. Do buňky B2 napište třeba slovo TEXT...

... a z dialogového okna **Styl** vyberte voličem náš styl pojmenovaný **Pokus**. Jak vidíte, výsledek je okamžitý. Jen je třeba trochu si buňku rozšířit na výšku, aby bylo patrné středové zarovnání v obou směrech.

Užitečný štěteček

Při práci s formátováním buněk – a zvláště se styly – je výhodné používat štěteček. Funkci tohoto velmi užitečného nástroje si předvedeme v praxi.

Štěteček je aktivní až do dalšího kliknutí na tlačítko, kterým ho vypnete. Štětečkem můžete zformátovat buď samostatně jednotlivé buňky, nebo i celé oblasti buněk.

Mějme naši „starou známou“ buňku s přiřazeným stylem nazvaným **Pokus**. Do jiné buňky, třeba do buňky A4, napišme tentokrát například číslo. A teď ono číslo budeme chtít zformátovat také stylem **Pokus**.

Je to jednoduché. Stačí na výchozí buňku nastavit ukazatel tabulky a na tlačítkové liště **Formát** kliknout na tlačítko **Štěteček**.

Kurzor myši se změní v obrázek štětce. Klikněte jím na požadovanou buňku.

Buňka se obratem ruky přeformátovala a má nyní stejný styl jako buňka, „do které jste štěteček namočili“.

Tipy pro Windows XP

Nová verze operačního systému si rychle razí cestu mezi domácí počítače i mezi ty, na kterých pracujete v zaměstnání. Ukážeme si několik tipů, které se vám mohou někdy hodit.

Průvodce vyčištěním plochy

Možná se vám už stalo, že Windows zobrazila hlášení o tom, že plocha obsahuje nepoužívané odkazy, a dotaz, zda se tyto odkazy mají uklidit.

Toto hlášení má na svědomí průvodce vyčištěním plochy. Pokud odsouhlasíte jeho návrh, přesunou se nepoužívané položky z plochy do složky *Nepoužívané odkazy plochy*. Průvodce buď můžete aktivovat ihned, nebo můžete zadat, aby kontrola proběhla každých šedesát dnů. Pokud vám činnost průvodce nevyhovuje, můžete jej samozřejmě vypnout.

Nastavení průvodce

Chcete-li nastavení průvodce změnit, klikněte pravým tlačítkem myši na volné místo pracovní plochy a z místní nabídky vyberte příkaz **Vlastnosti** (obr. 1). V dialogovém okně *Zobrazení – vlastnosti* klikněte na záložku Plocha a poté na tlačítko **Vlastní nastavení plochy** (obr. 2).

Ujistěte se, že pracujete na kartě *Obecné*. Ve spodní části karty najdete rámeček *Vyčištění plochy*. Chcete-li plochu vyčistit ihned, klikněte na tlačítko **Vyčistit plochu nyní** (obr. 3). Chcete-li, aby Windows každých šedesát dnů aktivovala průvodce vyčištěním plochy, ujistěte se, že položka **Spouštět průvodce vyčištěním plochy každých šedesát dnů** je zaškrtnuta (obr. 3). Nechcete-li tohoto průvodce spouštět, označení této položky zrušte.

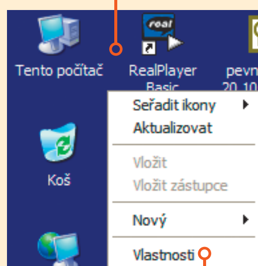
Práce s průvodcem

Průvodce se skládá z několika dialogových oken: v tom prvním jen klikněte na tlačítko **Další**. V druhém dialogovém okně se zobrazí seznam všech položek na ploše; u každé z nich je zaškrtávací políčko. Je-li toto políčko zaškrtnuto, bude položka přesunuta. Na začátku jsou označeny pouze ty položky, které Windows navrhují k přesunutí. Je na vás, zda seznam upravíte, či nikoliv. Jsou-li označeny položky, které chcete z plochy přesunout, klikněte na tlačítko **Další** (obr. 4).

V následujícím dialogovém okně se zobrazí seznam položek určených k přesunutí. Je-li vše v pořádku, klikněte na tlačítko **Dokončit**. Chcete-li seznam upravit, klikněte na tlačítko **Zpět** (obr. 5).

Po kliknutí na tlačítko **Dokončit** průvodce svoji činnost skončí. Pokud jste průvodce použili poprvé, objeví se na ploše nová složka s názvem *Nepoužívané odkazy plochy*. Jestliže tuto složku otevřete, můžete např. myší přetáhnout jednotlivé položky zpět na plochu, bude-li to třeba.

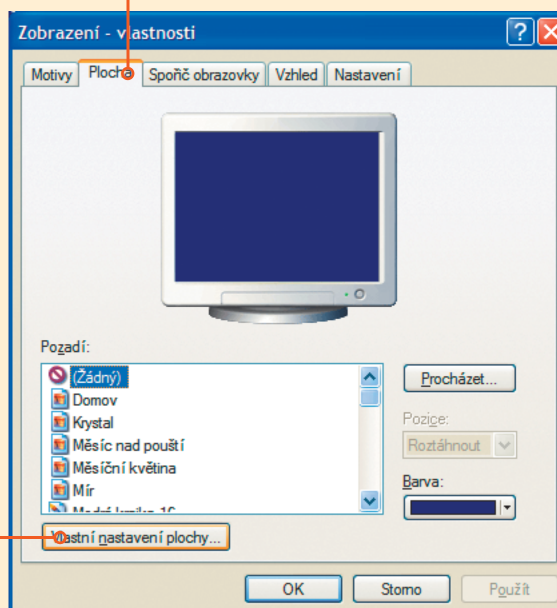
1. Klikněte pravým tlačítkem na volné místo pracovní plochy.

Obr. 1

2. Z místní nabídky vyberte příkaz **Vlastnosti**.

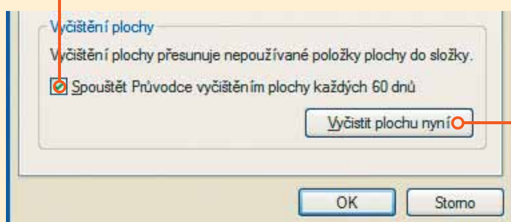
3. Klikněte na záložku **Plocha**.

Obr. 2

4. Klikněte na tlačítko **Vlastní nastavení plochy**.

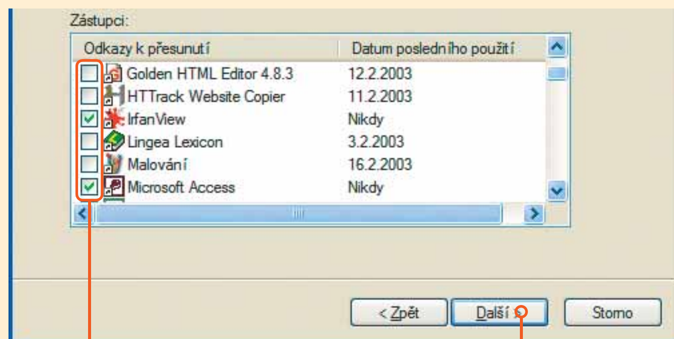
Je-li tato položka zaškrtnuta, bude se každých šedesát dnů spouštět průvodce vyčištěním plochy.

Obr. 3

Chcete-li vyčistit plochu, klikněte na tlačítko **Vyčistit plochu nyní**.

> **i** Průvodce vyčištěním plochy pouze přesouvá nepoužívané položky z plochy do složky Nepoužívané odkazy plochy. Přesunutí zástupce se nijak netýká programu nebo dokumentu, na který přesunutý zástupce ukazuje.

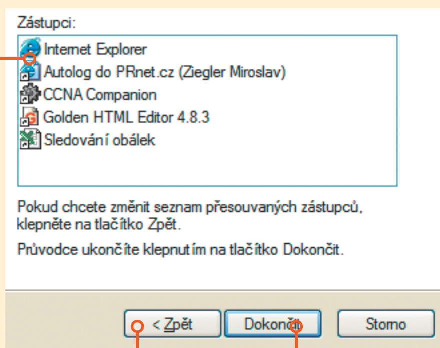

Obr. 4

5. Podle potřeby upravte seznam položek, které se mají přesunout.

6. Klikněte na tlačítko **Další**.

7. Prohlédněte si seznam položek určených k přesunutí.

Obr. 5

Chcete-li seznam upravit, klikněte na tlačítko **Zpět**.

Chcete-li tyto položky přesunout, klikněte na tlačítko **Dokončit**.

Přidání nové tiskárny

Máte-li to štěstí, že vlastníte tiskárnu, kterou Windows XP znají, pak stačí tuto tiskárnu připojit k počítači a zapnout ji. Windows detekují nový hardwarový prostředek a budou se snažit najít příslušný ovladač. Pokud jej ve své databázi naleznou, je vše v pořádku a tiskárna bude nainstalována.

Horší je to v případě, kdy Windows zařízení neznají. Pak je třeba tiskárnu instalovat ručně. Ukážeme si postup při instalaci tiskárny, která je připojena k vašemu počítači.

Z nabídky **Start** vyberte příkaz **Ovládací panely**. V okně *Ovládací panely* klikněte na položku **Tiskárny a jiný hardware** (obr. 6). Tím vyvoláte další dialogové okno a v něm klikněte na položku **Přidat tiskárnu** (obr. 7). Tím spustíte průvodce přidáním tiskárny.

V prvním dialogovém okně průvodce klikněte na tlačítko **Další**.

V druhém dialogovém okně průvodce vyberte, zda se jedná o tiskárnu připojenou do počítačové sítě, nebo přímo k vašemu počítači. V našem případě klikněte na položku **Místní tiskárna připojená k tomuto počítači** a klikněte na tlačítko **Další** (obr. 8). Průvodce se bude snažit najít tiskárnu typu plug and play; nenajde-li ji, zobrazí se dialogové okno s hlášením. V případě, že toto okno bude zobrazeno, klikněte na tlačítko **Další**.

V následujícím dialogovém okně je třeba určit port, ke kterému je tiskárna připojena. Je-li to třeba, změňte nastavení portu a klikněte na tlačítko **Další**.

Dále je třeba vybrat typ tiskárny. V levém sloupci vyberte výrobce a poté v pravém sloupci vyberte typ tiskárny.

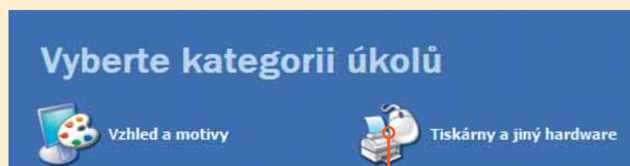
Dále je nutné nastavit, zda chcete tiskárnu nastavit jako výchozí. Klikněte na požadovanou položku a poté na tlačítko **Další**.

Totéž platí pro další dialogové okno, ve kterém nastavujete sdílení tiskárny. Sdílením se rozumí to, že tiskárnu může používat i uživatel, který pracuje na jiném počítači, který je s naším spojen (počítače tvoří síť).

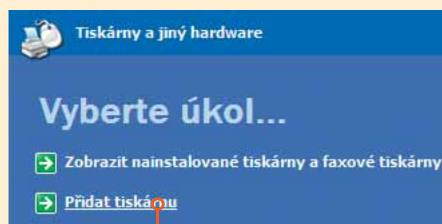
Následující dialogové okno průvodce nabízí možnost vytisknout zkušební stránku. Doporučujeme tuto možnost využít.

> **i** Výchozí tiskárna je tiskárna, kterou budou Windows nabízet při zadání příkazu k tisku. Výchozí tiskárna má smysl pouze v případě, že máte možnost tisknout na více než jednu tiskárnu (např. je-li váš počítač zapojen do počítačové sítě ve vaší firmě).

Obr. 6

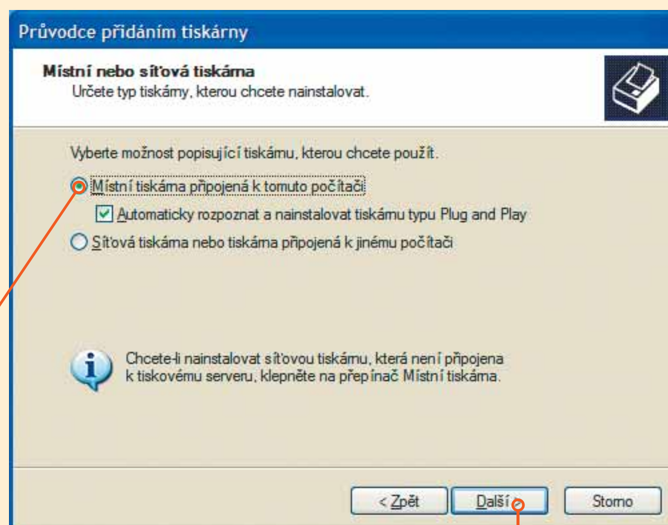
1. Klikněte na položku **Tiskárny a jiný hardware**.

Obr. 7

2. Klikněte na položku **Přidat tiskárnu**.

3. Klikněte na položku **Místní tiskárna připojená k tomuto počítači**.

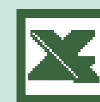

Obr. 8

4. Klikněte na tlačítko **Další**.

> **i** V případě, že svoji tiskárnu nenajdete v seznamu tiskáren, je třeba získat ovladače jinak. Podívejte se, zda v krabici s tiskárnou je cédéčko s ovladači. Pokud ano, zkuste jej použít. Pokud ne, zkuste stáhnout ovladače z internetových stránek výrobce tiskárny nebo si je u výrobce vyžádejte.
>
> Až budete ovladače mít, v průvodci instalací pokračujte tak dlouho, až se dostanete k dialogovému oknu, ve kterém vybíráte typ tiskárny. V tomto dialogovém okně klikněte na tlačítko **Z diskety**. Tím vyvoláte dialogové okno, v něm klikněte na tlačítko **Procházet** a vyberte příslušný ovladač.
>
> Zdroj kopírovaných souborů od výrobce:
> A:\
> Procházet...

Nový pohled na data

Zpracování a vyhodnocení většího množství dat je problém, s kterým se v praxi často setkáte. A právě v mnoha případech vám se zpracováním dat může pomoci takzvaná kontingenční tabulka.

Jedná se vlastně o interaktivní tabulku, v níž můžete snadno shrnout velký objem dat pomocí různých metod a výpočtů. Zároveň tím můžete získat jiný, nový pohled na data, protože se vám shrnou a uspořádají podle vámi vybraných vlastností. Navíc se v kontingenční tabulce objeví jen ty položky, které si při její tvorbě zvolíte.

Pojmy, se kterými se můžete setkat

Zdrojová data je seznam dat zapsaných do řádků (**záznamů**) a sloupců (**polí**). Zdrojová data musí obsahovat názvy sloupců, protože v kontingenční tabulce se pak vytváří názvy polí na základě prvního řádku seznamu.

Položka je prvek pole, tedy každý jednotlivý údaj ve zdrojových datech (obr. 1). A typ výpočtu, který se použije k vyhodnocení hodnot daného pole, se nazývá **souhrnná funkce**.

V kontingenční tabulce se ještě setkáte s pojmy **řádkové pole**, **sloupcové pole**, **stránkové pole** a **datové pole** (obr. 2).

Názvy polí.

Záznamy.

Pole.

Položky.

prodejce	měsíc	typ zboží	počet kusů	cena	město
Tichý	červen	A	25	11 999 Kč	Praha
Novák	leden	A	12	11 963 Kč	Brno
Mlýnek	duben	A	3[illegible]	11 566 Kč	Přerov
Malý	listopad	E	24	11 563 Kč	Olomouc
Tichý	červenec	A	41	11 369 Kč	Přerov
Procházka	duben	A	9	11 236 Kč	Brno
Malý	listopad	B	12	11 236 Kč	Přerov

Obr. 1

Stránková pole.

Datová pole.

Řádková pole.

Sloupcové pole.

Výběr položek stránkového pole.

město	(Vše)		
Součet z cena	typ zboží		
prodejce	A	B	C
Dvořák			13
Malý		11236	
Mlýnek	11566		
Novák	11963		
Novotný		19800	6

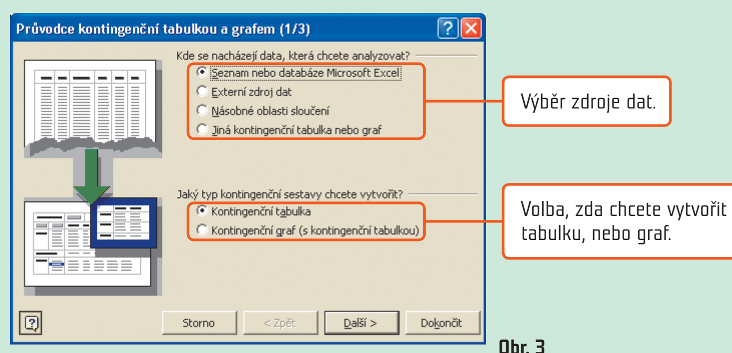
Součet cen pro vybraný typ zboží a pro prodejce ve všech městech.

Obr. 2

Jak vytvořit kontingenční tabulku?

Nejlépe se vytváří pomocí *průvodce kontingenční tabulkou a grafem*, který umožní ve třech krocích načíst data a připravit je pro potřebnou analýzu.

V nabídce **Data** klikněte na příkaz **Kontingenční tabulka a graf**. Zobrazí se dialogové okno. V prvním kroku je třeba zadat, odkud se mají data pro vytvoření kontingenční tabulky vzít (obr. 3).

Obr. 3

Co vše může být zdrojem dat?

1) Seznam dat uložený přímo v listu Excelu.
2) Vnější databáze vytvořená jiným programem (MS Access, dBase, ...).
3) Násobné oblasti sloučení.
4) Jiná, už vytvořená kontingenční tabulka.

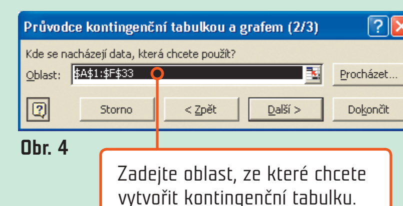
Nejčastěji se využívá první a druhá možnost. Proto nyní klikněte na tlačítko **Další** a podívejte se, jak vytvořit kontingenční tabulku z dat, která jsou uložena v Excelu.

Otevře se druhý krok *průvodce kontingenční tabulkou a grafem*. Zadejte oblast, ve které se vaše data nachází. Pokud jste měli před spuštěním průvodce aktivní buňku někde v oblasti dat, Excel většinou sám správně navrhne celou oblast vašich dat (obr. 4).

Opět klikněte na tlačítko **Další** a otevře se třetí, poslední krok průvodce. Nejprve zadejte, kam se má výsledná kontingenční tabulka umístit (obr. 5).

Nyní existují dva způsoby, jak tvorbu kontingenční tabulky dokončit.

První: Klikněte na tlačítko **Rozvržení** a v zobrazeném dialogovém okně přetáhněte požadovaná pole zprava, ze skupiny tlačítek polí, do oblastí *Řádek* a *Sloupec*. Pole, ze kterých chcete vytvořit souhrny, přetáhněte do oblasti *Data*. Jestliže chcete použít některé pole jako stránkové, přetáhněte ho do oblasti *Stránka* (obr. 6).

Obr. 4

Jestliže jste pole přetáhli do vybrané oblasti špatně nebo jste se rozhodli pro jiné

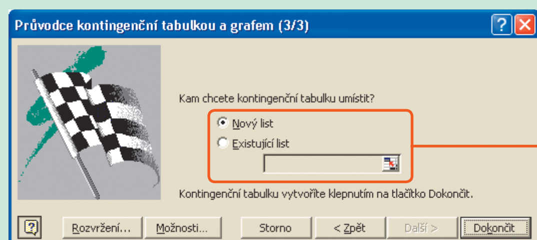
rozvržení, stačí pole odtáhnout mimo nákres jednotlivých polí. Jakmile budete s rozvržením spokojeni, klikněte na tlačítko **OK** a poté v průvodci kontingenční tabulkou na tlačítko **Dokončit**.

Druhý: Klikněte přímo na tlačítko **Dokončit**. Vytvoří se rám kontingenční tabulky (prázdná kontingenční tabulka), do kterého lze jednotlivé položky nasouvat přímo ze seznamu zobrazených polí. Pokud by seznam zobrazen nebyl, klikněte na panelu nástrojů *Kontingenční tabulka* na ikonu **Zobrazit seznam polí** (obr. 7).

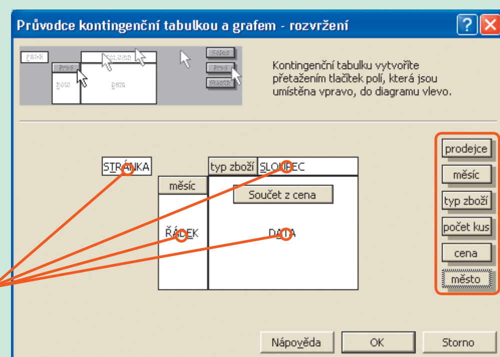
Potom již jen pole s daty, která chcete zobrazit ve sloupcích, přetáhněte do oblasti *Sem přetáhněte sloupcová pole*, pole s daty, která chcete zobrazit v řádcích, do oblasti *Sem přetáhněte řádková pole*, a pole obsahující data, ze kterých se mají vytvářet souhrny, do oblasti označené *Sem přetáhněte datové položky*.

Pokud chcete některá pole použít jako stránková, přetáhněte je do oblasti označené *Sem přetáhněte stránková pole* (obr. 8).

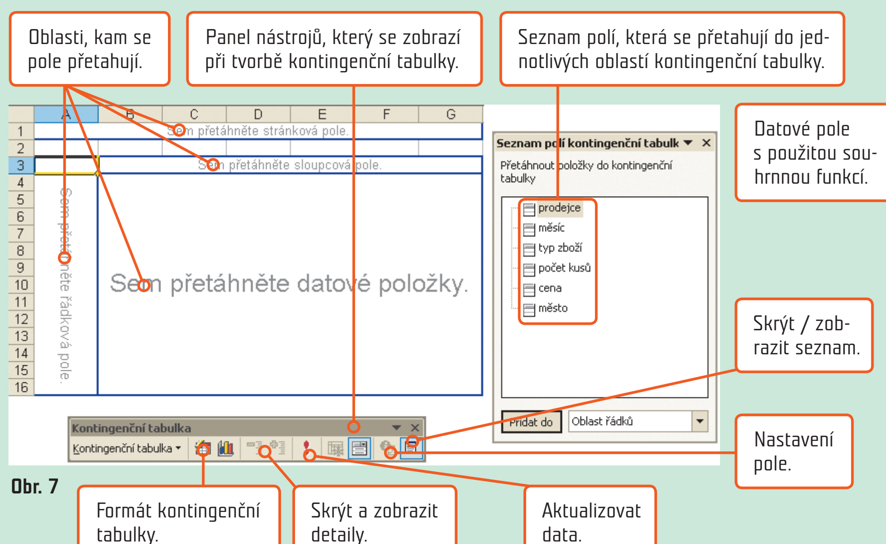
Jestliže jste se rozhodli pro jiné rozvržení kontingenční tabulky, změníte uspořádání polí velmi jednoduše, přetažením pole z jedné oblasti do jiné, případně přetažením pole mimo kontingenční tabulku (pole se z kontingenční tabulky odstraní).

Obr. 5

Obr. 6

Obr. 7

Stránková pole.

Sloupcové pole.

město	(Vše)					
Součet z cena		typ zboží				
prodejce	měsíc	A	B	C	D	Celkový součet
Malý	květen					8700
	červen					8700
	listopad		11236		4122	26921
Celkem z Malý			11236		4122	44321
Mlýnek	duben	11566			4489	16055
	květen				4693	4693
	říjen				4236	12436
Celkem z Mlýnek		11566			13418	33184
Novák	leden	11963				11963
Celkem z Novák		11963				11963
Novotný	leden		9900	6866		16766
	únor		9900			9900
Celkem z Novotný			19800	6866		26666
Procházka	březen	11236				20358
	duben	11236				1[illegible]236
	srpen			9900		9900
	září		9963		4238	14201
Celkem z Procházka		22472	9963	9900	4238	55695
Tichý	červen	11999				11999
	červenec	11369				11369
	prosinec		19063		3999	23062
Celkem z Tichý		23368	19063		3999	46430
Celkový součet		69369	60062	16766	25[illegible]7	218259

Obr. 8

Řádková pole.

Celkové přehledy.

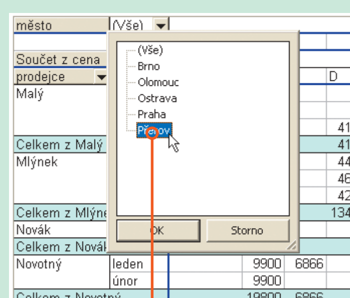
Zobrazení a skrytí dat kontingenční tabulky

Právě vytvořená kontingenční tabulka ukazuje přehled o prodeji jednotlivých typů zboží uvedenými lidmi v jednotlivých měsících ve všech městech. Jestliže byste nyní chtěli získat přehled o prodeji daného zboží pouze v jednom městě, například v Přerově, klikněte u stránkového pole (při tvorbě bylo zvoleno právě město) na šipku u výběru položek (obr. 9).

Zobrazí se jednotlivá města. Vyberte to, které vás zajímá (tedy Přerov), a klikněte na tlačítko **OK**.

Všimněte si, že zobrazení kontingenční tabulky se změnilo. Zůstala zobrazena jen ta data, která se vybraného města týkají.

Jestliže byste nyní klikli na šipku u řádkového pole s názvem prodejce, zobrazí se seznam všech prodejců. Nyní snadno kliknutím

Obr. 9

myší (zatržítko se buď zobrazí, nebo skryje) označíte prodejce, které chcete sledovat.

Po kliknutí na tlačítko **OK** zůstanou zobrazeni jen ti prodejci, které jste označili. Jestliže vás více zajímá sledování jednotlivých typů prodaných výrobků, klikněte na šipku u sloupcového pole pro typ zboží a vyberte si ty typy zboží, které vás zajímají.

Můžete měnit i souhrnné funkce pro datové položky. Označte datové pole, pro které chcete změnit souhrnnou funkci, a poté na panelu nástrojů Kontingenční tabulka klikněte na ikonu **Nastavení pole**.

Zobrazí se seznam dostupných funkcí, ze kterých si můžete vybrat.

Marie Franců

Základy formátování textu

Testy a dokumenty k procvičení najdete na přiloženém CD, v rubrice PPK Plus vyberte postupně odkazy Redakce a Úkoly.

Pro přípravu tohoto článku jsme použili MS Word 2000.

V minulém PPK jsme začali s editací textu. Dnes si ukážeme další možnosti formátování.

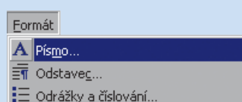
Dialogové okno *Písmo*

Veškeré úpravy písma můžete provádět z dialogového okna *Písmo*. Nejčastěji prováděné akce můžete provést také pomocí nástrojů na panelu *Formát*.

Vyvolání dialogového okna Písmo

Chcete-li nastavit vlastnosti již napsaného textu, nezapomeňte tento text předem označit.

Dialogové okno *Písmo* vyvoláte tak, že z nabídky **Formát** vyberete příkaz **Písmo** (obr. 1).

Obr. 1

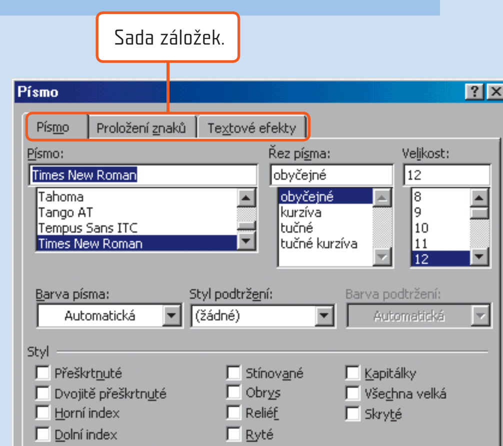
Dialogové okno Písmo

V horní části dialogového okna *Písmo* najdete několik záložek. V současné době budeme pracovat pouze s kartou *Písmo* (obr. 2).

V článku odkazujeme na různé nástroje, které jsou na panelu *Formát*. Zobrazení jednotlivých panelů je volitelné, to znamená, že jej nemusíte na obrazovce najít.

V takovém případě vyberte z nabídky **Zobrazit** příkaz **Panely nástrojů** a kliknutím zaškrtněte položku **Formát**.

Sada záložek.

Obr. 2

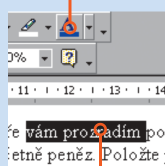
Nastavení barvy písma

Barvu písma můžete nastavit podobně jako změnu velikosti nebo fontu.

Barvu označeného textu můžete změnit buď v dialogovém okně *Písmo*, nebo nástrojem **Barva písma**.

Označte text, jehož barvu chcete změnit. Vyhovuje-li vám nastavení nástroje, klikněte na jeho levou část. Potřebujete-li nastavení nástroje změnit, klikněte na jeho pravou část (obr. 3).

2. Použitím nástroje **Barva písma** změňte barvu označeného textu.

Obr. 3

1. Označte požadovaný text.

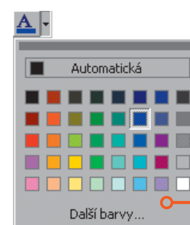
Tlačítka některých nástrojů (mezi ně patří **Barva písma** a **Zvýraznění**) se skládají ze dvou částí. Toto rozdělení je vidět v okamžiku, kdy ukazovátko myši stojí nad příslušným nástrojem.

Kliknete-li na pravou část nástroje (se šipkou), zobrazí se nabídka (např. paleta barev).

V levé části nástroje je zobrazen jeho symbol a také aktuální nastavení. Např. u nástroje Barva písma se v dolní části zobrazuje aktuální barva, na kterou bude písmo změněno.

Vyhovuje-li vám aktuální nastavení, klikněte na levou část nástroje. Potřebujete-li aktuální nastavení změnit, klikněte na pravou část nástroje.

Chcete-li zrušit účinky nástroje **Barva písma**, nastavte hodnotu **Automatická**.

Levá část nástroje.

Pravá část nástroje.

Nabídka nástroje.

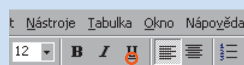
Podtržení písma

Chcete-li písmo podtrhnout jednou čarou, můžete využít nástroj **Podtrhnout** (najdete jej vedle nástrojů **Tučné** a **Kurziva**, obr. 4).

Chcete-li použít jiný druh čáry, nastavit barvu podtržení nebo podtrhávat pouze slova, je třeba použít dialogové okno *Písmo*.

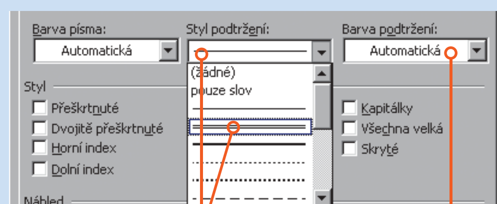
Klikněte na seznam *Styl podtržení* a vyberte druh čáry, která vám vyhovuje (obr. 5). Po vybrání konkrétního druhu čáry bude přístupný také seznam *Barva podtržení*.

Kliknutím na seznam můžete vybrat barvu podtržení (obr. 5).

Obr. 4

Nástroj **Podtrhnout**.

Obr. 5

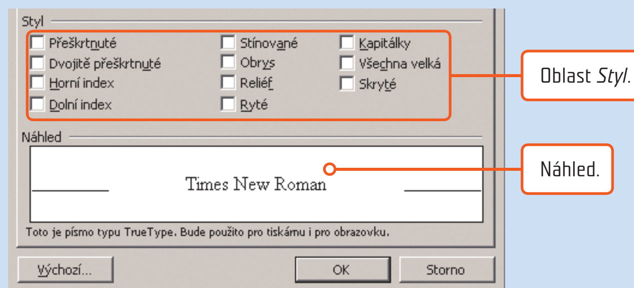
Kliknutím rozbalte seznam *Styl podtržení* a vyberte druh čáry.

V seznamu *Barva podtržení* můžete zvolit barvu podtržení.

Horní a dolní index a další efekty písma

Na kartě *Písmo* najdete oblast *Styl* (obr. 6). Tato oblast obsahuje řadu zaškrtávacích políček. Jaký efekt způsobují, to si můžete snadno vyzkoušet tak, že jednotlivé efekty postupně označíte a podíváte se do náhledu v dolní části okna (obr. 6). Některé efekty lze kombinovat.

Horní nebo *dolní index* můžete využít např. pro zápis exponentu při psaní mocnin nebo pro zápis indexu při psaní chemických vzorců.

Obr. 6

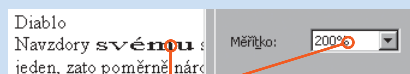
Proložení znaků

Nastavením prokládání znaků můžete opticky roztáhnout nebo zkrátit řádek tak, aby lépe zapadl do textu.

V dialogovém okně *Písmo* klikněte na záložku **Proložení znaků**.

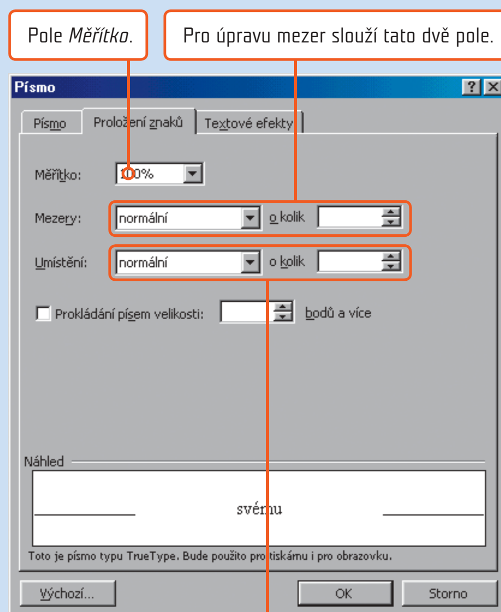
Pole *Měřítko* dovoluje zvětšit nebo zmenšit původní text (obr. 7). Hodnota se zadává v procentech v rozsahu od 1 do 600. Chcete-li tedy zvětšit text na dvojnásobnou velikost, zadejte do pole *Měřítko* hodnotu **200** (obr. 8).

Pro nastavení mezer mezi znaky slouží dvě pole v řádku *Mezery* (obr. 7). V prvním poli nastavte hodnotu **rozšířené**, chcete-li řádek prodloužit, nebo hodnotu **zúžené**, chcete-li řádek zkrátit. Do pole *o kolik* pak zapište hodnotu roztažení či zúžení. Výsledek můžete opět kontrolovat v náhledu.

Obr. 8

U tohoto slova je nastaveno měřítko na hodnotu **200**.

Obr. 7

Pro svislé posunutí řádku slouží tato dvě pole.

Potřebujete-li text posunout nahoru nebo dolů, vyplníte hodnoty v polích v řádku *Umístění* (obr. 7). V prvním seznamu nastavíte buď hodnotu **zvýšené** pro posun řádku vzhůru, nebo hodnotu **snížené** pro posun řádku dolů. Do druhého pole opět zadáte hodnotu, o kolik se má výška řádku změnit.

Budete-li kontrolovat posunutí nebo roztažení v náhledu, nedejte se zmást. Náhled reaguje až při změně větší než přibližně půl bodu.

Zarovnání řádků v odstavci

Od úprav, které se týkaly jednotlivých slov či znaků, se dostáváme k úpravám, které se týkají celých odstavců.

Chcete-li změnu provést pouze v jediném odstavci, stačí, když do tohoto odstavce kliknete.

Chcete-li změnu provést ve více odstavcích najednou, je třeba text těchto odstavců označit.

Řádky můžete zarovnat k levému okraji, k pravému okraji, na střed nebo do bloku.

Nástroje na panelu Formát

Chcete-li pouze zarovnat všechny řádky v odstavci, můžete použít některý ze čtveřice nástrojů na panelu *Formát*.

Využití dialogového okna Odstavec

Dialogové okno *Odstavec* vyvoláte tak, že z nabídky **Formát** vyberete příkaz **Odstavec** (obr. 9).

V případě, že potřebujete nastavit odsazení levého a pravého okraje nebo levého okraje prvního řádku odstavce, zobrazte dialogové okno *Odstavec*.

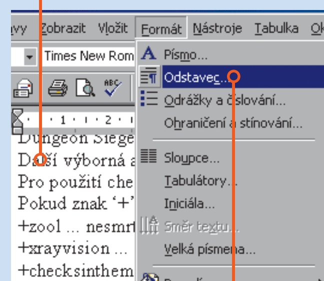
Ujistěte se, že pracujete na kartě *Odsazení a mezery*. V seznamu *Zarovnání* můžete nastavit způsob zarovnání.

Chcete-li nastavit jinou vzdálenost levého či pravého okraje odstavce od okraje stránky, nastavte tyto hodnoty v polích *Zleva* a *Zprava*.

Chcete-li nastavit jiné odsazení pro první řádek odstavce, je třeba použít pole *Speciální* a *O kolik*. Chcete-li, aby byl první řádek „zastrčen“, nastavte v seznamu *Speciální* hodnotu **první řádek**. Má-li být první řádek naopak předsazen, nastavte v seznamu *Speciální* hodnotu **předsazení**. Poté v poli *O kolik* nastavte hodnotu.

-mzi

1. Klikněte do odstavce, jehož text chcete upravit.

Obr. 9

2. Z nabídky **Formát** vyberte příkaz **Odstavec**.

Odstavec je souvislá část textu ukončená stiskem klávesy **Enter**.

Spam aneb pošta, kterou nechcete

Více informací najdete na stránce http://www.antispam.cz.

Jestliže používáte elektronickou poštu, jistě se vám již stalo, že do vaší e-mailové schránky přišla zpráva, kterou jste si neobjednali. V tomto případě jste se stali obětí tzv. spamu neboli nevyžádané pošty.

Co je spam?

Posílat zprávu elektronickou poštou je velmi jednoduché. Pouhých několik kliknutí stačí k tomu, abyste rozeslali několik desítek e-mailových zpráv. A právě toho využívají pracovníci různých firem k tomu, aby svými nabídkami na vše možné naprosto zahltili e-mailové schránky uživatelů elektronické pošty. Odesílán je totiž stále stejný originál na mnoho různých adres. schránky. Asi největším negativem spamu je, že nás obtěžuje podobně jako domovní poštovní schránka přeplněná letáky. Také vám jistě bude dělat problémy hledat ve schránce mezi letáky důležitou poštu, která byla adresována jen a jen vám. Na internetu to funguje podobně. Jestliže otevřete svoji e-mailovou schránku, která bude přeplněná nabídkami společností, jež ani neznáte, také se vám v ní bude obtížně hledat důležité zprávy a je klidně možné, že někte-

Proč je spam nebezpečný?

Dostáváte-li jednu či dvě takovéto nabídky týdně, pak se asi divíte, v čem je spam vlastně nebezpečný. V první řadě spam neúměrně zatěžuje celou síť – odesílatel může naráz rozeslat třeba stovky či tisíce e-mailů, což způsobuje skutečně enormní zatížení. Navíc takovéto e-mailové zprávy mohou mít značnou velikost. Pokud jste si tedy vytvořili e-mailovou schránku na některém tzv. freemailovém serveru (ke kterému se přistupuje i z internetových stránek) a tato schránka obnáší jenom několik megabajtů, budete ji mít brzo zaplněnou, nehledě na to, že značnou část spamu vám zašle poskytovatel této rou zprávu prostě vyhodíte. Při spamu též dochází ke zneužití vašich osobních údajů. Vaše e-mailová adresa (a někdy spolu s dalšími údaji, které někde zadáváte) patří mezi vaše soukromé a osobní údaje a nikdo by je neměl poskytovat (často za úplatu) třetím stranám. Další podstatný fakt souvisí s financemi – pokud si stahujete poštu ze serveru, ke kterému se připojujete prostřednictvím modemu, pak tato doba je delší o čas, po který stahujete nevyžádanou poštu. Náklady na tuto reklamu tak platíte vy, aniž byste s tím předem souhlasili.

i Chcete-li se dozvědět více, podívejte se na stránky, které se problematice spammingu věnují. U nás jsou to hlavně stránky *http://www.antispam.cz* a v angličtině *http://www.spam.org*.

i Hoax

Do kategorie spamu spadá i rozesílání různých řetězových dopisů (pokud tento dopis neodešlete, stihne vás velké neštěstí...) a varování před neexistujícími počítačovými viry. Těm se říká „hoax". Chcete-li se dozvědět více a podívat se na poslední hoaxy, navštivte stránku *http://www.hoax.cz*.

Braňte se spamu!

Je jasné, že zasypávání stovkami nevyžádaných e-mailů nepřestane, co bude internet internetem. Proto je nutné se spamu aktivně bránit. V první řadě si dávejte velký pozor na to, komu poskytujete svou e-mailovou adresu. Při různých registracích je však často nutné zadat skutečně fungující adresu, protože vám pak na ni přijde ověřující kód. V žádném případě neposkytujte svoji e-mailovou adresu do práce, a už vůbec ne, pokud se skládá z vašeho jména a příjmení. Pro tyto účely si vytvořte schránku na freemailovém serveru – např. na Seznamu nebo na Tiscali. Další možností aktivní ochrany je vytvoření nějakého filtru ve vašem programu pro práci s e-maily. Takovou možnost nabízí snad všechny programy a lze např. zadat, abyste nedostávali zprávy z určité adresy nebo zprávy s určitými slovy v políčku Předmět nebo v textu. Avšak tato metoda je účinná pouze zčásti a má svá úskalí. Došlé e-maily si totiž stejně stáhnete, a tak vám vyvstávají náklady s tím spojené a může se také stát, že bude omylem „odfiltrována" důležitá zpráva. Proto je výhodnější, jsou-li takováto opatření uskutečňována správcem serveru samým, který může blokovat adresy, z nichž přichází neobvykle velké množství zpráv.

-mia

Oči na stopkách internetu

Před několika lety se ve světě rozmohl nový trend – webové kamery. Ceny webových kamerek totiž poklesly, stejně jako náročnost na systém. Proto si internetovou kamerku může dnes pořídit skoro každý.

Webová kamera je malá osobní kamera, která je připojena nějakým způsobem k internetu a která snímaný obraz přenáší na internetové stránky. Většina internetových kamer slouží ke komerčním nebo popularizačním účelům – velmi často je najdete např. v různých obchodech nebo rekreačních střediscích. Jistě se rádi na takovou kameru podíváte, pokud se chystáte někam na výlet a nevíte, jaké tam je počasí, avšak největší zájem je o kamery, které si umístili do svých domovů nadšenci a které tak umožňují podívat se někomu do soukromí. Někdy se dokonce mluví o tzv. internetovém voyeurismu. Poprask kolem tohoto typu kamer spustila před několika lety jistá Newyorčanka, která si umístila webové kamery hned na několik míst ve svém bytě včetně ložnice, takže hojnou návštěvu svých stránek měla zaručenou. Jedna švédská rodina si internetovou kameru dokonce umístila do lednice a jeden taxikář do svého vozu.

Kde je hledat?

Nejlépe je začít právě na internetových rozcestnících. Jeden takový najdete na adrese *http://www.webcam.com*. Zde si můžete vybrat, zda chcete odkazy na stránky s kamerami snímajícími lidi (asi nejzajímavější), nebo místa, anebo zvířata. Další katalog internetových kamer najdete na adrese *http://www.webcam-index.com*. Zde jsou odkazy roztříděny podle země, kde je kamera umístěna. Co se českých webových kamer týká, odkazy na několik z nich najdete na stránce *http://webkamery.msdo.org*.

Chcete si webovou kameru také pořídit?

Pokud byste si chtěli umístit webovou kamerku např. do svého domova a bavit tak ostatní uživatele pestrým děním, budete potřebovat několik věcí a technologií. Z hardwarových požadavků je to pochopitelně webová kamerka a počítač. Nutností je také připojení k internetu, které by mělo být uskutečněno pokud možno pomocí pevné linky – šlo by tedy o připojení neustálé. Dále budete potřebovat patřičný ovladač kamery a také internetovou stránku, na kterou přenášený obraz umístíte. Obraz z internetové kamerky se může zobrazovat jako jednolitý pohyb, ale k tomu má potřebné zařízení málokdo. Proto se spíše setkáte s internetovými kamerami, které snímají vždy jeden záběr za určitý počet sekund – mají tedy určitou obnovovací frekvenci. Čím je tato frekvence vyšší, tím lépe, ale abyste toto obnovení „stihli“, musíte mít dostatečně výkonný počítač. Pak je nutno dát o své webové kameře vědět. K tomuto účelu slouží mnoho specializovaných stránek, na kterých najdete rozcestníky s odkazy na mnoho různých webových kamer po celém světě. Zde můžete jednoduše přidat odkaz na stránky obsahující vaši internetovou kameru.

-mia

Školení pro všechny

V současné době se v ČR rozbíhá projekt, ve kterém si za sto korun můžete pod vedením lektora osahat počítač a vyzkoušet si práci s internetem a elektronickou poštou.

Organizaci této akce zajišťuje společnost Centrum internetu, která již v loňském roce stála u zrodu myšlenky zpřístupnění počítačové gramotnosti široké veřejnosti. Cílem je nabídnout možnost prvního kroku s počítačem lidem, kteří zatím neměli příležitost pracovat s počítačem, případně internetem. Akce má oficiální název Národní program počítačové gramotnosti (NPPG).

Program slavnostně zahájil ministr informatiky Vladimír Mlynář na tiskové konferenci 4. února 2003.

Národní program počítačové gramotnosti (NPPG)

Základní informace najdete na internetové adrese *www.centruminternetu.cz*.

Telefonní číslo na call centrum: **844 111 130**.

Na toto číslo můžete volat z kterékoliv části republiky za cenu místního hovoru. V call centru můžete získat informace o místech a termínech kurzů a také podat přihlášku.

Jedna lekce trvá dvě hodiny a její cena je 100 Kč.

Komerčními partnery v době přípravy tohoto článku byly Intel, Počítač pro každého a LANGMaster.

Záštitu nad NPPG převzalo Ministerstvo informatiky ČR.

Školicí místa

Lekce pro veřejnost probíhají ve školních učebnách, v internetových kavárnách nebo v knihovnách. V současné době tvoří celostátní síť více než 137 těchto „regionálních center intenretu“. Největší počet lektorů je z řad učitelů, přičemž všichni prošli proškolením v metodice kurzů.

Jedna lekce trvá dvě hodiny a každý účastník zaplatí 100 korun. Dalších 100 korun doplatí ze svých zdrojů Ministerstvo informatiky ČR. To neinvestuje peníze předem, ale až po doložení počtu účastníků jednotlivých lekcí.

Pro každého účastníka je připravena barevná brožurka formátu A5, ve které najde texty vztahující se k probírané látce a taháky s řešením problémů, na něž může při práci s počítačem narazit.

Podobnou příručku dostávají také lektoři. Ti v ní nemají taháky, ale popis probírané látky a pokyny pro výuku.

Náplně jednotlivých lekcí

V současné době jsou připraveny dvě lekce a obě se týkají internetu.

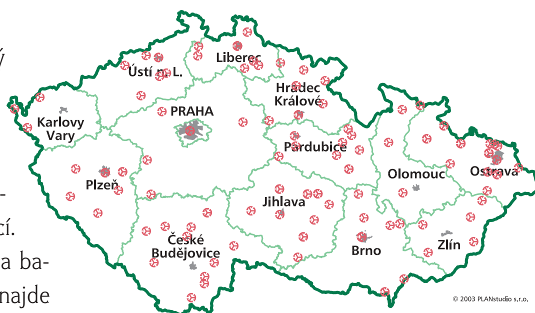
V lekci „Úvod“, určené pro úplné nováčky u počítače, se účastníci seznámí s ovládáním počítače a se základy prohlížení internetových stránek. V druhé části si pod vedením lektora vytvoří bezplatnou schránku elektronické pošty a naučí se odeslat a přijmout e-mailovou zprávu.

Druhá lekce nazvaná Internet prohlubuje znalosti získané v lekci předešlé. Účastníci se naučí vyhledávat stránky pomocí vyhledávací služby. Dále se naučí připojit k odesílané e-mailové zprávě přílohy a otevřít přílohy připojené ke zprávě, kterou dostali do své e-mailové schránky.

Připravují se lekce další, zaměřené na psaní textu, na práci s tabulkou a na praktické využívání počítače.

Rozmístění školicích center

Mapa s rozmístěním regionálních center ukazuje, kde je o práci s počítačem zájem. Mapa se překvapivě kryje s místy, ve kterých je vysoká nezaměstnanost.

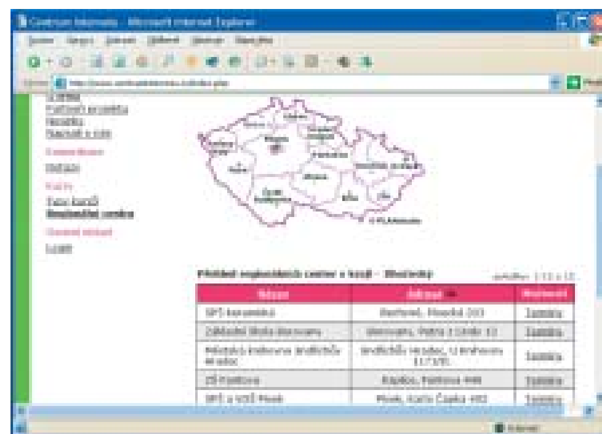

Místa, ve kterých je jedna nebo více poboček Centra internetu.

Chcete-li zjistit seznam středisek ve vašem kraji, můžete zavolat na telefonní linku 844 111 130 nebo se podívat na internetové stránky na adrese *www.centruminternetu.cz*.

Financování projektu

Projekt NPPG počítá se třemi základními zdroji financí: jsou jimi státní správa, komerční partneři a účastníci. Předpokládá se, že největší částky získá projekt z prvních dvou zdrojů. Je však třeba poznamenat, že část financí ze státní správy je vázána na počet proškolených účastníků.

Po kliknutí na vybraný kraj se na webových stránkách zobrazí seznam středisek.

Tento model financování, označovaný jako PPP (Public Private Partnership), nevyžaduje vysoké finanční příspěvky od státu.

Jedním z komerčních partnerů NPPG se stalo i vydavatelství Vogel Burda Communications, konkrétně časopis Počítač pro každého. Kromě poskytnutí finančních zdrojů se naši redaktoři a výroba podílejí na přípravě příruček pro jednotlivé lekce.

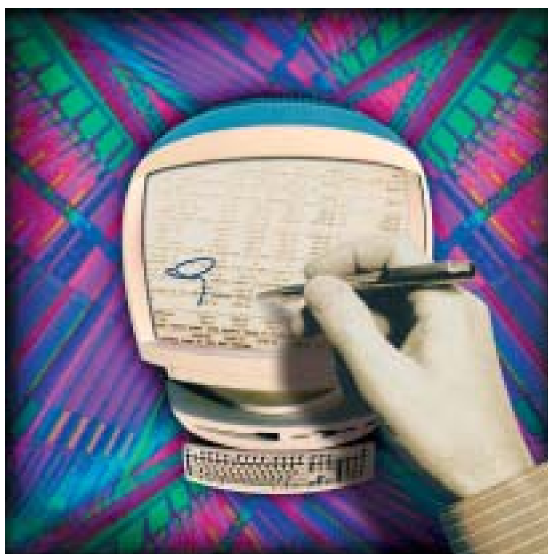
Tento projekt může pomoci mnoha lidem zprostředkovat první kontakty s osobním počítačem. V případě, že školy na malých městech najdou možnost, jak své počítače zpřístupnit veřejnosti, může přístup k internetu pomoci mnoha obyvatelům v komunikaci s úřady, při hledání práce, ale i při vyhledávání informací, potřebných k jejich práci.

-mzi

Kde získat elektronický podpis?

V minulých článcích jsme vysvětlili, co je elektronický podpis, na jakém principu funguje a proč ho používat. Nyní je na čase si říci, kde ho vlastně můžete získat.

Z informací a příkladů uvedených minule je patrné, že určitá ochrana komunikace je nutná. Digitální podpis dokáže jednoznačně identifikovat odesilatele zprávy a navíc odhalit, pokud by byla zpráva v době mezi odesláním a doručením nějak pozměněna.

Kde a jak digitální podpis získáte?

V první řadě si musíme říci, že digitální podpis si nelze koupit hotový; klíče generujete na svém počítači. K veřejnému klíči je však nutné připojit certifikát. Tuto službu zajišťuje poskytovatel certifikačních služeb – certifikační autorita (CA).

Certifikační autority

V současné době u nás působí několik certifikačních autorit. Jako příklad jsme v prvním článku uvedli První certifikační autoritu (*www.ica.cz*), KPNQwest (*ca.kpnqwest.cz*) a CA Czechia (*www.caczechia.cz*). Za vystavení certifikátu je třeba zaplatit určitý poplatek. Ten se liší podle typu certifikátu, délky klíče, doby platnosti certifikátu a podle dalších kritérií, ale liší se také u jednotlivých CA. Tak například CA Czechia vystaví plnohodnotný certifikát zdarma. Téměř všechny CA nabízejí bezplatné vystavení testovacího certifikátu. Jeho pomocí si můžete elektronické podepisování vyzkoušet.

Žádost o certifikát podáváte zpravidla prostřednictvím formuláře, umístěného na internetové stránce příslušné CA. Podle typu vybraného certifikátu vyplníte požadované údaje. Pak se přímo v systému vašeho počítače vygeneruje dvojice klíčů.

Ověření totožnosti

Po podání žádosti je nutné ověřit totožnost žadatele. Některé CA nevyžadují osobní návštěvu, pro ověření totožnosti stačí notářsky ověřený podpis na smlouvě; buď ji CA zašle, nebo je smlouva vytištěna při podání žádosti. Pokud žádost splňuje všechny náležitosti a je úspěšně ověřena totožnost, CA vystaví certifikát. Potom ho buď lze stáhnout z webových stránek CA, nebo je zaslán pomocí elektronické pošty. Samotný certifikát je běžný soubor, který by měl být operačním systémem poznán. Aby bylo možné se digitálně podepisovat, je nutné si certifikát instalovat do systému. Návod k instalaci obvykle najdete na stránkách CA. Někdy je dokonce možné certifikát instalovat přímo z těchto stránek. Při instalaci je vyhledán odpovídající soukromý klíč. Samozřejmě je možné provést instalaci i na takovém počítači, na kterém soukromý klíč není. V takovém případě však není možné certifikát používat pro podepisování. Logicky z toho vyplývá podmínka pro úspěšnou instalaci – certifikát musí být instalován na tom počítači, prostřednictvím kterého byla podána žádost. To znamená, že v době mezi podáním žádosti a instalací nesmí být operační systém přeinstalován. Došlo by tak totiž ke ztrátě soukromého klíče a certifikát by byl nepoužitelný. Při podávání žádosti můžete povolit export klíče; pak je možné certifikát exportovat včetně klíčů a zálohovat ho na bezpečném místě. Také ho můžete i s klíčem instalovat na dalším počítači, a současně se tedy podepisovat na více místech.

Certifikát je, jak víme, podepsán certifikátem CA. Proto je třeba si instalovat i tzv. kořenové certifikáty CA. Pak už můžete začít elektronicky (digitálně) podepisovat. Dalším důležitým prvkem při práci s digitálním podpisem je ochrana soukromého klíče. Jestliže váš soukromý klíč někdo zcizí, může jednoduše zfalšovat váš digitální podpis. V takovém případě je třeba co nejrychleji informovat CA a požádat ji o zneplatnění certifikátu. Každá CA zařazuje takový certifikát na seznam zneplatněných certifikátů (CRL – certificate revocation list). Ten je zpravidla na webových stránkách CA. CRL je důležitý zejména pro příjemce zpráv a ten by si měl tento seznam pravidelně stahovat a instalovat jej do počítače. Protože mezi zneplatněním certifikátu a jeho zveřejněním v CRL vždy vznikne určitá prodleva, je vhodné certifikát zkontrolovat ihned po doručení, nějakou dobu počkat (nejlépe 24 hodin), stáhnout aktuální CRL a podle něj pak opět zkontrolovat certifikát odesilatele.

Závěrem

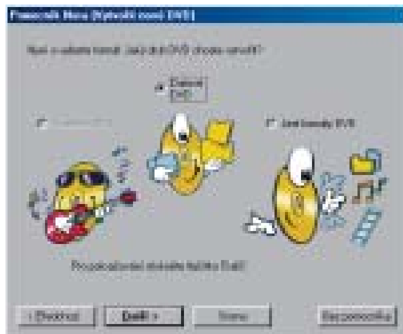
Přestože technologie digitálního podpisu je poměrně složitá a z našich článků jste možná nabyli dojmu, že snadné nebude ani jeho používání, ve skutečnosti je tomu přesně naopak. Pro uživatele digitálního podpisu je vše naprosto transparentní a veškeré úkony se omezují jen na několik kliknutí myší. Abychom vám praktické využití podpisu ještě více usnadnili, popíšeme příště postup, jak získat digitální certifikát u jedné konkrétní certifikační autority.

Marián Němec

Expresní vypalování

Tentokrát se podíváme na nejnovější vypalovací mechaniky dostupné na trhu – na dvě zatím nejrychlejší jednotky CD-RW, kterým vypálení cédéčka nezabere ani tři minuty, dále na zajímavou externí vypalovačku a také na vypalovací mechaniku DVD.

Vypalovací mechaniky posunují možnosti vašeho PC o krok dál – na disky CD můžete zálohovat svá důležitá data, CD média se výborně hodí i pro přenos velkých objemů dat mezi počítači a poslouží i ke zkopírování oblíbených CD. Kapacita běžně dostupných CD médií pro vypalování (650 MB a 700 MB) je pro většinu uživatelů dostatečná, ti náročnější se mohou zamyslet nad pořízením vypalovačky DVD. Na vypalovací média DVD se vejde 4,7 GB dat (případně 9,4 GB), vypalovací mechaniky DVD jsou však oproti jednotkám CD-RW podstatně dražší. Proto o koupi těchto zařízení budou nejspíše uvažovat lidé, kteří potřebují zálohovat velké objemy dat – například uživatelé, kteří na počítači stříhají video.

Pomocí mechaniky Teac DV-W50E můžete vypalovat na média DVD, která mají kapacitu 4,7 GB nebo 9,4 GB.

Testované mechaniky

V našem testu jsme hodnotili dvě jednotky CD-RW, které mají maximální rychlost vypalování 52× a patří mezi těmito mechanikami k rychlostní špičce. Jejich ceny nejsou nijak přehnané – model **Teac CD-W552EK** pořídíte i s příslušenstvím za 3199 Kč s DPH, za mechaniku **Benq CRW 5224P** zaplatíte 2540 Kč s DPH. Na pultech obchodů s počítačovým zbožím jsou i pomalejší mechaniky – i s příslušenstvím stojí necelé dva tisíce korun.

Zajímavými mechanikami jsou modely, které v jedné fyzické mechanice spojují možnost vypalovat cédéčka a zároveň přehrávat disky DVD. Pokud chcete při vylepšování svého počítače „zabít dvě mouchy jednou ranou", bude pro vás výborným řešením mechanika kombinující CD-RW a DVD-ROM – tento typ mechaniky v našem testu reprezentuje **Benq Combo 1232C** (3342 Kč s DPH).

Výhodou disků DVD je oproti diskům CD podstatně větší kapacita – zatímco na vypalovací média CD uložíte maximálně 800 MB dat (běžně se však prodávají média s kapacitami 650 a 700 MB), na vypalovací disk DVD-R nebo DVD-RW (případně DVD+R a DVD+RW) se vejde 4,7 GB dat. Navíc pro vypalování existují i DVD disky oboustranné, které mají kapacitu 9,4 GB.

Abyste na tato média mohli vypalovat, potřebujete vypalovací mechaniku DVD. Pokud jde o DVD vypalovačky, není zde v současné době jednotný standard (oproti vypalovačkám CD). Existují tři formáty: DVD-RAM, DVD-R/RW a DVD+R/RW. My jsme vyzkoušeli mechaniku **Teac DV-W50E** (11 395 Kč s DPH), která vypaluje ve formátu DVD-R/RW. Data vypálená v tomto formátu mají např. oproti DVD-RAM tu nespornou výhodu, že jsou čitelná v běžných jednotkách DVD-ROM.

Interní versus externí

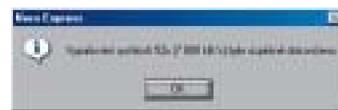
V tomto výčtu jsme opomněli jednu velmi zajímavou mechaniku. Je to externí mechanika **Benq CRW 4012EU**, která se k počítači připojuje prostřednictvím rychlého rozhraní USB 2.0. Pokud váš počítač tímto rychlým rozhraním nedisponuje, lze tuto jednotku připojit i prostřednictvím rozhraní USB 1.1, ale rychlost čtení i zápisu se v tomto případě rapidně sníží. Rozhraní USB 1.1 má totiž maximální rychlost 1,5 MB/s, rozhraní USB 2.0 je s maximem 60 MB/s 40krát rychlejší. Externí vypalovačky jsou oblíbené u uživatelů, kteří tuto jednotku potřebují připojovat k více počítačům, dobrou volbou mohou být také pro majitele notebooků.

Ve prospěch interních mechanik však oproti exemplářům externím hovoří jak rychlost vypalování, tak i cena. Tyto rozdíly lze demonstrovat i na dvou testovaných mechanikách CD-RW značky Benq: model CRW5224P s parametry 52×24×52× (52rychlostní čtení a zapisování dat a 24rychlostní přepis) pořídíte i s příslušenstvím za 2540 Kč s DPH. Externí mechanika Benq CRW4012EU se 40rychlostním zápisem, 12rychlostním přepisem a 48rychlostním čtením vás přijde na 4990 Kč s DPH.

Nejrozšířenějším vypalovacím programem je Nero Burning Rom. Verze Nero Express komunikuje s uživatelem v češtině a velmi snadno se s ní pracuje.

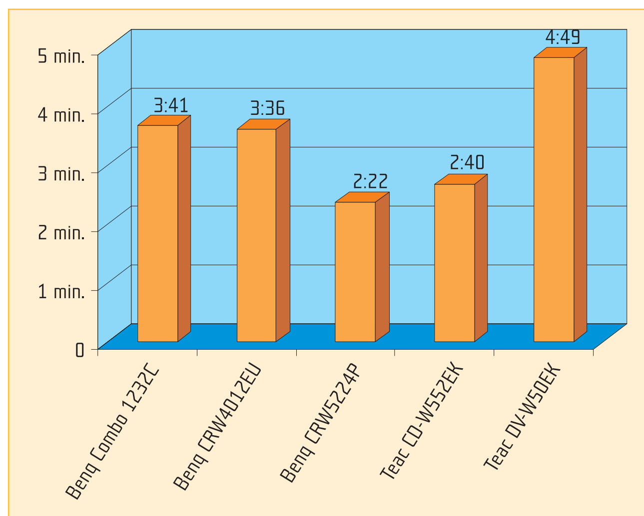
Všechny recenzované mechaniky jsou vybaveny technologií zabraňující podtečení vyrovnávací paměti. Jedná se o to, zaručit bezproblémový přísun dat určených k vypálení. Každá z testovaných mechanik má vyrovnávací paměť o velikosti 2 MB. Shodná je ve všech případech také délka záruky, která platí po dobu dvou let.

Mechaniky s rychlostí zápisu 52× zaplní cédéčko za necelé tři minuty.

Rychlost vypalování

U všech optických jednotek se rychlost čtení, zápisu a přepisu uvádí ve formě např. 52×24×52× (nebo také 52/24/52). Nejnižší rychlost je rychlost přepisu na disk CD-RW, nejvyšší rychlost je rychlost čtení. V uvedeném případě je rychlost čtení totožná s rychlostí zápisu dat – tedy 52×. U mechanik CD-ROM a CD-RW je jednonásobná rychlost (1×) 150 kB/s, znamená to tedy, že mechanika s uvedeným označením 52×24×52× čte a zapisuje data maximální rychlostí 7800 kB/s (52×), a pokud budete na médiu CD-RW data přepisovat, pak maximálně rychlostí 3600 kB/s (24×). Samo-

Nejrychleji zaznamenaly testovací várku dat o velikosti 600 MB vypalovací mechaniky s maximální rychlostí vypalování 52× – tedy Benq CRW 5224P a Teac CD-W552EK. Následuje externí model Benq CRW 4012EU s rychlostí zápisu 40× a kombinovaná mechanika Benq Combo 1232C s maximem 32×. Nejdéle zadaný úkol trval DVD vypalovačce Teac DV-W50EK, která na média CD zapisuje maximální rychlostí 16×.

zřejmě že čím je maximální rychlost vyšší, tím rychleji se data z disku přečtou nebo zaznamenají.

U mechanik DVD je to jinak. Jednonásobná rychlost je u modelů DVD 1350 kB/s, takže například údaj 12× u testované mechaniky Benq Combo 1232C neznamená, že se jedná o pomalý model, ale že disky DVD čte maximální rychlostí 16 200 kB/s. Testovaná vypalovací mechanika DVD-R/RW Teac DV-W50E má parametry pro čtení DVD 12×, pro zápis 4× a pro přepis 2×. Rychlost čtení je tedy jako u modelu Benq Combo 16 200 kB/s, zápis probíhá maximálně rychlostí 5400 kB/s a přepis rychlostí až 2700 kB/s.

Vypalovací média

Při vypalování dat na média CD-R (Recordable) lze provést zápis pouze jednou, média CD-RW (ReWritable) lze pro zápis použít opakovaně – vypálená data se na tomto médiu dají „vymazat“. Ceny médií CD-R s kapacitou 650 MB nebo 700 MB začínají cca na 10 Kč (bez krabičky), za značková média s krabičkou počítejte s cenou 20 Kč a výše. Za média CD-R s kapacitou 800 MB zaplatíte přibližně 35 Kč za kus.

Přepisovatelná média CD-RW jsou dražší – jejich ceny se v závislosti podle značky pohybují od 45 Kč do 60 Kč za kus. U vypalovacích médií DVD je cenový rozptyl ještě větší. Zapisovatelná DVD média s kapacitou 4,7 GB pořídíte za ceny od 100 Kč výše, přepisovatelná média s touto kapacitou jsou k dostání za cenu cca 170 Kč.

Retail, nebo bulk?

Při nákupu optické mechaniky (ať už CD, nebo DVD) se můžete setkat s otázkou, zda chcete mechaniku retail, nebo bulk. Co to znamená? Retail je krabicové balení, kdy mechaniku koupíte i s příslušenstvím, bulk je holá mechanika bez příslušenství. Holá verze má to kouzlo, že je pochopitelně levnější než verze krabicová.

Krabicové balení obsahuje v případě vypalovací mechaniky kromě mechaniky samotné také IDE kabel a CD s vypalovacím programem. Najdete zde přiložena i prázdná vypalovací média – většinou jeden disk CD-R a jeden disk CD-RW. I přes rozdíl několika set korun se proto většina uživatelů zřejmě rozhodne pro krabicové balení, neboť vše potřebné dostanou pohromadě a budou mít jistotu, že vypalovací program si bude s mechanikou bezchybně „rozumět“.

Testy

Vypalovací mechaniky jsme testovali na stejném počítači, a to tak, že testovaná jednotka byla připojena jako zařízení typu Master samostatně k sekundárnímu IDE řadiči. Výjimku tvoří externí mechanika Benq CRW 4012EU, kterou jsme k počítači připojili prostřednictvím rozhraní USB 2.0. Pomocí programu CD Speed (a v případě mechaniky Benq Combo 1232C i DVD Speed) jsme měřili rychlost přístupu k datům a průměrnou rychlost čtení. Rychlost vypalování jsme zjišťovali při zápisu 600MB bloku dat na médium CD-R. Jelikož všechny mechaniky měly v programové výbavě zahrnut vypalovací program Nero Express, použili jsme vždy tento program, aby byly podmínky pro všechny vypalovací mechaniky stejné. Nastavili jsme nejvyšší vypalovací rychlost, kterou testovaná mechanika disponuje, zvolili jsme zakončování vypalované stopy a nepoužívali jsme volbu kontroly dat. Rychlost vypalování jsme stopovali od okamžiku zahájení záznamu do oznámení, že vypalování bylo úspěšně dokončeno.

Benq Combo 1232C

Prvním modelem je v abecedním pořadí mechanika, která v sobě spojuje vypalovací jednotku CD-RW a schopnost čtení disků DVD-ROM. S cenou 3342 Kč s DPH je tato volba velmi zajímavá pro všechny uživatele,

kteří chtějí na svém počítači přehrávat DVD tituly a také vypalovat cédéčka. Parametry této mechaniky jsou z hlediska CD-RW 40×32×10× a disky DVD čte mechanika rychlostí až 12×. Průměrná rychlost čtení DVD-ROM byla v našem testu 5,76×, takže mechanika byla v tomto směru pomalejší než vypalovačka Teac DV-W50EK, která má také maximální rychlost čtení DVD 12×, ale ve stejném testu načítala data průměrnou rychlostí 6,23×. Také průměrná přístupová doba na DVD disku byla u kombinované mechaniky pomalejší (173 ms u modelu 1232C a 134 ms u mechaniky Teac). V testu čtení dat z disku CD-ROM a v testu rychlosti vypalování na médium CD-R si tyto mechaniky role vyměnily: mechanika Benq Combo 1232C byla v tomto testu úspěšnější. V příslušenství s touto mechanikou obdržíte jak vypalovací program Nero Express, tak i program WinDVD pro přehrávání filmových titulů na DVD. Na rozdíl od ostatních testovaných mechanik nemá tento model na čelíčku zdířku pro připojení sluchátek ani otočné kolečko pro ovládání hlasitosti.

Benq CRW 4012EU

Pro majitele notebooků nebo pro ty uživatele, kteří potřebují vypalovat data na více počítačích, budou vhodným řešením externí vypalovačky, které se k počítačům připojují prostřednictvím rozhraní USB. Jedinou externí CD-RW mechanikou v tomto testu je mechanika Benq CRW 4012EU (4990 Kč s DPH), která se k počítači připojuje prostřednictvím rychlého rozhraní USB 2.0. Její parametry jsou 40×12×48× (v pořadí zápis, přepis, čtení). U přenosného modelu jsou důležité i rozměry a hmotnost – ty jsou v tomto případě 154 × 49 × 204 mm a hmotnost je 1,18 kg. Pro připojení k počítačům s operačními systémy Windows ME a Windows XP není zapotřebí instalovat žádné ovladače, pokud však pracujete pod operačním systémem Windows 98, musíte pro zprovoznění této mechaniky ovladače instalovat. Najdete je na přiloženém CD. Na dalším CD je vypalovací program Nero Express, pomocí kterého jsme 600MB testovací soubor dat vypálili rychlostí 40× za 3 minuty 36 sekund.

Benq CRW 5224P

Nejrychlejší vypalovací mechanikou v testu je model Benq CRW 5224P, který má parametry 52×24×52×. Ty jsou totožné s parametry mechaniky Teac CD-W552EK, ale v testu záznamu 600MB dat byla mechanika Benq o 18 sekund rychlejší. V testech čtení dat (s průměrnou rychlostí 39,03×) a v rychlosti přístupu k hledaným datům (100 ms) se jednotka Benq CRW 5224P umístila na druhém místě právě za konkurenčním Teacem. Stejně jako u předchozích vypalovaček se značkou Benq také u mechaniky CRW 5224P je v příslušenství zahrnut vypalovací program Nero Express. Vypalovačka zaujme nejen velkou rychlostí pálení, které v případě plného CD nezabere této mechanice ani tři minuty, ale také velmi příznivou cenou 2540 Kč s DPH.

Teac DV-W50EK

Výrazný cenový pokles je markantní u vypalovacích DVD mechanik. My jsme otestovali mechaniku Teac DV-W50EK, která data zaznamenává ve formátu DVD-R/RW. Data vypálená touto mechanikou jsou čitelná na běžných jednotkách DVD-ROM, které jsou určeny pouze pro čtení disků DVD. Recenzovaná vypalovačka vás přijde na 11 395 Kč s DPH, avšak lze koupit i tzv. holou verzi (bez příslušenství), a to za 10 747 Kč s DPH. Pro zajímavost: na konci roku 2001 se cena mechaniky DVD-R pohybovala kolem 40 000 Kč s DPH a média DVD-R stála kolem 700 Kč. Dnes DVD média pro vypalování seženete za ceny sedmkrát nižší. Vypalovací jednotky DVD se v současné době uplatňují zejména u uživatelů, kteří na počítači stříhají vlastní videozáznamy. Pro další prezentaci je třeba výsledek vypálit a CD disky mají pro výsledné filmy malou kapacitu. Vypalovačka DVD samozřejmě čte i vypaluje média CD, rychlost je však oproti nejrychlejším mechanikám CD-RW nižší. Testovací soubor jsme na médium CD-R pomocí této mechaniky vypálili rychlostí 16× za 4 minuty 49 sekund. Tento soubor o velikosti 600 MB jsme pálili i na disk DVD-RW, ale kvůli médiu určenému pro jednorychlostní zápis jsme museli zvolit rychlost 1× a zápis v tomto případě trval 9 minut 17 sekund. K mechanice Teac je připojeno pestré příslušenství. Na rozdíl od mechanik Benq najdete v balení i datový kabel IDE, kromě vypalovacího programu Nero Express je zde i verze Nero Burning Rom. Pro přehrávání filmových titulů DVD využijete program WinDVD a pro střih videa je přiložen kvalitní program Pinnacle Studio 8 SE.

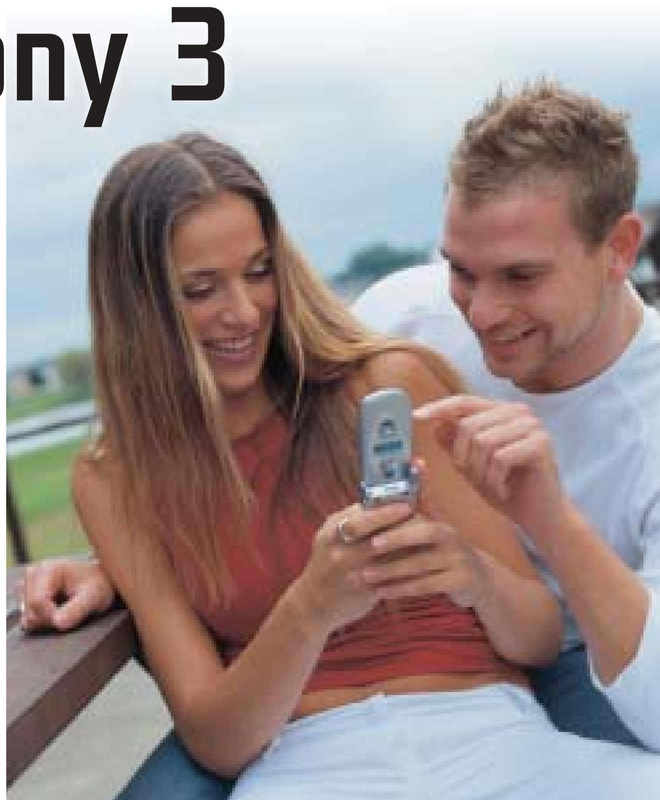
Teac CD-W552EK

Spolu s mechanikou Benq CRW 5224P je druhým rychlíkem v testu vypalovací mechanika Teac CD-552EK. Její parametry 52×24×52× jsou příslibem jak vysoké rychlosti vypalování, tak i čtení disků CD. V rychlosti vypalování se tento model s časem 2 minuty 40 sekund umístil na druhém místě za vítěznou 52rychlostní mechanikou Benq, ale v testu rychlosti čtení dat byl Teac šampionem. První místo obsadil s průměrnou rychlostí čtení 39,52× a první místo mu patří i za nejrychlejší přístup k požadovaným datům – průměrná přístupová doba byla v našem testu 80 ms (druhý Benq CRW 5224P zde dosáhl výsledku 100 ms). Vypalovací jednotku Teac CD-W552EK i s příslušenstvím pořídíte za 3199 Kč s DPH, „holá“ mechanika stojí 2946 Kč s DPH.

-mse

	Benq Combo 1232C	Benq CRW 4012EU	Benq CRW 5224P	Teac DV-W50E	Teac CD-W552EK
Cena s DPH	3342 Kč	4990 Kč	2540 Kč	11 395 Kč	3199 Kč
Poskytl	Impact Computers, s. r. o.; eXtraPoint, a. s.	Impact Computers, s. r. o.; eXtraPoint, a. s.	Impact Computers, s. r. o.; eXtraPoint, a. s.	Elap, s. r. o.	Elap, s. r. o.
WWW adresa	www.impactcomp.cz; www.extrapoint.cz	www.impactcomp.cz; www.extrapoint.cz	www.impactcomp.cz; www.extrapoint.cz	www.elap.cz	www.elap.cz
Provedení mechaniky	interní	externí	interní	interní	interní
Rychlost čtení (CD-ROM)/zápisu (CD-R)/přepisu CD-RW)	40×/32×/10×	48×/40×/12×	52×/52×/24×	32×/16×/8×	52×/52×/24×
Rychlost čtení (DVD-ROM)/zápisu (DVD-R)/přepisu (DVD-RW)	12×/NE/NE	NE/NE/NE	NE/NE/NE	12×/4×/2×	NE/NE/NE
Rozhraní	IDE	USB 2.0; USB 1.1	IDE	IDE	IDE
Vyrovnávací paměť	2 MB	2 MB	2 MB	2 MB	2 MB
Technologie zabraňující podtečení vyrovnávací paměti	SeamLess Link III	SeamLess Link III	SeamLess Link III	ANO	ANO
V balení datový IDE kabel	NE	NE	NE	ANO	ANO
V balení kabel pro propojení se zvukovou kartou	ANO	NE	ANO	ANO	ANO
Program pro vypalování	Nero Express 5.5.9.9 CZ, InCD	Nero Express 5.5.9.9 CZ, InCD	Nero Express 5.5.9.15 CZ, InCD	Nero Burning ROM 5.5.9.22 CZ, Nero Express, InCD, Nero Media Player, Nero Vision Express, Easy Write Reader	Nero Burning ROM 5.5.9.22 CZ, Nero Express, InCD, Nero Media Player, Nero Vision Express, Easy Write Reader
Program pro přehrávání filmů	WinDVD 4	NE	NE	WinDVD 4	NE
Další příslušenství	NE	CD s ovladači pro Windows 98	NE	Pinnacle Studio 8 SE	NE
Prázdná média	1× CD-R 700 MB	1× CD-RW 650 MB, 1× CD-R 700 MB	1× CD-RW 650 MB, 1× CD-R 700 MB	1× CD-R 700 MB, 1× DVD-R 4,7 GB	1× CD-R 700 MB
Záruka	2 roky	2 roky	2 roky	2 roky	2 roky

Co dokážou mobilní telefony 3

V dalším pokračování našeho slovníčku se pomalu dostáváme z vnějšku telefonu (propojovaní, displeje apod.) do vnitřku – tedy k tomu, jaké jsou jednotlivé funkce mobilních telefonů a jak se dají využít.

Výdrž

Jedním z nejdůležitějších parametrů je doba, po kterou vydrží telefon na jedno nabití. V této souvislosti se udávají vždy dva základní parametry – stand-by čas a hovorový čas. První z nich označuje dobu, po kterou by telefon vydržel na příjmu od úplného nabití do úplného vybití za předpokladu, že byste jej pouze nechali zapnutý a vůbec byste z něj netelefonovali. Tato doba se udává nejčastěji v hodinách a současné telefony dosahují hodnot kolem 300 – 400 hodin. Druhá hodnota – tedy hovorový čas – udává dobu, po kterou byste mohli při plně nabité baterii nepřetržitě telefonovat (jeden dlouhý hovor). Tento údaj se udává v minutách a u nejlepších telefonů se pohybuje kolem 300 minut.

Musíte mít ovšem na paměti, že tyto hodnoty platí za ideálních podmínek – spotřeba telefonu se liší dokonce i v závislosti na síti (900 a 1 800 MHz), navíc výrobce tuto hodnotu měří v místě se stabilním signálem. V běžném provozu nikdy pouze netelefonujete ani nikdy nemáte telefon jen zapnutý, telefon spotřebovává energii na komunikaci se sítí (třeba při kolísání signálu apod.), takže podle zkušeností se reálná výdrž telefonu pohybuje někde na jedné třetině udávaného stand-by času. Záleží samozřejmě na tom, jak telefon používáte – největším žroutem baterií je rozsvícený displej, takže pokud na telefonu hrajete hry, bude výdrž rapidně klesat. Totéž platí třeba o dlouhém pobytu v prostoru bez signálu, kdy se telefon horečně snaží najít síť a četnost komunikace vzrůstá.

Budík

Prakticky všechny telefony dnes nabízejí funkci budíku. Některé z nich nabízejí i několik typů – budík jednorázový, denní, týdenní apod. Některé telefony však neumí budík zapnout v případě, že celý telefon vypnete. Pokud si tedy telefon večer vypnete, ráno vás nevzbudí. Mnohé telefony se však v určitou hodinu zapnou, vzbudí vás, případně se zase vypnou.

Kalendář

S rostoucími schopnostmi displejů se na mobilech objevují stále propracovanější kalendáře. I u nejlevnějších telefonů najdeme aspoň jednoduchý připomínač (někdy s funkcí budíku), u telefonů střední a vyšší třídy se již objevují propracované kalendáře, umožňující zaznamenávání schůzek a plánování času. K dispozici bývá měsíční, týdenní i denní přehled a telefon dokáže na schůzku upozornit buď v čase konání, nebo v zadané době před ním. Samozřejmě že co do přehlednosti se mobily (nepočítaje kombinace mobil a PDA) klasickým digitálním diářům nevyrovnají, ale telefon máte u sebe skoro vždy, což u diáře platit nemusí. Telefony vyšších tříd nabízejí dokonce i synchronizaci s počítačem – týká se to některých telefonů Nokia, Ericsson, Siemens či Motorola.

Hlasové ovládání a vytáčení

Opět se jedná o funkci druhdy nejvyšší třídy telefonů, která už je dostupná i u levnějších modelů. Do telefonu můžete uložit vlastní hlasové povely a pak stisknutím některého z tlačítek začne telefon „naslouchat" a zaznamená váš hlasový povel – ten pak porovná se svými záznamy a provede určitou akci. Hlasové ovládání umožňuje vyvolat určitou funkci telefonu, častější hlasové vytáčení umožňuje zavolat osobu z vašeho telefonního seznamu. Výborné využití mají hlasové funkce hlavně v autě, kde vás daleko méně ruší od řízení.

Hlasité hands-free (hlasitý odposlech)

Funkci označovanou jako SpeakerPhone určitě dobře znáte ze stolních telefonů, kde tato funkce umožňuje telefonovat, aniž byste měli telefon u ucha. Úplně stejné použití má tato funkce u mobilů. Výborně se hodí například v kanceláři, kdy potřebujete do hovoru zapojit kolegu stojícího vedle vás. Vzhledem k citlivosti mikrofonů se však tato funkce nedá příliš využít v autě, ale i tady se v nouzi hodí.

Hlasový záznamník a zápisník

Tuhle funkci najdete spíše u střední a vyšší třídy telefonů. Umožňuje zaznamenat si část hovoru nebo vlastní poznámku, uložit si ji do paměti telefonu a pak si ji přehrát. Tato funkce se skvěle hodí například v případě, že vám někdo diktuje adresu, ale vy nemáte po ruce tužku. Telefon se pak chová jako digitální záznamník, moderní telefony nabízejí kapacitu od minuty do tří minut záznamu.

Inteligentní text

SMS zprávy jsou velice populární službou, a tak se výrobci snaží jejich psaní na nepříliš pohodlné klávesnici mobilu co nejvíce zpříjemnit. Proto vznikly tak zvané prediktivní slovníky – jakmile napíšete nějaký text nebo jeho část, telefon se snaží odhadnout slovo, které máte na mysli, a automaticky ho doplní. Nemusíte tedy několikrát stiskat každou klávesu, ale stačí jen jeden stisk. Při klasickém psaní slova „ahoj" byste stiskli jednou klávesu 2, pak dvakrát klávesu 4, třikrát 6 a jednou 5. Při použití prediktivního psaní stisknete jen jednou klávesy 2, 4, 6 a 5; telefon pak automaticky doplní „ahoj". Předpokladem fungování je však přítomnost slovníku s českými slovy, což bohužel nebývá pravidlem.

Tak to by bylo asi vše. Doufám, že se mi ve třech dílech podařilo vysvětlit většinu důležitých pojmů a funkcí a že nebudete na stránkách PPK tápat, co který z termínů znamená. Pokud se vám snad zdá, že jsem na něco zapomněla, neváhejte mi napsat na e-mailovou adresu mobily.ppk@vogel.cz; vysvětlení se dočkáte třeba hned za čtrnáct dní.

Michaela Kloudová

Hity PPK CD 4/2003

IDOS Jízdní řády 2002/2003

plná verze

Jedná se o plnou verzi programu, která není funkčně ani časově omezena, avšak na rozdíl od zakoupeného produktu není zde možné uplatnit aktualizace (update). V databázi jsou zařazeny jak kompletní vlakové řády ČR a Evropy, tak autobusové linkové spoje ČR i SR, linky MHD více než dvaceti měst a letové řády ČSA a ČSL.

rubrika na CD: programy/různé

Na úvod

Vítáme vás u čtvrtého cédéčka v roce 2003. Připravili jsme pro vás kolekci nejlepších programů z těchto kategorií: archivace, grafika, hudba, video, internet, kancelář a správce souborů. Zaměřili jsme se především na freewarové programy, ale v přehledu najdete také několik programů sharewarových. Výběr hledejte v rubrice **Programy/Nejlepší programy**.

Nahlédněte také do rubriky **Programy/Různé**. Tam najdete plnou verzi databázového programu IDOS Jízdní řády 2002/2003 a zdarma knihu Heraldika z oblíbené řady OKO.

Nakonec se můžete pobavit při hraní plné verze hry ShadowFlare: Episode One nebo poučit při čtení nového návodu, který jsme pro vás připravili. Najdete ho v rubrice **PPK plus/Návody a články** a tentokrát se věnuje populárnímu programu Winamp 3.0 Full.

OKO – Heraldika

ukázka

Nakladatelství Albatros vydalo koncem roku 2002 multimediální CD-ROM „OKO podruhé". Jde o elektronickou verzi dalších dvanácti knížek oblíbené řady OKO. Ve spolupráci s Albatrosem zařazujeme na CD jeden díl – konkrétně knížku Heraldika. Heraldika je nauka o znacích, praporech, řádech, odznacích, symbolech a o všem, co s tím souvisí.

rubrika na CD: programy/různé

AVG 6.0 Free Edition

freeware

Už i známý antivirový program AVG má svou „free" verzi. K dispozici je však pouze v angličtině. Program je určen pro domácí (nekomerční) použití a není pro něj poskytována žádná technická podpora. Během instalace budete vyzváni k vložení klíče. Tento klíč získáte po registraci na stránce www.grisoft.com/html/webreg.php.

rubrika na CD: programy/antiviry

CAM UnZip 4.0

freeware

CAM UnZip je malý a jednoduchý program pro komprimaci (zhuštění) a dekomprimaci (rozbalení) souborů. Podporovány jsou dlouhé názvy souborů, ochrana archivu heslem, prohlížení obsahu archivu, rozbalení pouze určitých souborů z archivu, spuštění souboru přímo z archivu, přidání souboru (souborů) do existujícího archivu apod.

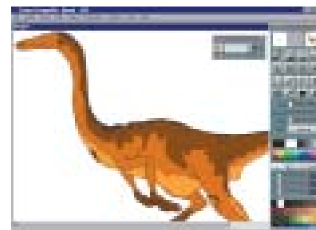

rubrika na CD: programy/nejlepší programy

Project Dogwaffle 1.11b

freeware

Velmi kvalitní grafický editor, který obsahuje řadu nástrojů pro tvorbu a úpravu obrázků (různé štětce, gumy, filtry apod.). Program dále obsahuje několikanásobné „undo" (tj. možnost vrátit se zpět o několik kroků), animační funkce a další možnosti. Tato verze programu je poskytována zdarma. Nejnovější verze je již placená.

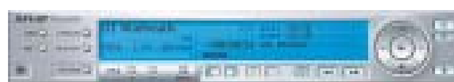

rubrika na CD: programy/nejlepší programy

MV2 Player 0.7 alpha 3

freeware

Kvalitní český audio- i videopřehrávač. Titulky a klávesové zkratky nejsou pro MV2 Player žádný problém. Podporovány jsou formáty MPEG, AVI, MP3 a MOD. Tento prográmek dokáže s úspěchem nahradit i známý MicroDVD Player. Možná je také grafická změna vzhledu prostřednictvím skinů (oblečků).

rubrika na CD: programy/nejlepší programy

ShadowFlare: Episode One

plná verze

Velmi pěkná, graficky zajímavě zpracovaná hra typu RPG, jejíž největší předností je to, že je zdarma. Na začátku hry jste najati jako žoldáci. V průběhu boje získáváte zkušenosti, a jakmile dosáhnete určité úrovně schopností, můžete si zvolit, zda se stanete bojovníkem, kouzelníkem, nebo lovcem.

rubrika na CD: programy/hry

Kontakty 2.1.2

freeware

V českém programu Kontakty můžete ukládat kontaktní informace svých známých. Součástí je také kalendář, který je automaticky aktualizován, jakmile zadáte novou kalendářovou informaci v některém z kontaktů. Po spuštění vás program automaticky informuje o tom, který svátek připadá na dnešní den.

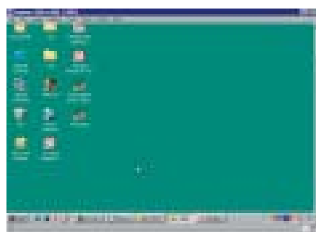

rubrika na CD: programy/nejlepší programy

WinGrab 1.50.09

freeware

Program WinGrab je tzv. „snímač obrazovek" – tj. umí snímat (fotografovat) obrazovky, okna aplikací, nabídky apod. Tyto vyfotografované objekty lze ukládat jako obrázky (podporovány jsou formáty BMP, JPEG, PNG a TIFF). Program také umožňuje vytisknout na jednu stranu papíru několik obrázků, které jsou umístěny v určitém adresáři.

rubrika na CD: programy/nejlepší programy

Turbo Navigator 1.46

freeware

Turbo Navigator je velmi pěkný správce souborů, který je podobný programu Windows Commander i programu Průzkumník. Podporuje funkci „drag and drop" (táhni a pusť), má vestavěn prohlížeč textových souborů a přehrávač pro soubory WAV, MID, MP3, AVI, MPG aj. Program je zdarma.

rubrika na CD: programy/nejlepší programy

Mám procesor Intel Celeron 1700, používam operačný systém Windows XP Home Edition. Po nainštalovaní antivírusového programu Kaspersky Anti-Virus Lite 4.0 z Vášho CD PPK 24/2002 sa môj PC výrazne spomalil (napr. len „Tento počítač“ sa otvára takmer dve minúty). Poraďte mi prosím.

Příčin zpomalení počítače může být několik. Zde je několik rad:

• Obecně se nedoporučuje mít v počítači nainstalováno více antivirových programů. Především by neměl být více než jeden antivirový program rezidentně aktivní (tj. neustále aktivní v paměti); u většiny antivirových programů lze totiž nastavit, aby byly aktivní v operační paměti a neustále hlídaly, zda se do počítače nesnaží dostat nějaký virus (rezidentní aktivita je většinou signalizována ikonou vedle hodin).

• Je-li antivirový program rezidentně aktivní, téměř vždy to počítač zpomalí. U pomalejších počítačů je lepší rezidentní aktivitu vypnout, ale je to samozřejmě vždy na úkor bezpečnosti.

• Máte dostatečně výkonný počítač? Jak velkou máte operační paměť?

• Odinstalování by mělo být bezproblémové, provedete-li jej pomocí okna *Přidat nebo odebrat programy* (**Start / Ovládací panely / Přidat nebo odebrat programy**).

-ngu

Dostal jsem varování o viru, jeho text přikládám. Někdo tvrdí, že varování je oprávněné, někdo naopak tvrdí, že je to špatný vtip. Prosím rozsuďte to.

Subject: Pozor virus!!!!Není to legrace!!!!

Vážený přátele, náš počítač byl napaden virem, který se automaticky rozesílá na všechny adresy v adresáři. Jelikož v našem adresáři jste i Vy, posílám vám níže uvedený návod na odstranění tohoto viru, neboť ho máte také. Antivirusové programy Norton a McAfee ho nemohou zachytit. On sedí 14 dni tiše v systému a potom ho zničí. Rozesílá se automaticky přes Messenger a adresář. Je jedno, či jste E-maile odeslali nebo ne. Virus se dá velmi snadno odstranit:

1. Stlač START - potom NAJIT

2. Hledat soubor - napsat : jdbgmgr.exe atd.

Podobné e-maily dostáváme čas od času do redakce také. Naštěstí se v tomto i v mnoha jiných případech jedná o klamný poplach. Bohužel, pokud výzvy v této zprávě uposlechnete, můžete si na svém počítači způsobit problémy. Většina podobných žertíků se naštěstí dá odhalit na internetové adrese ***www.hoax.cz***. Máte-li možnost připojení k internetu, podobné zprávy si na této adrese ověřte a nepouštějte se ukvapeně do likvidace viru ani neodesílejte zprávu dál.

Tím však rozhodně nechceme říct, že zprávy o virech máte ignorovat. Také není nikde řečeno, že soubor jdbgmgr.exe, zmiňovaný ve zprávě, nemůže být napaden jiným virem. Ale tento soubor sám o sobě virem není.

Na těchto stránkách můžete odhalit většinu hoaxů.

Mám Windows 98 a potřebuji zakódovat počítač tak, aby heslo nešlo obejít.

Pokud chcete svůj počítač bezpečně zakódovat, pak Windows 98 nejsou tím nejvhodnějším operačním systémem, protože to neumí. Pokud je pro vás bezpečnost uložených dat klíčová, doporučuji přeinstalovat operační systém na jiný, který to umožňuje, např. na WinNT4, Win2000 nebo na WinXP.

-mse

Chtěl bych vás požádat o program Autorun, který by mi dokázal spustit moje vlastní CD.

Autorun najdete na každém našem CD – jde o soubor **autorun.inf** v kořenovém adresáři CD. Tento soubor si můžete upravit podle vlastních potřeb. Úprava tohoto souboru je velmi jednoduchá (stačí poznámkový blok).

-ngu

Autorun na našem cédéčku.

počítač pro každého

čtrnáctideník
Toto číslo vyšlo 26. 2. 2003 v nákladu 60 100 výtisků.
ISSN 1212-0723 MK ČR 7931

Vydává Vogel Burda Communications s. r. o.
Jednatel: Ing. Pavel Filipovič
Ředitel Vogel Computer Media: Ing. Milan Loucký
Šéfredaktor: Ivan Heisler
Redakce (redakce.ppk@vogel.cz): Norbert Gulevič, Jan Jírovec, Michaela Kadlecová, Martin Semrád, Richard Straberger, Miroslav Ziegler
Inzerce (inzerce.ppk@vogel.cz): Zuzana Hošková, tel.: 225 018 762, fax: 225 018 500
Grafická úprava: DTP Vogel
Externí spolupracovníci: Marie Francû, Michaela Kloudová, Jiří Lapáček, Anna Nováková, Milan Pola, Tomáš Přibyl, Michal Smejtek, Miroslav Stoklasa, Pavel Trousil, Martin Ziegler
Osvit a tisk: Reproprint, s. r. o.
Předplatné: Vogel Burda Communications s. r. o., Na Florenci 19, 110 00 Praha 1
tel.: 225 018 946, 225 018 944, 225 018 942 (prac. doba 8 – 16 hod.)
fax: 225 018 900, abonence.ppk@vogel.cz
Předplatné a inzerce na Slovensku: Magnet-Press Slovakia s. r. o., Teslova 12, P. O. Box 169, 830 00 Bratislava 3, tel./fax – administratíva: +421 2 44 45 46 28, predplatné: +421 2 44 45 06 97, 44 45 45 59, e-mail: magnet@press.sk, http://www.press.sk
Počet výtisků prodaného nákladu ověřuje: ABC ČR, Na Florenci 3, Praha 1
V prodejní síti rozšiřuje:
V České republice: síť dceřiných společností PNS, a. s., a MediaPrint & Kapa Pressegroso, s. r. o. **Na Slovensku:** Mediaprint & Kapa, s. r. o.

Vydavatelství
Vogel Burda Communications s. r. o.
Sokolovská 73
186 21 Praha 86
IČO 45280681
vydává časopisy CHIP, IT-NET, LEVEL, MEDIAshop, Počítač pro každého, PlayStation 2 Oficiální Magazín-CZ.
Dočasně sídlíme na adrese
Na Florenci 19, 110 00 Praha 1,
v budově České typografie, recepce A, 5. patro.

Příští číslo vyjde 12. 3. 2003

Březen – měsíc internetu

I letos se stane březen měsícem internetu. Proto jsme pro vás připravili seznam akcí, které jsou k tomuto internetovému svátku připraveny a které byste ještě mohli stihnout.

Netscape Navigator a Opera

O programu Netscape Navigator, který slouží k prohlížení internetových stránek, si můžete přečíst již v tomto čísle našeho časopisu. V dalším čísle vám přineseme ještě další rady, jak s programem pracovat, a kromě toho vám představíme další konkurenční internetový prohlížeč, kterým je program Opera. I tento program vám zdarma poskytneme na redakčním CD.

PPK CD 5/2003 – internetové programy

Protože březen je měsícem internetu, bude příští CD věnováno internetovým programům. Můžete se těšit na nejnovější verze internetových prohlížečů, instant messengerů, e-mailových programů a mnoha dalších šikovných prográmků.

Testy hardwaru

V příštím vydání se podíváme na CRT monitory – těmto monitorům tvoří v současné době silnou konkurenci útlé monitory LCD. Výrobci „céertéček“ proto výrazně snížili ceny, takže 17palcové modely lze již pořídit za cenu kolem 5000 korun.

